

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ปริญญานิพนธ์
ของ
พัชัญชิสา อภิกุลวรราชิษฐ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
กรกฎาคม 2560

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ปริญญานิพนธ์
ของ
พัชัญชิสา อภิกุลวราศิษฐ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

กรกฎาคม 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

บทคัดย่อ
ของ
พัชัญชิสรา อภิกุลวรราชิษฐ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
กรกฎาคม 2560

พัชัญชิสสา อภิกุลวรราชิษฐ์. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. ปริญญาโท ปร.ด.
(การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท: ศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ ศรีพล,
ว่าที่ร้อยตรี ดร.มนัส บุญประกอบ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล.

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง และเพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ด้วยวิธีวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนเตือวิทยาการ อำเภอท่าบ่อจังหวัดหนองคาย ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 26 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ใช้เวลาในการทดลอง 16 ชั่วโมง วิจัยดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะที่มีขั้นตอนต่อเนื่องกัน ดังนี้ ระยะที่ 1 ระยะสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประกอบไปด้วย 2 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัย 2) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ระยะที่ 2 ระยะประเมินประสิทธิผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประกอบไปด้วย 2 ขั้นตอน คือ 3) การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ และ 4) การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ และ 4) การวัดและประเมินผลของรูปแบบ โดยในขั้นตอนของรูปแบบมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ 1) จัดสภาพการเรียนรู้ 2) นักเรียนด้วยตัวเอง 3) นักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนกับเพื่อน 4) นักเรียนผ่านกิจกรรมเชิงบวก 5) นักเรียนประเมินผลเชิงบวก รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม อยู่ในระดับดี ($\bar{X}=4.38$, $S.D.=0.69$) (2) นักเรียนมีค่าเฉลี่ยความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

DEVELOPMENT OF AN INSTRUCTIONAL MODEL FOR ENHANCING
SELF-ESTEEM OF MIDDLE SCHOOL STUDENTS

AN ABSTRACT
BY
PATYCISAR APIKUNWARASIT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Doctor of Philosophy degree in Curriculum Research and Development
at Srinakharinwirot University

July 2017

Patycisar Apikunwarasit. (2017). **Development Of An Instructional Model For Enhancing Self-Esteem Of Middle School Students**. Dissertation, Ph.D. (Curriculum Research and Development). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Prof. Dr. Siriwan Sripahol, Acting Sub Lt. Dr. Manat Boonprakob, Asst. Prof. Dr. Marut Patpol.

This research aims to develop and to measure the effectiveness of an instructional model to enhance the self-esteem among middle school students. This study was conducted with twenty six Mattayomsuksa students in room number one/one Duawittayakarn School in Nongkhai Province and enrolled in the second semester of the 2016 academic year and selected by cluster random sampling for sixteen hours. The research methodology of this study consists of two continuous processes, as follows : the first phase was the development of an instructional model has two stages as follows: 1) a study of the learning model development approach; 2) the development of an instructional model draft. The second phase: concerned the evaluation of the effectiveness of an instructional model has two stages, as follows: 3) the implementation of an instructional model; 4) the evaluation of the effectiveness of the instruction model. The results of this study are summarized as follows:

The instructional model to enhance the self-esteem of middle school students consists of four factors: 1) Principles; 2) Objectives; 3) Process and 4) Evaluation. The learning model has five stages, as follows: 1) the preparation stage; 2) the self-learning stage; 3) the collaborative stage; 4) positive-project stage; 5) positive-reflection stage and the pattern of instructional model was at a high level ($\bar{X}$ =4.38 , S.D.=0.69) The self-esteem before and after learning were significantly different at a level of .01.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ของ
พัชณฺ์ชิสา อภิกุลวราศิษฏ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
วันที่ เดือน พ.ศ.2560

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษาหลัก

.....ประธาน

(ศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ ศรีพหล)

(ศาสตรเมธี ดร.สุทธิพงศ์ หกสุวรรณ)

.....ที่ปรึกษาร่วม

.....กรรมการ

(ว่าที่ร้อยตรี ดร.มนัส บุญประกอบ)

(ศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ ศรีพหล)

.....ที่ปรึกษาร่วม

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล)

(ว่าที่ร้อยตรี ดร.มนัส บุญประกอบ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ชนิษฐา สาลีหมัด)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีนั้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงและซาบซึ้งในความกรุณาที่ ศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ ศรีพหล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนา และว่าที่ร้อยตรี ดร.มนัส บุญประกอบ ได้กรุณาเป็นที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์พร้อมทั้งกระตุ้นเตือนให้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยจนสำเร็จได้ด้วยดี ความดีของงานวิจัยชิ้นนี้ขออุทิศให้แก่ ดร.ชูศักดิ์ ขัมลิจิต และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร.ท.ดร.ไพบูลย์ อ่อนมั่ง ร.น. แม่นท่านทั้งสองจากไปไม่ทันได้อยู่ดูความสำเร็จในครั้งนี้ แต่ท่านทั้งสองให้ความเมตตา ปรึกษา ช่วยเหลืออย่างสุดกำลังด้วยจิตแห่งความเป็นครูศิษย์ขอรำลึกคำสอนที่ให้นำความรู้ไปช่วยคนอื่น มิให้ไปทำร้ายผู้อื่นและยึดมั่นมีศีลเสมอกลาย

กราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ หกสุวรรณ ที่กรุณาเป็นประธานสอบ พร้อมด้วยอาจารย์ ดร.ชนิษฐา สาสีหมัด ที่ช่วยเป็นกรรมการในการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ พร้อมให้คำแนะนำด้วยดีมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ในรายวิชาต่างๆ จนทำให้มองเห็นแนวทางและนำความรู้มาใช้ในการวิจัยโอกาสนี้ ขอขอบคุณเพื่อนการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรรุ่น 20 ทุกคน ป้าอ้อ พี่นี่ พี่เอ็ด พี่โจ๊ก ดีดี เบ็นซ์ โหน่ง เจเจ ชุม เอ๋ ออย ที่ได้ให้กำลังใจ เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ดร. นิธิบดี ดร.คนแรกของรุ่น ที่ให้ที่พักพิงทำงานวิจัยที่สบายที่สุดในโลก ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่าน ที่บริการช่วยเหลือเหมือนพี่น้อง และให้คำแนะนำเป็นอย่างดี ตลอดระยะเวลาที่เรียนที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีความสุขจริงๆ

ขอบคุณ พ่อขวัญชัย ถาวร แม่ประคอง ถาวร ครอบครัวถาวร และครอบครัวพลตระกรรม ที่อบรมเลี้ยงดูอย่างดีที่สุด ปริญญาใบนี้เป็นของพ่อและแม่อย่างแท้จริง ขอขอบคุณญาติพี่น้องที่ให้กำลังใจ น้องสาวที่น่ารักของพี่ชิง ข่า และขมิน และมีหลานที่น่ารักไว้ให้กำลังใจบ้างเวลาเหนื่อยล้า จาวา โฟโต้ ฟิลเตอร์ ขอขอบคุณ น้ำส้น น้ำเล็ก น้ำเบ๊ ที่ปรึกษาทุกอย่างรวมถึงที่ปรึกษาทางการเงินที่ดีด้วย ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ ป้อง แมค อู๋ หงส์ นินา ฮอน ที่อยู่เคียงข้างตลอด

ขอบคุณสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ที่มอบทุนการศึกษาในครั้งนี้และ ผอ. ชาทรี จันทน์ตัน ที่อนุญาตให้ลาศึกษาต่อ ทำให้ได้เรียนรู้ และนำความรู้ไปพัฒนาวิชาชีพต่อไป

พัชณัฐิสา อภิกุลวราศิษฐ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ความภาคภูมิใจในตนเอง.....	9
ความหมายและความสำคัญของความภาคภูมิใจในตนเอง.....	9
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเอง.....	11
การพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง.....	16
การประเมินความภาคภูมิใจในตนเอง.....	20
รูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	21
ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	21
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	23
แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม	
ความภาคภูมิใจในตนเอง.....	27
แนวคิดทฤษฎีการจัดห้องเรียนเชิงบวก.....	28
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับห้องเรียนกลับทาง.....	35
แนวคิดทฤษฎีรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน.....	39
แนวทฤษฎีเกี่ยวกับการสะท้อนคิด.....	46
แนวทฤษฎีเกี่ยวกับโค้ช.....	50
การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง.....	57
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	66
งานวิจัยในประเทศ.....	66
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	67

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	69
วิธีดำเนินการวิจัย	69
ระยะที่ 1 สร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้	72
ระยะที่ 2 ประเมินประสิทธิผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้	78
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจ ในตนเอง	80
ตอนที่ 2 ประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจ ในตนเอง	85
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	91
ความมุ่งหมายของการวิจัย	91
วิธีดำเนินการวิจัย	91
สรุปผลการวิจัย	92
อภิปรายผลการวิจัย	93
ข้อเสนอแนะ	97
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	97
บรรณานุกรม	98
ภาคผนวก	104
ภาคผนวก ก	105
ภาคผนวก ข	107
ภาคผนวก ค	128
ภาคผนวก ง	140
ประวัติย่อผู้วิจัย	164

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงคุณลักษณะของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงและต่ำ.....	14
2 แสดงการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของความภาคภูมิใจในตนเอง.....	15
3 แสดงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง.....	18
4 แสดงความสอดคล้องของแนวทางส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองกับอิทธิพล ที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง.....	19
5 แสดงการจัดการชั้นเรียนเชิงบวก (Positive classroom).....	30
6 แสดงความสอดคล้องของในการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองกับองค์ประกอบ ของการจัดห้องเรียนเชิงบวก.....	34
7 แสดงความสอดคล้องของในการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองกับองค์ประกอบ ของการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทาง.....	38
8 แสดงความสอดคล้องของในการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองกับองค์ประกอบ ของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน.....	45
9 แสดงความสอดคล้องของในการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองกับองค์ประกอบ ของการสะท้อนคิด.....	49
10 แสดงบทบาท Teacher, Facilitator และ Cognitive Coaching.....	52
11 แสดงความสอดคล้องของในการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองกับองค์ประกอบ ของการโค้ช.....	57
12 รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	58
13 แสดงกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	61
14 แสดงขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจ ในตนเอง.....	70
15 แสดงระดับความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบ การจัดการเรียนรู้.....	83
16 แสดงระดับความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	84
17 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของความภาคภูมิใจในตนเอง.....	86
18 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่าง รายคู่ของความภาคภูมิใจในตนเอง ในแต่ละช่วงเวลา.....	86
19 แสดงพัฒนาการของคะแนนเฉลี่ยความภาคภูมิใจในตนเองในแต่ละช่วงเวลา.....	87

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
20 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พิจารณาโดยเปรียบเทียบ จากค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนและหลังเรียนด้วยการใช้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	88
21 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนพฤติกรรมเสี่ยง พิจารณาโดยเปรียบเทียบจากค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนและหลังเรียนด้วยการใช้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	88

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 การประเมินตนเอง ตัวตนที่แท้จริงกับตนในอุดมคติ.....	11
2 แสดงลำดับขั้นความต้องการพื้นฐานของมาสโลว์.....	12
3 การใช้ Edmodo ในการจัดการเรียนรู้.....	35
4 รูปแบบห้องเรียนกลับทางของเกอสเทน.....	37
5 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน.....	40
6 รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	66
7 ขั้นตอนการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง.....	69
8 กราฟแสดงพัฒนาการของคะแนนเฉลี่ยความภาคภูมิใจในตนเองในแต่ละช่วงเวลา...	87
9 รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	90
10 รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	93

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมไทยในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปมาก จากการดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายสู่ยุคที่เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารผ่านเทคโนโลยีขั้นสูงทำให้ข้อมูลเข้าถึงง่ายทั้งข้อมูลทางบวกและทางลบ ตัวอย่างที่ดีและไม่เหมาะสมมีให้รับรู้อย่างกว้างขวาง การดำเนินชีวิตภายใต้สภาวะเช่นนี้ ทำให้มนุษย์เรามีแนวโน้มที่จะเกิดความคิดเชิงลบมากขึ้น เนื่องจากสมองจะประทับและจดจำความคิดและประสบการณ์เชิงลบโดยที่เราไม่รู้ตัว ดังจะเห็นได้จากการที่มนุษย์มักจะจดจำและมีปฏิกิริยาต่อการถูกลงโทษมากกว่าการได้รับรางวัล ริค แฮนสัน (Rick Hanson. 2010) ประสบการณ์ความเจ็บปวดจะอยู่ได้ยาวนานกว่าประสบการณ์ทางบวก ส่งผลให้เกิดความทุกข์ใจ เกิดปัญหาความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และบุคคลรอบข้าง ทำให้ไม่มีสมาธิในการทำงาน การดำเนินชีวิตไม่ราบรื่น ประสิทธิภาพในการคิด การทำงานและการแก้ไขปัญหาต่างๆ ลดลง ไม่มีความภาคภูมิใจในตนเอง จนเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เนื่องจากการแสดงพฤติกรรมมักจะขึ้นอยู่กับสิ่งที่เราคิด (นิภา แก้วศรีงาม. 2547: 76) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยรุ่นจะส่งผลให้เกิดปัญหาพฤติกรรมตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการเรียน สิ่งเสพติด เพศสัมพันธ์ และเมื่อหาทางออกในการแก้ไขปัญหาไม่ได้ บางครั้งอาจเกิดความคิดที่ไม่ถูกต้องจนอาจถึงขั้นฆ่าตัวตาย ดังนั้นจึงควรพัฒนาวัยรุ่นให้รู้จักวิธีคิดที่ถูกต้องมองสิ่งต่างๆ อย่างเข้าใจ ยอมรับได้ในด้านลบ มองปัญหา ความทุกข์ ความไม่ราบรื่นเป็นเรื่องธรรมดา และปรับความคิดให้หลากหลายเพื่อเลือกใช้ประโยชน์จากด้านบวกที่แฝงอยู่จากสิ่งนั้นๆ แม้จะเกิดเหตุการณ์บางอย่างที่ไม่สามารถกำหนดได้ แต่หากเกิดขึ้นมาแล้ว การเลือกวิธีการสำหรับการจัดการปัญหาจึงขึ้นอยู่กับกระบวนการคิดและการตัดสินใจส่วนบุคคลว่าจะเลือกมองและรู้สึกอย่างไรต่อเหตุการณ์นั้นๆ อันจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมคนในทางบวก เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง รักตนเองและนำไปสู่การพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

การพัฒนาการคิดและคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ ที่นานาชาติให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกก็คือการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2551) ซึ่งเป็นช่วงวัยรุ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ สังคม และเป็นช่วงที่นักเรียนได้แสดงออกถึง ความชอบ ความถนัดและพรสวรรค์ เป็นการเตรียมให้สามารถนำความรู้และทักษะการคิดที่ได้รับการพัฒนา ไปต่อยอดในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือถ้าหากนักเรียนเลือกที่จะออกจากระบบการศึกษาภาคบังคับก็สามารถนำความรู้และทักษะการคิดนั้นไปใช้ในการประกอบอาชีพได้อีกด้วย ซึ่งการออกแบบการเรียนรู้ที่ดี จะเป็นส่วนช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการรักการเรียนรู้ แต่จากการสำรวจของศูนย์การเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคม (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2554) กลับพบว่า อุปสรรคใน

การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนในปัจจุบัน ก็คือ ความเครียด โดยข้อมูลที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนในวัยเรียน ในปี พ.ศ. 2553-2554 มีเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์มีความเครียดเกินกว่าร้อยละ 48 เด็กรู้สึกซึมเศร้า เบื่อหน่ายการเรียน เคยคิดฆ่าตัวตาย โดยมีสาเหตุมาจากการเรียนมากที่สุด สาเหตุที่หนีเรียนเกิดจากการเบื่อการเรียน การบ้าน และเบื่อครู จนเด็กอยากลาออก หรือหยุดเรียนส่งผลให้เกิดปัญหาการติดสิ่งเสพติด มีค่านิยมทางเพศที่ผิด และเกิดการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นตามมา (สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าหญิงและเด็ก กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ. 2554) โดยประเทศไทยเป็นหนึ่งในสิบประเทศที่จะก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจเสรีอาเซียน ในปี 2558 แต่กลับมีอัตราการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นอยู่ในลำดับห้าของอาเซียน รองจากลาว อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และกัมพูชา เป็นอัตราที่สูงกว่าสิงคโปร์เกือบแปดเท่า (UNFPA. 2013. Annex) จากงานวิจัยของสำนักส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชายสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (2554) พบว่าพฤติกรรมดังกล่าวมีสาเหตุจากการขาดความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-Esteem) เนื่องจากวัยรุ่นต้องการการความสนใจ อยากรู้ อยากลองโดยขาดการไตร่ตรองที่ดี มีหลายฝ่ายต้องการแก้ปัญหา แม่วัยใส หรือท้องไม่พร้อมรวมถึง มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ได้ทำการวิจัยแบบคลัสเตอร์ร่วมกันทั้ง 7 คณะ ชื่อว่า มหิดลโมเดล ซึ่งได้เสนอการป้องกันขั้นต้นๆ สำหรับนักเรียน (primary prevention) ก็คือเด็กวัยรุ่นที่ยังไม่มีเพศสัมพันธ์ โดยสอนให้เขามีเพศสัมพันธ์เมื่อวัยที่เหมาะสม นั่นคือ No Sex หรือ postpone sex โดยการสอนให้เขามีความรู้จักชะชีวิต มีความรักตัวเอง มีความมั่นใจในคุณค่าของตัวเอง (self-esteem) เมื่อเขารักตัวเอง ก็จะไม่ทำสิ่งไม่ดี (สุวรรณ เรื่องกาญจนเศรษฐ์. 2556)

รูปแบบการใช้ชีวิตของนักเรียนปัจจุบันซึ่งส่วนใหญ่เกิดในช่วง Generation Z คือเด็กรุ่นใหม่ที่เกิดในช่วงกลางทศวรรษที่ 1990 จนถึงปัจจุบัน หรือที่เรียกในชื่ออื่นๆ เช่น I - Generation หรือ Internet Generation ที่เกิดมาพร้อมกับสังคม internet โดยแท้จริง (วรารกรณ์ สามโกเศศ. 2556) มีสังคมออนไลน์ การติดต่อสื่อสารไร้สาย และคุ้นเคยกับการเข้าถึงสื่อบันเทิงอิเล็กทรอนิกส์อย่างยูทูป (YouTube) เลยได้ชื่อว่าเป็นชาวดิจิทัลโดยกำเนิด (Digital Native) เด็ก Gen Z เกิดมาในสังคมที่ความเท่าเทียมทางเพศมีความชัดเจนทั้งในที่ทำงานและที่บ้าน เด็กรุ่นนี้จึงเป็นรุ่นแรกที่ทั้งพ่อและแม่ทำงานนอกบ้านทั้งคู่ นั้นหมายความว่าเด็กได้รับการเลี้ยงดูโดยมากจากคนอื่นที่ไม่ใช่พ่อแม่ ตลอดจนใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางความรวดเร็ว ต้องการผลลัพธ์การทำงานที่รวดเร็วฉับไวและแม่นยำ มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตตลอดเวลา ข้อดีก็คือสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง รวมทั้งมีความสามารถใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการงานที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลจำนวนมากได้ในเวลาเดียวกัน มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมออนไลน์มากขึ้น แต่จุดด้อยคือทำให้มีปฏิสัมพันธ์กับในครอบครัวและคนรอบข้างน้อยลง มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ ความต้องการความรักความสนใจจึงโน้มเอียงไปหาสังคมออนไลน์ มีพฤติกรรม การถ่ายภาพตนเองที่เรียกว่า ภาพ “เซลฟี่” (Selfie) ลงในสื่อสังคมออนไลน์อย่าง Facebook นิยมใช้แอปพลิเคชันเพื่อเพิ่มความสวยงามของภาพ เช่นเพิ่มความขาว ลดขนาดต้นแขนให้ดูดี จนบางครั้งเลยเกิดถึงถ่ายภาพที่ไม่เหมาะสม อย่างภาพเปลือยกาย เพื่อให้ได้ยอดคนกด “Like” พฤติกรรมเช่นนี้อาจส่งผลกระทบต่อปัญหาสุขภาพจิตใน

อนาคตได้ (พรรณพิมล วิปุลากร. 2557) เนื่องจากพ่อแม่ ไม่มีเวลาดูแล การแสดงออกทางพฤติกรรม จึงเป็นไปในทาง ก้าวร้าว รุนแรง อารมณ์ไม่ดี หงุดหงิดง่าย หรือที่ในสังคมออนไลน์เรียกว่า “เกรียน” ความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ ทำให้มองโลกในแง่ร้าย (STOU. 2004: online) และจะรู้สึกว่าคุณมีความสำคัญและมีความมั่นใจเมื่ออยู่ในเครือข่ายสังคมออนไลน์ ทำให้ผู้ใช้รู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน เมื่อมีเวลาว่างก็จะรีบใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ทันที (ชนากิตติ ราชพิบูลย์. 2553) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนในยุคปัจจุบันจึงควรใช้สื่อเทคโนโลยีให้เกิดความสนุกสนานในการเรียน เป็นการค่อยๆ ซึมซับการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม หรือภาระงาน ผู้เรียนก็จะเกิดความเครียดในการเรียนลดลงทำให้สามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น และเมื่อปฏิบัติภาระงานสำเร็จก็จะเกิดความภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มขึ้น

การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยการจัดการเรียนรู้ สามารถช่วยเพิ่มความน่าสนใจ และสนุกสนานไปกับการเรียนรู้ และรูปแบบที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน ได้แก่ การสอนในรูปแบบ ห้องเรียนกลับทาง (Flipped Classroom) โดยครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ชื่อโจนาธาน เบิร์กแมนและอา รอน แชม ได้เริ่มทำการบันทึกเทปวิดีโอซึ่งเป็นเนื้อหาสาระการสอนเพื่อให้นักเรียนนำไปศึกษาด้วย ตนเองที่บ้าน แล้วให้ผู้เรียนนำเอาผลการศึกษารับรู้ด้วยตนเองนำกลับมาสู่กระบวนการอภิปราย สืบค้นเพื่อหาบทสรุปของคำตอบที่ชั้นเรียนอีกครั้งหนึ่ง โจนาธาน เบิร์กแมน (Jonathan Bergmann. 2012) รูปแบบดังกล่าวนี้ภายหลังได้พัฒนาและขยายขอบข่ายไปกว้างขวางโดยเฉพาะการปรับใช้กับ สื่อ ICT หลากหลายประเภทที่มีศักยภาพค่อนข้างสูงในปัจจุบัน การจัดเรียนการสอนแบบห้องเรียน กลับทางนั้น จะมุ่งเน้นการสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้วยตัวผู้เรียนเองตามทักษะ ความรู้ความสามารถ และสติปัญญาของเอกัตบุคคล (Individualized Competency) เป็นการเรียนด้วยตนเอง (Self-Paced Learning) จากมวลประสบการณ์ที่ครูจัดให้ผ่านสื่อเทคโนโลยี ICT หลากหลายประเภท และเป็น ลักษณะการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้นอกชั้นเรียนอย่างอิสระ ทั้งด้านความคิดและวิธีปฏิบัติซึ่ง แตกต่างจากการเรียนแบบเดิมที่ครูจะเป็นผู้ป้อนความรู้ประสบการณ์ให้ผู้เรียนในลักษณะของครูเป็น ศูนย์กลาง(Teacher-Center) ดังนั้นการสอนแบบกลับทางจะเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครู กล่าวคือ ครูไม่ใช่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้แต่จะทำหน้าที่ในบทบาทของโค้ช (Coach) ที่จะเป็นผู้จุด ประกายและสร้างความสนุกสนานในการเรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ใช้คำถาม กระตุ้นการคิด สื่อสารแนะนำให้คำปรึกษากับผู้เรียนด้วยเหตุผล ผ่านวิธีการใช้ห้องเรียนที่สร้างสรรค์ ให้เกิดคุณค่าสูงสุดแก่เด็กโดยใช้ฝึกประยุกต์ความรู้ในสถานการณ์ กิจกรรม ภาระงานและการ เรียนรู้ผ่านโครงงานต่างๆ (Project-Based Learning)

นอกจากความทันสมัยและสนุกสนานในการเรียนแล้ว การจัดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ใน ระดับมัธยมศึกษาควรส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองสำหรับผู้เรียน (Self-Esteem) เพราะ ก่อให้เกิดพลังสร้างสรรค์ต่างๆ ลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีความรับผิดชอบต่อผลจากการ กระทำของตนเอง สามารถปรับตัวที่จะเผชิญกับสภาพปัญหาต่างๆ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข อีกทั้งยังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย บาร์นาบัส (Barnabas. 2013) การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถพัฒนาได้โดยเริ่มต้นจากการคิดเชิงบวก

ให้กำลังใจ การใช้ภาษาเชิงบวก การยอมรับคำยกย่องชมเชย และการฝึกพฤติกรรมการกล้าแสดงออก (Girdano; & Every. 1979: 146-149; Mc Guire; & Mc Guire. 1996; Mruk. 1995; Fiona Jane Davies. 2009) การจัดการเรียนรู้จึงไม่ควรส่งเสริมการท่องจำความรู้เพื่อการแข่งขันทางการเรียนมากเกินไป แต่ควรเน้นไปที่ความร่วมมือในการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ความคิดรวบยอด ให้กำลังใจมุ่งเน้นคุณภาพในเชิงบวกเพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีในการเรียน รู้สึกดีกับคนรอบข้าง และเชื่อมั่นในตนเอง ส่งผลให้สามารถปรับตัวเมื่อเผชิญอุปสรรคที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้ (สำนักส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชายสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. 2554)

จากปัญหาพฤติกรรมของผู้เรียนที่มีความภาคภูมิใจตนเองต่ำ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเครียดและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองให้กับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นวัยรุ่น เพื่อให้ผู้เรียนสนใจใฝ่เรียนมากขึ้น เป็นการสนับสนุนทักษะทางสังคม ความคิดเชิงบวกกับตนเอง รักตนเอง นำตนเองสู่ความสำเร็จและดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข โดยนำข้อดีของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทาง (Flipped -Classroom) ผสานกับหลักการในการพัฒนาห้องเรียนเชิงบวก (Positive Classroom) รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning) การสะท้อนคิด (Reflection) และการโค้ช (Coaching) เข้าด้วยกันเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เข้ากับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักเรียนในปัจจุบันและส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รูปแบบการเรียนรู้ที่ได้ จะช่วยเพิ่มความภาคภูมิใจในตนเอง ทำให้การเรียนไม่น่าเบื่อ ผู้เรียนรักการเรียนรู้นมากขึ้น สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และช่วยให้ผู้เรียนเริ่มต้นในการมองสิ่งต่างๆ อย่างเข้าใจ โดยเริ่มที่ตนเองเป็นอันดับแรก และดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง
2. เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจ

ในตนเอง

ความสำคัญของการวิจัย

1. ประโยชน์ต่อผู้เรียนหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ได้สร้างขึ้น ผู้เรียนจะได้รับการส่งเสริมภาคภูมิใจในตนเองให้สูงขึ้น ส่งผลให้รู้จักรักตัวเอง พาดูตัวเองให้ห่างไกลจากการใช้ยาเสพติด การประพฤติผิดระเบียบผิดกฎหมาย รวมไปถึงการวางตัวทางเพศที่เหมาะสม ยอมรับความสำเร็จและล้มเหลวทางการเรียน ไม่เครียด และมีสัมพันธภาพที่ดีในกลุ่มเพื่อนทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียน และดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

2. ประโยชน์ต่อครูผู้สอน ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นการจัดการเรียนรู้เชิงบวกสำหรับใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อลดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ทำให้การเรียนรู้ไม่น่าเบื่อ เพิ่มเวลาเรียนรู้ในห้องเรียนร่วมกันและเกิดปฏิสัมพันธ์ทางบวกกับผู้เรียน

3. ประโยชน์ต่อผู้ปกครองและบุคคลที่สนใจคือ ได้แนวทางในการส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองของเด็ก ลดความกังวลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนในความปกครองเพิ่มขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ประชากรวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการทดลองในครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนเดื่อวิทยาคาร จำนวน 2 ห้องเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ประชากรที่ใช้ในการทดลองในครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้อง ม.1/1 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนเดื่อวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random Sampling)

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระยะสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองใช้ในช่วงเดือน มกราคม 2559-ตุลาคม 2559

ระยะที่ 2 ระยะประเมินประสิทธิผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ใช้เวลาประมาณ 1 ภาคเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ในช่วงเดือน พฤศจิกายน 2559- มีนาคม 2560

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง

2. ตัวแปรตามได้แก่ ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งประเมินโดยแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองได้แก่

1.1 คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจใน

ตนเอง

1.2 แผนการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจใน

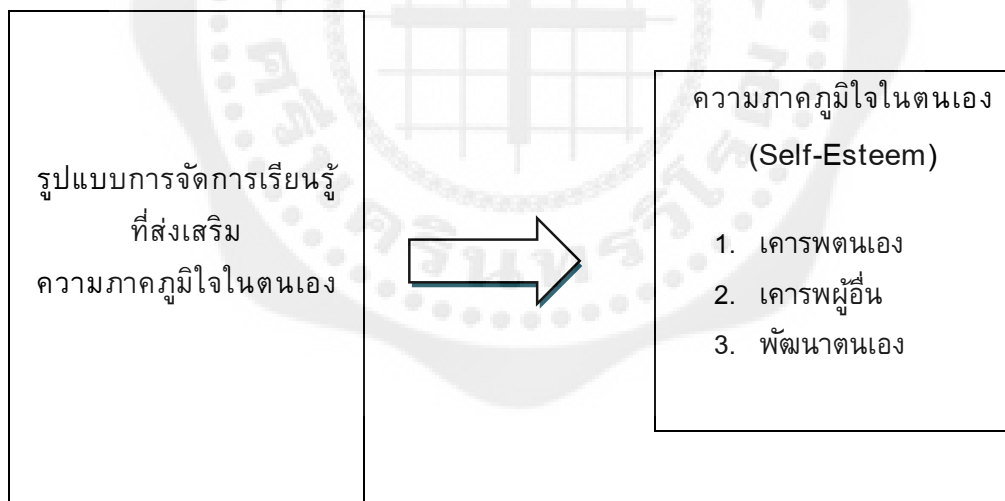
ตนเอง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ไปใช้ทดลองกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 โดยทดลองในรายวิชา ง 21102 รายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-Esteem) หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และเจตคติการรับรู้ว่าเป็นบุคคลที่มีคุณค่า ตระหนักถึงความสามารถของตนเอง รักตัวเองและพัฒนาตนเอง เพื่อให้ประสบความสำเร็จ โดยวัดได้จากแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น อันประกอบด้วย 3 องค์ประกอบดังนี้คือ

1.1 เคารพตนเอง หมายถึง รู้จักความสามารถของตนเอง รักตัวเองเห็นคุณค่า ยอมรับนับถือให้เกียรติตนเองว่ามีความเท่าเทียมกับผู้อื่น

1.2 เคารพผู้อื่น หมายถึง รู้สึกการเห็นคุณค่า ยอมรับในความสามารถ ที่แตกต่างอย่างเท่าเทียม ยอมรับความคิดเห็น และให้เกียรติผู้อื่น

1.3 พัฒนาตนเอง หมายถึง มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ รักการเรียนรู้ พยายามปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นเพื่อให้บรรลุสู่ความสำเร็จ

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Instructional Model) หมายถึง การลำดับขั้นตอนองค์ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีแบบแผนตามหลักวิชาการ ที่ได้ศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางที่สามารถยึดถือเป็นต้นแบบในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ เจตคติ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในเชิงระบบ

3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยบูรณาการแนวคิดทฤษฎีของห้องเรียนกลับทาง (Flipped-classroom) ผสานกับหลักการในการพัฒนาห้องเรียนเชิงบวก (Positive Classroom) รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning) การสะท้อนคิด (Reflection) และการโค้ช (Coaching) เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เข้ากับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักเรียนในปัจจุบันและส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง โดยมีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นจัดสภาพการเรียนรู้ เป็นการเตรียมสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนปกติและห้องเรียนออนไลน์ให้น่าดู น่าอยู่ น่าเรียนกำหนดข้อตกลงพื้นฐานในการเรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ ภาระงาน พร้อมจัดแหล่งเรียนรู้ที่รวบรวม เนื้อหาความรู้ เครื่องมือแสวงหาความรู้ ช่องทางในการสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกให้แก่ผู้เรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นเรียนรู้ด้วยตัวเอง เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนทำความเข้าใจกับเนื้อหาข้อมูลความรู้ที่ครูมอบหมายให้ ผ่านสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ คู่มือแบบเรียนสำเร็จรูป ที่สามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง ทบทวนได้ทุกที่ทุกเวลา ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้จาก อินเทอร์เน็ตแม้จะเป็นเวลานอกเวลาเรียนเพื่อใช้เวลาให้เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนกับเพื่อน เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ จากข้อมูลแต่ละคนได้ศึกษามาเพื่อร่วมกันสรุปความคิดรวบยอดจากการเรียนรู้ร่วมกัน ผ่านคำถามกระตุ้นให้เกิดการสะท้อนคิด หรือสถานการณ์สร้างสรรค์จากผู้สอนบันทึกการเรียนรู้ด้วยภาษาเชิงบวกให้ผู้เรียนได้แบ่งกลุ่ม ตามความถนัด ความสามารถและความสนใจ

ขั้นที่ 4 ขั้นเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเชิงบวก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอน กำหนดกิจกรรมหรือภารกิจ เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในเชิงบวก นำเสนอผลงานทำให้เกิดความหมายในการเรียนรู้และสร้างความภาคภูมิใจในความสำเร็จให้กับผู้เรียน

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลเชิงบวก เป็นการประเมินผลงานจากกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย โดยให้นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมิน ครูและผู้ปกครองเป็นผู้ประเมิน เพื่อสะท้อนความสำเร็จของกิจกรรมที่ได้ร่วมกันทำ ยอมรับในสิ่งที่ผิดพลาดเพื่อพัฒนาต่อไปในอนาคตและให้แรงเสริมทางบวกแก่ผู้เรียน

4. ประสิทธิภาพของรูปแบบ หมายถึง ผลที่เกิดจากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ซึ่งวัดได้จาก ความภาคภูมิใจในตนเอง โดยพิจารณาจาก ค่าเฉลี่ยคะแนนความภาคภูมิใจในตนเองแต่ละช่วงของกลุ่มทดลอง ที่สูงขึ้นจากช่วงที่ 1 - 4 พิจารณาคะแนนที่ได้ จากแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

สมมติฐานของการวิจัย

ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน หลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นจากก่อนเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางและกรอบแนวคิดในการพัฒนานำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความภาคภูมิใจในตนเอง

- 1.1 ความหมายและความสำคัญของความภาคภูมิใจในตนเอง
- 1.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเอง
- 1.3 การพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง
- 1.4 การประเมินความภาคภูมิใจในตนเอง

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้

- 2.1 ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
- 2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้

3. แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง

- 3.1 แนวคิดทฤษฎีการจัดห้องเรียนเชิงบวก (Positive Classroom)
- 3.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับห้องเรียนกลับทาง (Flipped Classroom)
- 3.3 แนวคิดทฤษฎีรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน
- 3.4 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสะท้อนคิด
- 3.5 แนวทฤษฎีเกี่ยวกับโค้ช (Coaching)
- 3.6 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความภาคภูมิใจในตนเอง

ความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นที่สนใจศึกษาทั้งในสังคมวิทยาและจิตวิทยา เพราะผู้วิจัยหลายคนพบว่าความภาคภูมิใจในตนเองสามารถใช้ในการทำนายผลต่างๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสุข สัมพันธภาพในชีวิตคู่ และพฤติกรรมทางอาญา (Ulrich Orth. 2014) ซึ่งพบว่าความภาคภูมิใจในตนเองส่งผลทางบวกต่อชีวิต ความสุข การเรียนการทำงานก่อให้เกิดพลังสร้างสรรค์ต่างๆ สามารถที่จะเผชิญกับสภาพปัญหาต่างๆ พร้อมทั้งปรับตัวได้ และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข (Palladino. 1994; Hong. 2002; Partington. 2004)

1.1 ความหมายและความสำคัญของความภาคภูมิใจในตนเอง

จากการศึกษาพบว่านักวิชาการได้ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง ในลักษณะต่างๆ ดังนี้

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith.1981) ได้ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่า เป็นการประเมินค่าตนเองทั้งทางบวกและลบ ตัดสินคุณค่าแห่งตนทำให้รู้สึกว่าคุณมีความสามารถ มีความสำคัญ ประสบความสำเร็จและมีคุณค่า สังกัดได้จากพฤติกรรมและคำพูดที่แสดงออกมา แบรินเดน (Branden. 1985: 8-10)

เอปสไตน์ (Epstein. 1985) มองว่าความภาคภูมิใจในตนเองเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เกิดจากความเข้าใจในโลกของตนเอง และโลกของผู้อื่นมีสัมพันธภาพกับตนเองด้วย และให้ความสนใจในเรื่องของการพัฒนาตนเอง

ปรารธนา ช้อนแก้ว (2542: 13-14) สรุปว่าความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึงการพิจารณาตัดสินคุณค่าของตนตามความรู้สึกและทัศนคติที่มีต่อตนเองในเรื่องของความสำเร็จหรือ ความล้มเหลว การยอมรับจากบุคคลอื่น ซึ่งการประเมินคุณค่านี้นำไปสู่การยอมรับตนเอง มีความพอใจในตนเอง มีความเชื่อมั่นในการกระทำสิ่งต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จ

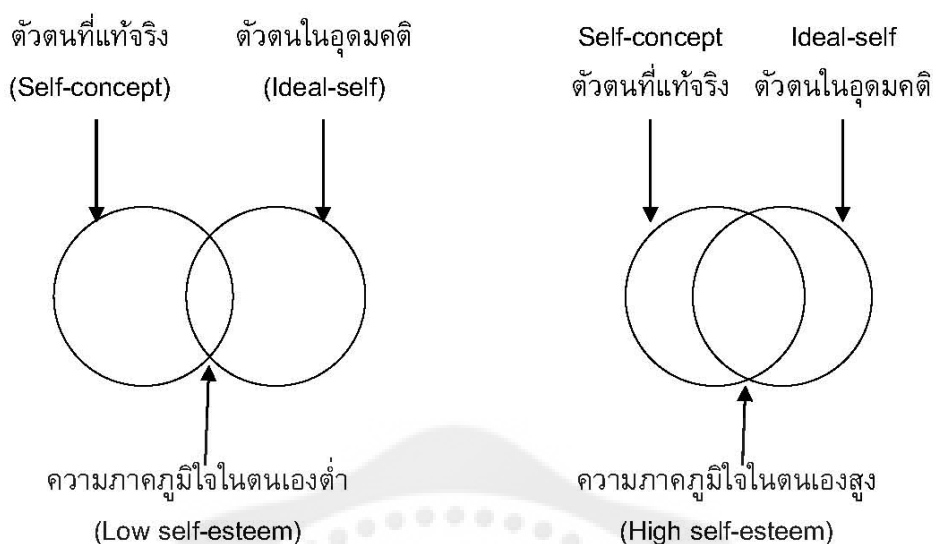
พวงทอง อินใจ (2544: 11) ให้ความหมายว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึงความรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถ มีคุณค่า มีความสำคัญอันเนื่องมาจากความสำเร็จในสิ่งที่คาดหวัง รวมทั้งการได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น เช่นบิดา มารดา ครูอาจารย์ เพื่อน

คอนนี (Connie. 2001) ให้ความหมายว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเป็น ทัศนคติตนเองในทางบวก เป็นการเห็นคุณค่าตนเอง ว่ามีความเท่าเทียมกับผู้อื่นรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองรักตัวเอง มุ่งมั่นพัฒนาตนเองสู่ความสำเร็จ

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปความภาคภูมิใจในตนเอง ออกได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1) ความภาคภูมิใจในตนเองในเชิงคุณลักษณะ หมายถึง การเห็นคุณค่าตนเอง ใช้ชีวิตอย่างมีความหมาย รู้สึกต่อตนเองทั้งทางบวกและทางลบ รับรู้ความสามารถของตน ในการเผชิญทั้งความสำเร็จ ความล้มเหลวอย่างเข้าใจ สามารถเผชิญสิ่งท้าทายในชีวิตอย่างมีความสุข ด้วยความเชื่อมั่นและเคารพตนเองในการกระทำสิ่งต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จ (Rosenberg. 1965; Maslow. 1970; Sasse. 1978; Branden. 1981; Khera. 1988; Osborne. 1996; พวงทอง อินใจ. 2544)

2) ความภาคภูมิใจในตนเองในเชิงกระบวนการ หมายถึง การประเมินตนเองระหว่างตัวตนที่แท้จริง (Self-concept) กับตนในอุดมคติ (Ideal self) โดยประเมินจากความสามารถ ความมีคุณค่า และความสำเร็จจากประสบการณ์ของตนเอง รวมไปถึงการยอมรับจากสังคม (Coopersmith. 1967; Capenito. 1983; Bandura. 1986; Lawren. 1987; ปรารธนา ช้อนแก้ว. 2542; สุพัตรา ทาวงศ์. 2551) ดังภาพ

ภาพประกอบ 1 การประเมินตนเอง ตัวตนที่แท้จริงกับตนในอุดมคติ

ที่มา: สุพัตรา ทาวงศ์ (2551). ความภาคภูมิใจในตนเอง.

ในประเทศไทย ราชบัณฑิตยสถาน (2555) ก็ได้ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง ไว้ในศัพท์ทางศึกษาศาสตร์ว่า ความภาคภูมิใจในตนเองคือเจตคติของการยอมรับตนเอง การประเมินตนเองว่ามีคุณค่า (self-approval) ความนับถือตนเอง (self-respect) มีความมั่นใจในตนโดยเฉพาะในเรื่องค่านิยม ลักษณะนิสัย และศักดิ์ศรีของตน ผู้สอนต้องช่วยสร้างประสบการณ์และเสริมแรงให้ผู้เรียนได้ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ทำ เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เห็นคุณค่าแห่งตน ซึ่งเป็นรากฐานของสุขภาพจิตที่ดี และทำให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในการบริหารงาน ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานควรเสริมสร้างให้บุคคลมีความภูมิใจในตนเอง เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการทำงานและบรรยากาศที่ดีขององค์กร

กล่าวโดยสรุปได้ว่าความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-Esteem) หมายถึง ความรู้สึก ที่มีต่อตนเอง ในการประเมินตนเองตามความรู้สึกของตนทั้งทางบวกและทางลบ ยอมรับความรู้ ความสามารถของตนสามารถเผชิญทั้งความสำเร็จ ความล้มเหลวอย่างเข้าใจ ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น รักตัวเองและมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองไปสู่ความสำเร็จ

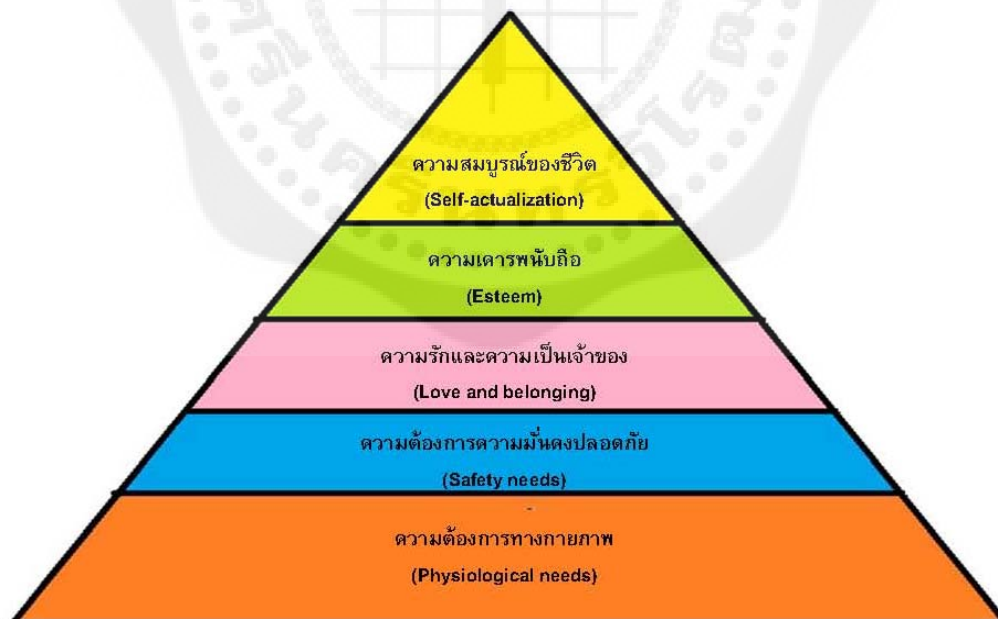
1.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเอง

ความภาคภูมิใจในตนเอง ในทางจิตวิทยาและสังคมวิทยานั้นเป็นที่สนใจกันอย่างมากเพราะนักวิจัย เชื่อว่า ความภาคภูมิใจในตนเองสามารถส่งผลที่ดีทางบวก เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสุข ชีวิตการแต่งงาน และสามารถทำนายพฤติกรรมทางอาญาได้ (Marsh. 1990; Baumeister. 2003; Yagual. 2015) มีจุดเริ่มต้นจากการศึกษาของ วิลเลียม เจมส์ (William, James. 1892) โดยในงานของเจมส์ได้ให้นิยามในหลายมิติของตนเอง (The self) แบ่งเป็นสองลำดับขั้น ได้แก่ : กระบวนการของการรู้จักตนเองเรียกว่า 'ตัวฉัน' (The "I – self") และผลจากความรู้เกี่ยวกับตัวเอง

เรียกว่า 'ฉันเอง' (The "Me – self") การเก็บข้อมูลการสังเกตของเจมส์ ในการเก็บข้อมูลของ "I – self" สร้างการรับรู้ออกเป็น 3 ส่วนเพื่อไปสู่ "Me – self" ได้แก่ ปัจจัยในตน (The Material Self) ตนเองตามการเรียนรู้ของสังคม (Social Self) และ จิตวิญญาณในตน (Spiritual Self) พบว่า ตนเองตามการเรียนรู้ของสังคม (Social Self) มีความหมายใกล้เคียงกับความภาคภูมิใจในตนเอง ต่อมาในปี 1965 โรเซนเบิร์ก (Rosenberg. 1965) ได้นิยามคำว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง ว่าเป็นเจตคติทั้งด้านดีและไม่ดีของตนเอง ที่เกิดจากผลผลิตทางวัฒนธรรม สังคม ครอบครัว และสัมพันธ์กับผู้อื่น และสร้างทฤษฎีความภาคภูมิใจขึ้นมา จากการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างกว่า 5,000 คน โดยเชื่อมโยงกับความวิตกกังวล ภาวะซึมเศร้าจาก ความรู้สึกที่ไม่มีความภาคภูมิใจในใจตนเอง

ผู้ที่ให้แนวคิดเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเองที่สำคัญอีกผู้หนึ่ง ได้แก่ นักพฤติกรรมนิยมที่ชื่อ คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1967) ที่มีมุมมองไปในทิศทางเดียวกับ โรเซนเบิร์ก ว่าความภาคภูมิใจในใจตนเองเป็นเรื่องของ เจตคติ และการแสดงออกทางอารมณ์จากความรู้สึก "มี หรือไม่มี"คุณค่า เขาพบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเกิดจากความสำเร็จ ทำให้มองเห็นคุณค่าในตนเอง และมองว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นคุณลักษณะของแต่ละบุคคลที่เกิดจากการรับรู้ว่าคุณค่าจากครอบครัวและบุคคลแวดล้อม

ความสำคัญของความภาคภูมิใจในใจตนเองนั้น นักมานุษยวิทยาและนักวิจัยมองว่าเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ (Branden. 1969; Epstein. 1985) โดยเชื่อมโยงกับลำดับขั้นความต้องการพื้นฐานของมาสโลว์ (Maslow's hierarchy of needs) ซึ่งเป็นทฤษฎีทางจิตวิทยา ที่เสนอโดย อับราฮัม มาสโลว์ (Maslow. 1970) และได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย ดังภาพ

ภาพประกอบ 2 แสดงลำดับขั้นความต้องการพื้นฐานของมาสโลว์

ที่มา: Maslow (1970). **Motivation and Personality.**

อธิบายได้จากแนวคิดมนุษย์นิยมของ Maslow ที่มีทัศนคติที่ดีในการมองมนุษย์ ซึ่งได้อธิบายว่ามนุษย์มีธรรมชาติใฝ่ดี มีความสร้างสรรค์ ปรารถนาความเจริญ รู้คุณค่าในตนเอง รู้จักผิดชอบ มีความรับผิดชอบในชีวิตและการกระทำของตนไม่ว่าจะสุข ทุกข์ ชั่ว ดี เกิดจากการเลือกของตนเอง (I am my choice) ถ้ามนุษย์อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี เขาจะพัฒนาไปสู่ความเจริญทางบุคลิกภาพและมีวุฒิภาวะ โดยเชื่อว่าปัจจัยสำคัญอยู่ที่ธรรมชาติของมนุษย์ในความสามารถที่จะพัฒนาตนเองเพื่อให้ถึงจุดสูงสุดตามศักยภาพของแต่ละคนเพื่อความเป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์ (Self Actualization) ตามทฤษฎี Hierarchical Theory of Motivation หรือทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการพื้นฐาน และเพื่อบรรลุจุดสูงสุดได้นั้นจะต้องมี ความต้องการมีความภาคภูมิใจจากตนเองและผู้อื่น (Esteem needs from one self and others) ในขั้นที่ 4 เสียก่อน เพราะความภาคภูมิใจในตนเองเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับตนเอง ทำให้เป็นคนที่มีความมุ่งมั่นมีความพยายามในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ทำให้เป็นคนที่มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นในด้านที่ดี ไม่เหยียบย่ำความรู้สึกของผู้อื่นให้ตกต่ำ เป็นคนที่มีบุคลิกลักษณะและสุขภาพจิตที่ดีมีเพื่อนมาก ซึ่งนำไปสู่ความต้องการสูงสุดเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้ ในทางตรงกันข้ามหากขาดความภาคภูมิใจในตนเองจะขาดความเชื่อมั่น ซึ่งจะนำไปสู่การขาดความสามารถ ทำให้งานที่ได้รับมอบหมายไม่ประสบความสำเร็จ วัยรุ่นที่มีความภาคภูมิใจในตัวเองต่ำจะส่งผลต่อพฤติกรรมในภาพรวม อยู่ในกลุ่มเสี่ยงที่จะใช้ยาเสพติด ความรุนแรง ความวิตกกังวล และซึมเศร้าจนถึง การฆ่าตัวตาย (Branden. 1969; Berk. 1998; Voigt. 2007)

แบรนเดน Brenden (1983) ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะของคนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง (High Self-esteem) ว่าจะมีการแสดงออกดังนี้

1. มีการแสดงออกทางใบหน้าท่าทางและการพูด ด้วยความร่าเริงแจ่มใสมีชีวิตชีวา

2. พุดถึงความสำเร็จหรือความบกพร่องของตนเองได้อย่างจริงใจ

3. สามารถเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับคำสรรเสริญ มีตนเองและผู้อื่นด้วยความซาบซึ้ง

4. สามารถเปิดใจรับคำตำหนิ ให้เกียรติยอมรับแม้มีผู้กล่าวถึงความผิดพลาดของตน

5. คำพูดและการเคลื่อนไหวมีลักษณะไม่กังวลเป็นไปตามธรรมชาติ

6. มีความกลมกลืนกันเป็นอย่างดีระหว่างคำพูด การกระทำ การแสดงออก

7. มีเจตคติที่เปิดเผย ให้ความสนใจแนวความคิด ประสบการณ์ใหม่ของชีวิต

8. สามารถที่จะเห็นและสนุกสนานกับแง่ตลกของชีวิตทั้งของตนเองและของผู้อื่น

9. ยึดหยุ่นในการตอบสนองต่อสถานการณ์และสิ่งท้าทาย ไม่เคร่งเครียด

จนเกินไป

10. มีพฤติกรรมแสดงออกในทางที่เหมาะสม

11. สามารถเป็นตัวของตัวเองแม้ตกอยู่ในสถานการณ์ที่มีความเครียด

ดิงค์เมเยอร์ Dinkmeyer (1965) ก็ได้ให้ทัศนคติในการอธิบายลักษณะของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ (Low Self-esteem) ไว้ว่า คนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำจะมีพฤติกรรมดังนี้

1. คิดว่าตนเองไม่ใช่คนสำคัญ
2. ไม่ใช่เป็นบุคคลที่คนอื่นชอบ หรือไม่รู้เหตุผลที่คนอื่นมาชอบตน
3. ไม่สามารถทำอะไรได้หลาย อย่างที่อยากจะทำหรือทำตามแนวทางที่คิดว่าเป็น
4. ไม่แน่ใจในความคิดและความสามารถของตนเอง เห็นค่าความคิดของบุคคลอื่นและงานของบุคคลอื่นว่าเหนือกว่าของตน
5. คิดว่าใครไม่สนใจตนเอง
6. ไม่กล้าตำหนิใคร
7. ไม่ชอบทำอะไรที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ
8. ไม่สามารถที่จะบังคับตนเองเมื่อมีอะไรเกิดขึ้น และคาดหวังว่าทุกสิ่งทุกอย่างจะเลวร้ายลงไปอีกแทนที่จะดีขึ้น

นอกจากนี้ยังมีผู้อธิบายความแตกต่างของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองในระดับที่ต่างกันไว้อีกหลายท่าน สามารถสรุปลักษณะผู้ที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงเปรียบเทียบกับผู้ที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ (Rosenberg. 1965; Branden. 1985; Lindenfield. 1995; Berk. 1998; อัครพรณ ขวัญชื่น. 2546) ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงคุณลักษณะของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงและต่ำ

บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง (High Self-Esteem)	บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ (Low Self-Esteem)
เชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง	ไม่เชื่อมั่นในตนเอง
ช่วยเหลือตัวเอง ดูแลตัวเองได้	มีบุคลิกเฟื่องฟุ้ง
ยอมรับความจริง ทั้งความสำเร็จและล้มเหลว	ใช้กลไกป้องกันตนเอง อยู่เจียบ ๆ คนเดียว
รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	ไม่ยืดหยุ่น วิพากษ์วิจารณ์
กล้าแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกอย่างตรงไปตรงมา	ไม่กล้าแสดงความรู้สึก
มีมนุษยสัมพันธ์ดี ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเสมอภาค	ยอมอยู่ใต้อำนาจควบคุม มีพฤติกรรมเอาใจผู้อื่น
มองโลกในแง่ดี คิดในทางที่ดี มีอารมณ์ขัน	เห็นอดีต อารมณ์ขันน้อย
พัฒนาตัวเอง และปรับตัวได้ ยากรู้อะไรใหม่ๆ	ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง

สถาบันจิตวิทยาสุขภาพกล่าวว่า ความเกี่ยวข้องอันหนึ่งของการมีความภาคภูมิใจในตนเองที่สูง คือ การพิจารณาประโยชน์ของทั้งความพึงพอใจส่วนตัวและการทำหน้าที่ของตนเองต่อผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ ในทางกลับกันความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ จะเกี่ยวข้องกับการมีปัญหาทางจิตวิทยา ความเจ็บป่วยทางจิตใจ และยังผลต่อความเจ็บป่วยทางด้านร่างกายที่สืบเนื่องกัน ความภาคภูมิใจในตนเองจึงเป็นสิ่งที่บุคคลพึงฝึกฝนให้มีและพัฒนาขึ้นตามประสบการณ์ และวุฒิภาวะของบุคคลความภาคภูมิใจในตนเองมีส่วนอย่างยิ่งกับการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและ

ประสบความสำเร็จ ในสังคม ดังนั้นควรได้รับการส่งเสริมให้เกิดในเยาวชนอย่างถูกต้อง เนื่องจากเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางว่าบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะรู้จักรักตัวเอง พาดตัวเองให้ห่างไกลจากการใช้ยาเสพติด การประพฤติดึกขุมหมาย ผิดระเบียบรวมไปถึงมีความสัมพันธ์ทางเพศที่เหมาะสม ยอมรับความสำเร็จและล้มเหลวทางการเรียน ไม่เครียด และมีสัมพันธภาพที่ดีในกลุ่มเพื่อนทำให้ประสบความสำเร็จและใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีความหมายและคุณลักษณะของความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถสรุปเป็นองค์ประกอบของความภาคภูมิใจในตนเอง ได้ดังตาราง ต่อไปนี้

ตาราง 2 แสดงการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของความภาคภูมิใจในตนเอง

องค์ประกอบของความภาคภูมิใจ ในตนเอง	นักวิชาการ						
	Rosenberg (1965)	Cooper smith (1985)	Branden (1985)	Epstein. (1985)	พวงทอง อินใจ (2542)	ปรารภนา ช้อนแก้ว (2544)	Connie. (2001)
เคารพตนเอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
- ตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
- รักตัวเองไม่ทำร้ายตัวเอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
- รับรู้ความสามารถของตนเอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
- ให้เกียรติตนเอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
เคารพผู้อื่น			✓	✓	✓	✓	✓
- ตระหนักถึงความเท่าเทียม			✓	✓	✓	✓	✓
- ยอมรับฟังผู้อื่น			✓	✓	✓	✓	✓
- ให้เกียรติผู้อื่น			✓	✓	✓	✓	✓
- ตระหนักสัมพันธภาพที่ดีกับสิ่งแวดล้อม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
พัฒนาตนเอง			✓	✓	✓	✓	✓
- ไม่กลัวการเปลี่ยนแปลง			✓	✓	✓	✓	✓
- รักการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ				✓	✓	✓	✓
- นำนตนเองสู่ความสำเร็จ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
- ปรับปรุงตนให้ดีขึ้น	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

✓ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่าง นักวิชาการผู้ให้แนวคิดและองค์ประกอบของความภาคภูมิใจในตนเอง

จากตาราง 2 สรุปได้ว่าองค์ประกอบของความภาคภูมิใจในตนเองที่นักวิชาการ ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ แบ่งออกได้เป็น

1.1 เคารพตน หมายถึง การตระหนักถึงความสามารถของตนเอง เห็นคุณค่า ยอมรับนับถือให้เกียรติตนเองว่ามีความเท่าเทียมกับผู้อื่น

1.2 เคารพผู้อื่น หมายถึง การเห็นคุณค่ายอมรับ ในความสามารถ ความแตกต่าง อย่างเท่าเทียม ยอมรับความคิดเห็น และให้เกียรติผู้อื่น

1.3 พัฒนาตนเอง คือ รักตัวเอง รักการเรียนรู้ พยายามเรียนรู้ที่จะปรับปรุงและพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ

1.3 พัฒนาการและการส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง

ความภาคภูมิใจในตนเองนั้น เกิดและพัฒนาได้ จากประสบการณ์การเรียนรู้และสิ่งแวดล้อม แต่ช่วงที่สำคัญก็คือช่วงวัยรุ่นเพราะเป็นช่วงวัยที่แสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง หากเด็กมีความภาคภูมิใจในตนเองที่ดีจะส่งผลต่อความเชื่อมั่น การเห็นคุณค่าและความสามารถของตน และพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป (ประภาส. 2551)

วอยจต์ (Voigt. 2007: online) ได้อธิบายไว้ว่าความภาคภูมิใจในตนเองของคนเรานั้น เกิดจากอิทธิพลหลายๆ ด้าน เช่น การเลี้ยงดูจากครอบครัว เจตคติในการช่วยเหลือตนเอง การทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นจะทำให้เด็กขาดความสามารถไปด้วย สังคมมีส่วนอย่างยิ่งในการเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ดังนั้นครอบครัว เพื่อน หรือสังคมรอบตัวจึงต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาที่ทางที่ควร

อารอนสัน (Aronson. 2007: online) อธิบายว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง พัฒนาได้ในทุกช่วงวัย เกิดจากการที่เราจินตนาการเกี่ยวกับตัวเอง ประสบการณ์ สัมพันธภาพกับผู้อื่นเด็กที่อยู่ในวัยเรียน เกรด 1-8 ควรส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองและควรใช้กิจกรรมเพื่อให้เกิดความสามารถและแปรเปลี่ยนไปเป็นความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง

ส่วน เบิร์ค (Berk. 1998: 248) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็กตอนต้น เกิดจากการพิจารณาตัดสินและประเมินความสามารถจากความรู้สึกของตนเองในช่วงตอนต้นของวัย ความภาคภูมิใจในตนเองไม่ได้เกิดจากผู้ใหญ่ แต่เกิดจากการประเมินความสามารถที่ตนเองแสดงออกมา ความสามารถนั้นก็มาจากทักษะใหม่ๆ หลายๆ ด้าน และสัมพันธภาพที่มีกับเพื่อน

การส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองสามารถพัฒนาได้โดยการให้บุคคลได้รับประสบการณ์ ในการแสดงความเป็นตัวเองให้ได้รับการยอมรับ การประสบผลสำเร็จการเพิ่มอำนาจในการตัดสินใจด้วยตนเอง (Bruno. 1983; Sasse. 1978; Bradshaw. 1981; ศิณภาพร. 2548) สิ่งเหล่านี้จะช่วยเพิ่มความภาคภูมิใจในตนเอง ในวัยเรียนหากได้รับการส่งเสริมก็จะทำให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ลดความวิตกกังวลในการเรียน ลดความเครียด อันเป็นสาเหตุในการเกิดภาวะซึมเศร้า และการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีทำร้ายตัวเอง ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ และพัฒนาให้เกิดขึ้นได้จากประสบการณ์ที่บุคคลได้รับ จึงมีนักจิตวิทยาได้เสนอแนวทางในการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองดังต่อไปนี้

คูเปอร์ สมิธ (Cooper smith. 1981: 36-37) ได้ให้แนวคิดในการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง เพราะเชื่อว่าบุคคลสามารถพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองได้ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1. การได้รับการยอมรับนับถือ และการได้รับการปฏิบัติอย่างมีเกียรติจากบุคคลที่มีความสำคัญในชีวิต

2. การประสบความสำเร็จ บรรลุเป้าหมายที่วางไว้และมีผลต่อสถานภาพตำแหน่งและได้รับการยอมรับในสังคม

3. การได้ทำในสิ่งที่รัก สอดคล้องกับค่านิยม และความต้องการของตน

4. การโต้ตอบโดยการถูกลดคุณค่า จะทำให้บุคคลอาจจะได้รับความภาคภูมิใจน้อยลง

บรูโน (Bruno. 1983: 363) กล่าวถึงวิธีการพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองดังนี้

1. ให้ข้อเสนอแนะหรือข้อคิดโดยตรง ซึ่งการเสนอแนะนี้อาจเป็นการเสนอแนะจากผู้อื่น หรือตนเองแนะตนเอง วิธีการนี้เป็นการให้ข้อมูลซึ่งมีผลให้บุคคลเกิดกำลังใจ และสร้างความภาคภูมิใจได้

2. สร้างความสำเร็จให้กับตนเองมากขึ้น ความพยายามที่จะสร้างความสำเร็จเป็นวิธีการเพิ่มคุณค่าในตนเอง แต่อย่างไรก็ตามการประสบความสำเร็จแต่เพียงอย่างเดียว ยังไม่เพียงพอ สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือการทำให้บุคคลมีความสุขในชีวิต

3. การลดความคาดหวังลงเสียบ้าง แต่ยังคงความปรารถนาในสิ่งที่ตนต้องการไว้บ้าง ซึ่งจะเป็นแนวทางที่จะช่วยทำให้บุคคลลดความสูญเสียหรือความเศร้าโศกลงได้

4. เลิกประเมินค่าตนเอง เพราะการมีชีวิตอยู่ก็มีค่ามากพอแล้ว เมื่อบุคคลเลิกประเมินค่าตนเองแล้ว ความภาคภูมิใจในตนเองก็จะเพิ่มมากขึ้น

เกอร์นี (Gemey. 1988) เสนอวิธีการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองสรุปได้ดังนี้

1. ให้ข้อมูลย้อนกลับในทางบวกแก่เด็ก แม้ในการกระทำที่ผิดพลาด

2. กระตุ้นให้เด็กใช้ประโยชน์ที่อ้างอิงถึงตัวเองในทางบวกให้มากขึ้น

3. การมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับเด็ก

4. ให้เด็กมีประสบการณ์ในการพบกับความสำเร็จ

5. ใช้กระบวนการในการกำหนดข้อตกลงในห้องเรียน

6. การให้คำแนะนำปรึกษาโดยตรงแก่เด็ก

7. มีกิจกรรมพิเศษสำหรับเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองให้กับเด็ก

บรูค (Brook. 1992: 544-548) ได้เสนอแนวทางในการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของเด็ก ไว้ดังนี้

1. พัฒนาความรับผิดชอบและให้ความช่วยเหลือต่อส่วนรวม

2. เปิดโอกาสให้คิดทางเลือกและการตัดสินใจแก้ปัญหา

3. เสริมสร้างวินัยในตนเองโดยการสร้างแนวทางปฏิบัติและคำนึงถึงผล
ที่จะเกิดขึ้นตามมา

4. ให้การสนับสนุน สร้างกำลังใจและให้ข้อมูลย้อนกลับด้านบวก

5. ช่วยให้ได้รู้สึกละอายหรือความผิดพลาด

นอกจากนี้ในหนังสือ Controlling Stress and Tension ของ เจอร์ดาโน และเอเวอร์ลี (Girdano; & Everly. 1979: 146-149) กล่าวว่าความภาคภูมิใจในใจตนเองจะช่วยลดความเครียดได้ โดยเสนอกลยุทธ์ที่สามารถเสริมสร้างความภาคภูมิใจในใจตนเองอย่างได้ผล 3 ประการ คือ

1. การใช้ภาษาทางบวก (Positive Verbalization) หมายถึงกระบวนการที่เสริมแรงโดยชี้ให้เห็นลักษณะทางบวกของตนด้วยการใช้ภาษาเช่น การเขียนข้อดีของตนเอง บันทึกความสำเร็จ เป็นต้น

2. การยอมรับการยกย่องชมเชย (Accepting Compliment) หมายถึง การเรียนรู้ที่จะยอมรับคำชมเชย ไม่ถ่อมตนจนเกินไป จะทำให้บุคคลประทับใจและมองตนเองในทางบวกมากขึ้น

3. การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม (Assertiveness Training) หมายถึง การฝึกการนำเสนอ การแสดงความคิดเห็น ด้วยการพูด การแสดงออกอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดความมั่นใจ

โดยพบว่าองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง แบ่งเป็น 2 องค์ประกอบ (Pope. 1980; Coopersmith. 1981; อูมาพร ตรังคสมบัติ. 2543) คือ

1. องค์ประกอบภายใน คือ สิ่งที่เกิดขึ้นในตนเองเป็นลักษณะหรือมุมมองเฉพาะตน

2. องค์ประกอบภายนอก คือ สิ่งที่เกิดจากสภาพแวดล้อม ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม สามารถสรุปได้ดังตาราง ต่อไปนี้

ตาราง 3 แสดงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง

องค์ประกอบ	คำอธิบาย
ภายใน	- ภาพลักษณ์ หรือสิ่งแสดงตนทางกายภาพ เช่น รูปร่าง หน้าตา - ความสามารถ มุมมองเกี่ยวกับความสำเร็จ การให้คุณค่าของตนโดยรวม
ภายนอก	- ปฏิสัมพันธ์จากครอบครัวบุคคลแวดล้อมที่รักใคร่ใกล้ชิด - ความสำเร็จของผลงาน การศึกษา การงานความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน - การเข้าสังคม การได้รับการยอมรับและดำเนินชีวิตในสังคม

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางในการส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองของเจอร์ดาโนและเอเวอร์ลี ที่สนใจในการจัดการความเครียด ความกดดัน ที่ผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาซึ่งเป็นวัยรุ่นมักมีปัญหาจากการเรียน แนวคิดของเจอร์ดาโนและเอเวอร์ลีสามารถพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับอิทธิพลที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองได้ ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงความสอดคล้องของแนวทางส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองกับอิทธิพลที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง

แนวทางส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง (Girdano; & Everly. 1979)	องค์ประกอบ	คำอธิบาย
1. การใช้ภาษาทางบวก (Positive Verbalization) เช่น การเขียนข้อดีของตนเอง บันทึกความสำเร็จ เป็นต้น	ภายใน	- ภาพลักษณ์ หรือสิ่งแสดงตนทางกายภาพ เช่น รูปร่าง หน้าตา - ความสามารถ มุมมองเกี่ยวกับความสำเร็จ การให้คุณค่าของตนเองโดยรวม
2. การยอมรับ การยกย่องชมเชย (Accepting Compliment) หมายถึง การเรียนรู้ที่จะยอมรับคำชมเชย ไม่ถ่อมตนจนเกินไป จะทำให้บุคคลประทับใจและมองตนเองในทางบวกมากขึ้น	ภายนอก	- ปฏิสัมพันธ์จากครอบครัวบุคคลแวดล้อมที่รักใคร่ใกล้ชิด
3. การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม (Assertiveness Training)	ภายนอก	- ความสำเร็จของผลงาน การศึกษา การงานความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน - การเข้าสังคม การได้รับการยอมรับและดำเนินชีวิตในสังคม

จากตาราง 4 แสดงความสอดคล้องของแนวทางส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองกับอิทธิพลที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถอธิบายได้ว่า แนวทางในการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง เจอร์ดาโน และเอเวอร์ลี (Girdano; & Everly. 1979) สามารถพัฒนาได้ทั้งจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความภาคภูมิใจในตนเองภายใน โดยการใช้ภาษาทางบวก (Positive Verbalization) เช่น การเขียนข้อดีของตนเอง เกี่ยวกับสิ่งแสดงตนทางกายภาพ หรือบันทึกความสำเร็จ เป็นต้นเพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงข้อดี ของตน เช่น รูปร่าง หน้าตาและมั่นใจในภาพลักษณ์ หรือสิ่งแสดงตนทางกายภาพความสามารถ มุมมองเกี่ยวกับความสำเร็จ การให้คุณค่าของตนเองโดยรวม

อิทธิพลต่อความภาคภูมิใจในตนเองภายนอกสามารถพัฒนาได้จากการยอมรับการยกย่องชมเชย (Accepting Compliment) โดยการเรียนรู้ที่จะยอมรับคำชมเชย ไม่ถ่อมตนจนเกินไป การเข้าสังคม การได้รับการยอมรับและดำเนินชีวิตในสังคมจะทำให้บุคคลประทับใจและมองตนเองในทางบวกมากขึ้น และจากการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม (Assertiveness Training) ซึ่งเป็นผลมาจาก ปฏิสัมพันธ์จากครอบครัวบุคคลแวดล้อมที่รักใคร่ใกล้ชิด ให้คุณค่า ชื่นชมต่อ ผลสำเร็จของผลงาน การศึกษา การงานความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน

1.4 การประเมินความภาคภูมิใจในตนเอง

ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นความรู้สึก เจตคติ ของบุคคล เป็นการวัดทางพฤติกรรม ศาสตร์จึงกระทำได้อ่อนช้อยยาก เนื่องจากการประเมินความรู้สึกการมีคุณค่าในตนเองต้องอาศัยข้อมูล จากทั้งตัวผู้ประเมินและบุคคลแวดล้อม เช่น ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ บิดามารดา ผู้ปกครองใกล้ชิด การสังเกตพฤติกรรม และตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง สำหรับประเทศไทยนั้นได้มีการแปล แบบสอบถามเพื่อทดสอบความภาคภูมิใจในตนเองหลายฉบับ อาทิเช่น

- แบบทดสอบมาตรฐานของ Coopersmith Self Esteem Inventories (CSEI) ของ คูเปอร์สมิธ (Coopersmith, 1981: 5-6) เป็นแบบวัดฉบับนักเรียนเหมาะสมกับเด็กอายุ 8-15 ปี ลักษณะของแบบวัดเป็นข้อความที่เป็นการรายงานตนเอง 50 ข้อ แบ่งออกเป็นหมวดต่างๆ คือ ตนโดยทั่วไป ตนทางสังคม พ่อแม่ทางบ้าน โรงเรียน การศึกษา และหมวดอื่นๆ

- แบบสอบถาม Self-Esteem Scale ของ Robin แบบทดสอบนี้เป็นแบบวัดที่ให้ รายงานตัวเอง ประกอบด้วยข้อความ 62 ข้อ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 เป็นข้อความเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์ (Self concept) จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบรับหรือปฏิเสธ

- ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem Scale) จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบ rating scale 4 ระดับ

- ตอนที่ 3 เป็นการประเมินอัตมโนทัศน์ (Self Concept Rating) จำนวน 22 ข้อ เป็นแบบ rating scale 5 ระดับ

- แบบสอบถาม Rosenbergs The Rosenberg self-esteem scale (RSES) ของ โรเซนเบิร์ก (Rosenberg, 1965) เป็นแบบสอบถามกว้างๆ 30 ข้อ

แบบสอบถามเหล่านี้เป็นการประเมินภาพรวมของความภาคภูมิใจในตนเองใน ตนเอง โดยไม่ได้แยกความภาคภูมิใจในตนเองออกเป็นองค์ประกอบย่อยๆ โป๊ป (Pope, 1980) จึงได้เสนอ แนวทางในการประเมินความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กออกเป็น 5 ด้าน ในแบบสอบถาม Pope's Five-Scale Test of Self-Esteem

ซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

- ด้านสังคม (social) เป็นความรู้สึกถึงการยอมรับที่ได้จากผู้อื่น ความรู้สึกถึง ความสามารถ ในการเป็นเพื่อนกับผู้อื่นของตนเอง

- ด้านการศึกษา (academic) เป็นความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในฐานะนักเรียน ความพอใจในผลการเรียน ซึ่งอาจถูกกำหนดมาตรฐาน โดยพ่อแม่ ครู เพื่อน
- ด้านครอบครัว (family) เป็นความรู้สึกกับตัวเองในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของคนรอบครัว ความเป็นที่รักและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในครอบครัว
- ด้านภาพลักษณ์ (body image) การมองรูปลักษณ์ของตนเองว่า สูง เตี้ย อ้วน ผอม กำลังดี

- ด้านมุมมองรวม (global) เป็นมุมมองเกี่ยวกับ เช่น ความรู้สึกเป็นคนดี
ผู้วิจัย จึงได้นำข้อคำถามของแต่ละแบบวัดที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พัฒนาเป็นแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง โดยเป็นแบบสอบถาม rating scale 5 ระดับ เพื่อใช้ในงานวิจัยในครั้งนี้

โดยสรุปแล้วความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถส่งเสริมได้ในทุกช่วงวัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยรุ่น โดยการทำกิจกรรมที่ตนสนใจ ให้คุณค่าได้สำเร็จเป็นที่ยอมรับของสังคมเพื่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำลังใจและการให้ข้อมูลย้อนกลับด้านบวกจากบุคคลที่มีความสำคัญในชีวิต

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้

การเรียนรู้เกิดจากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ผู้สอนจึงต้องมีการออกแบบแบบสภาพการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ โดยการนำเอาแนวคิดกระบวนการของวิธีระบบ (System Approach) มาใช้ในระบบการออกแบบการเรียนการสอน (Instructional Design Systems) เพื่อสร้างเป็นรูปแบบ (Model) เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ (Instructional) นักการศึกษาจึงนิยมพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (Instructional Model) ที่มีจุดประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้นๆ เพื่อให้บรรลุประสิทธิภาพในการสอนอย่างสูงสุด (นริรัตน์. 2554: online)

2.1 ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Instructional Model)

ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยพื้นฐานมาจาก 2 คำ คือ คำว่ารูปแบบ (Model) และ การจัดการเรียนรู้ (Instructional) โดยมีผู้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ ดังนี้

วิลเลอร์ (Willer. 1967: 15) ได้ให้ความหมายของ รูปแบบ (Model) ว่า เป็นการสร้างมโนทัศน์เกี่ยวกับชุดของปรากฏการณ์ โดยอาศัยหลักการของระบบรูปนัยทั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้เกิดความกระจ่างชัดของนิยามความสัมพันธ์และประพจน์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรูปแบบที่มีความเที่ยงตรงจะพัฒนาเป็นทฤษฎีต่อไป

พจนานุกรมการศึกษา กู๊ด (Good. 1973) ได้ให้ความหมายรูปแบบ ดังนี้ รูปแบบหมายถึง แบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำเป็นตัวอย่างเพื่อการเลียนแบบ เป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการหรือแนวคิด เป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งรวมกันเป็นตัวแทนประกอบและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคม ตามความหมายดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่า รูปแบบ คือแบบจำลองของสิ่งที่เป็น

ฮาวเซอร์ (Hausser. 1980: 132-161) ได้ให้ความหมายที่แตกต่างออกไปโดยที่รูปแบบเป็นสิ่งที่ออกแบบมาเพื่อแสดงถึงองค์ประกอบและกระบวนการตรวจสอบความแตกต่างระหว่างความสัมพันธ์ในเชิงทฤษฎีกับปรากฏการณ์จริงจากความหมายทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบหมายถึง สิ่งที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎีที่ได้ศึกษามาของผู้สร้างเองเพื่อถ่ายทอดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ โดยใช้สื่อที่ทำให้เข้าใจได้ง่ายและกระชับถูกต้อง และสามารถตรวจสอบเปรียบเทียบกับปรากฏการณ์จริงได้เพื่อช่วยให้ตนเองและคนอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น

สโตนอร์ แวนเกิล (Stoner; & Wankle.1986: 12); (Nadler. 1980: 72-90) (Mescon; & Khedouri. 1985: 199) ให้คำนิยาม รูปแบบว่าเป็นการจำลองความจริงของปรากฏการณ์ เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่มีความสัมพันธ์องค์ประกอบ ที่เป็นกระบวนการของปรากฏการณ์นั้น ๆ ให้ง่ายขึ้น

บุญชม ศรีสะอาด (2533: 19) ให้ความหมาย รูปแบบว่าเป็นโครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่มีในปรากฏการณ์ธรรมชาติหรือในระบบต่างๆ อาจกล่าวได้ว่ารูปแบบหมายถึงแบบจำลองอย่างง่ายหรือย่อส่วนของปรากฏการณ์ต่างๆ ที่ผู้เสนอรูปแบบดังกล่าวได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นมาเพื่อแสดงหรืออธิบายปรากฏการณ์ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น หรือในบางกรณีอาจจะใช้ประโยชน์ในการทำนายปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้นตลอดจนอาจใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไป

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2536: 25) รูปแบบ คือ วิธีที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ ตลอดจนจินตนาการของคนที่ต่อปรากฏการณ์ หรือเรื่องราวใดๆ ให้ปรากฏในลักษณะของการสื่อสารในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง รูปแบบจึงเป็นแบบจำลองในลักษณะเลียนแบบหรือเป็นตัวแทนที่ใช้เป็นแบบอย่างเป็นแผนผังหรือแบบแผนของการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อเนื่องด้วยความสัมพันธ์เชิงระบบ

สมาน อัสวภูมิ (2550: 79) Model หมายถึงแบบจำลองอย่างง่าย หรือย่อส่วน (Simplified Form) ของปรากฏการณ์ต่างๆ ที่ผู้เสนอรูปแบบพัฒนาขึ้นมา เพื่อแสดงหรืออธิบายปรากฏการณ์ให้เข้าใจง่ายขึ้น และใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการพรรณนา อธิบาย หรือทำนายปรากฏการณ์

เมื่อพิจารณาความหมายข้างต้น สามารถสรุปความหมายของรูปแบบ (Model) ได้ว่าหมายถึง ลำดับโครงสร้างองค์ประกอบทางความคิด ที่ได้ศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางที่สามารถยึดถือเป็นต้นแบบในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบที่สังเคราะห์ขึ้นในเชิงระบบ

ส่วนคำว่าจัดการการเรียนรู้ (Instructional) นั้น ในภาษาไทยอาจใช้คำว่าจัดการเรียนการสอน ทำให้เกิดความสับสนกับคำว่า การสอน (Teaching) โดย กาเย (1992) ได้ให้คำอธิบายความแตกต่างของทั้ง 2 คำว่า จัดการการเรียนรู้ (Instructional) เป็นเหตุการณ์ที่ครูจัดให้เกิดการเรียนรู้ เช่น มีการใช้สิ่งพิมพ์ ภาพ โทรทัศน์ รวมทั้งคอมพิวเตอร์ แต่การสอน (Teaching) เป็นเพียงรูปแบบหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ (Instructional) เท่านั้นดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงต้องมี

การวางแผนเป็นระบบ นอกจากนี้ ฮอสฟอร์ด (Hosford. 1973: 41, 43) ก็ได้อธิบายถึงความแตกต่างของ การจัดการเรียนรู้ (Instructional) และ การสอน (Teaching) ไว้เช่นกันว่าการสอน (Teaching) นั้นใช้ในความหมายของการสอนแบบแคบ คือ เป็นการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยผู้สอนกับผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันโดยตรง ส่วน การจัดการเรียนรู้ (Instructional) ใช้ในความหมายของการสอนแบบกว้าง กล่าวคือ เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ตั้งไว้การจัดการประสบการณ์นี้อาจจัดในรูปแบบที่ผู้สอนกับผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันโดยตรงก็ได้หรืออาจจัดให้ผู้เรียนเรียนจากสื่อโดยตรงก็ได้หรืออาจจัดแบบผสมผสานก็ได้เช่นกัน

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ (Instructional) หมายถึง การจัดการประสบการณ์อย่างมีแบบแผนตามหลักวิชาการ เพื่อถ่ายทอดความรู้ ทักษะ เจตคติ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

เมื่อนำทั้ง 2 คำมารวมกันจึงได้เป็น รูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Instructional Model) ที่เป็นแผนเชิงปฏิบัติของแนวคิดทางทฤษฎีการเรียนรู้ โดยแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ที่จะใช้ในการจัดกระทำเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้เนื้อหาวิชาต่างๆ ตามเป้าหมายที่วางไว้ที่เป็นแนวทางหรือชุดของยุทธศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของวิธีสอนของครู (Braxton; Bronico; & Looms. 1995) ที่จะใช้ในการจัดกระทำ เพื่อให้เกิดผลแก่ผู้เรียน ตามจุดมุ่งหมายของการสอนนั้นๆ จอยซ์ และเวลส์ (Joyce; & Weil. 1992)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีการนำมาใช้ในการศึกษาระดับต่างๆ และใช้เป็นพื้นฐานในการคิดค้นพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่นิยมกันมาก ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของ จอยซ์ และเวลส์ (สมพงษ์ สิงหะพล. 2543; อ้างอิงจาก Joyce; & Weil. 1996) ที่อธิบายถึงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนามาจากทฤษฎีการเรียนรู้ เพื่อนำไปจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญคือการเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ตามความมุ่งหมาย โดยเฉพาะของรูปแบบ ทำให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าประสงค์ของรูปแบบ

จากความหมายข้างต้น กล่าวโดยสรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Instructional Model) เป็น การจัดลำดับโครงสร้างองค์ประกอบในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ ที่ได้รับการจัดลำดับความสัมพันธ์ และขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักการและทฤษฎีการเรียนรู้ ที่รูปแบบนั้นได้ยึดถือและผ่านการว่ามีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายเฉพาะของรูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้น

2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้

จากการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของจอยซ์ และเวลส์ (Joyce; & Weil. 2009: 12-21) เพื่อพัฒนากลวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ตามผลลัพธ์ที่ต้องการโดยแบ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามกรอบโครงสร้างการใช้งานออกเป็น 4 กลุ่มได้แก่

1) กลุ่มทางสังคม (The social family) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับกลุ่มคนในสังคมมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือร่วมกับผู้อื่นในการค้นคว้าหาความรู้ตัวอย่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบนี้เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative) การแสดงบทบาทสมมติการเล่นเกม

2) กลุ่มประมวลผลข้อมูล (The information-processing family) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยข่าวสารข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่นจากการบรรยายของครูผู้สอนจากการอ่านเอกสารตำราเพื่อให้นักเรียนรับรู้แล้วนำข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ มาประมวลเพื่อให้เกิดองค์ความรู้หรือฝึกการคิดของตนเองตัวอย่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบนี้เช่นการฝึกคิดแบบอุปนัย (Thinking Inductively) การคิดแบบสืบสวนสอบสวนจากข้อมูล (Inquiry thinking)

3) กลุ่มส่วนบุคคล (The personal family) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นพัฒนาการทางสติปัญญาความสนใจคำนึงถึงลักษณะหรือบุคลิกภาพที่เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลทั้งทางด้านความสามารถความรู้สึกตัวอย่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบนี้ เช่นการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล

4) กลุ่มระบบพฤติกรรม (The behavioral system family) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนโดยการวางเงื่อนไขเพื่อให้นักเรียนได้ตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เป็นเงื่อนไขในการเรียนรู้นั้นๆ ตัวอย่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบนี้เช่นสถานการณ์จำลองบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ในประเทศไทยทิศนา ขัมมณี (2551: 224-255) ได้ทำการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งได้จัดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามลักษณะของวัตถุประสงค์ของรูปแบบแบ่งได้ 5 รูปแบบ ดังต่อไปนี้

1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่างๆ โดยเนื้อหาสาระนั้นอาจอยู่ในรูปของข้อมูลข้อเท็จจริงมโนทัศน์หรือความคิดรวบยอด

2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาด้านจิตพิสัย (Affective domain) เป็นรูปแบบที่มุ่งช่วยพัฒนานักเรียนให้เกิดความรู้สึกเจตคติค่านิยมคุณธรรมและจริยธรรมที่พึงประสงค์ซึ่งการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจนั้นไม่เพียงพอต่อการช่วยให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีได้จำเป็นต้องอาศัยหลักการและวิธีการอื่นๆ ประกอบเพิ่มเติม

3) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะพิสัย (Psychomotor domain) เป็นรูปแบบที่มุ่งช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติการกระทำ จำเป็นต้องใช้หลักการวิธีการที่แตกต่างไปจากการพัฒนาทางด้านจิตพิสัยหรือพุทธิพิสัย

4) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการ (Process skills) ทักษะกระบวนการเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับวิธีดำเนินการต่างๆ อาจเป็นกระบวนการทางสติปัญญาเช่นกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้หรือกระบวนการคิดต่างๆ เช่นการคิดวิเคราะห์ การอุปนัยการนิรนัยการใช้เหตุผลการสืบสอบการคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการคิดวิจารณ์ญาณเป็นต้น หรืออาจเป็นกระบวนการทางสังคมเช่น กระบวนการทำงานร่วมกันเป็นต้นปัจจุบันการศึกษาให้ความสำคัญในเรื่องนี้มากเพราะถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำรงชีวิต

5) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการ (Integration) เป็นรูปแบบที่พยายามพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่างๆของผู้เรียนไปพร้อมกันโดยใช้การบูรณาการทั้งทางด้านเนื้อหาสาระและวิธีการรูปแบบในลักษณะนี้กำลังได้รับความนิยมอย่างมาก เนื่องจากมีความสอดคล้องกับหลักทฤษฎีทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนารอบด้านหรือการพัฒนาเป็นองค์รวม

การจัดประเภทรูปแบบการจัดการเรียนรู้จึงขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งว่าจะแบ่งตามโครงสร้างหรือจุดประสงค์ ซึ่งทั้งสองประเภทต่างมีรูปแบบและองค์ประกอบคล้ายคลึงกัน โดยมีองค์ประกอบหลักๆ ดังรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ของจอยส์ และวีล (Joyce; & Weil. 1996) ประกอบไปด้วย องค์ประกอบ ดังนี้

1) หลักการของรูปแบบ เป็นการ ทฤษฎี แนวคิด ความเชื่อ มาสังเคราะห์เป็นแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบ

2) จุดประสงค์ของรูปแบบ เพื่อบอกจุดมุ่งหมายเฉพาะหรือเน้นครอบคลุมเรื่องนั้นๆ

3) กระบวนการ อธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ อันจะช่วยให้กระบวนการจัดการเรียนรู้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

4) การประเมินผล เป็นการตรวจสอบรูปแบบว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

เมื่อได้องค์ประกอบของรูปแบบแล้ว ก็จะนำไปใช้ในการออกแบบและพัฒนารูปแบบการสอนที่ต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้รูปแบบการสอนที่ดีและมีประสิทธิภาพจากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาของรูปแบบการสอนสามารถสรุปขั้นตอนสำคัญในการพัฒนารูปแบบการสอนได้ดังนี้ (สมพงษ์ สิงหะพล. 2543; ทิศนา แหม่มณี; Joyce; & Weil. 2000)

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและข้อค้นพบจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันหรือปัญหาจากเอกสาร ผลการวิจัยต่างๆ หรือการสังเกต การสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดหลักการ เป้าหมายและองค์ประกอบอื่นๆ ของรูปแบบการสอนให้สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานและสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบระเบียบ การกำหนดเป้าหมายของรูปแบบการสอน จะช่วยให้ผู้สอนสามารถเลือกรูปแบบการสอนไปใช้ให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการสอนเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสูงสุด

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดแนวทางในการนำรูปแบบการสอนไปใช้ ประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการและเงื่อนไขต่างๆ เช่น ใช้กับผู้เรียนกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มย่อย ผู้สอนจะต้องเตรียมงานหรือจัดสภาพการเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้การใช้รูปแบบการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลรูปแบบการสอน เป็นการทดสอบความมีประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนที่สร้างขึ้นโดยทั่วไปผู้ประเมินรูปแบบการสอนใช้วิธีการต่อไปนี้

4.1) ประเมินความเป็นไปได้ในเชิงทฤษฎี โดยคณะผู้เชี่ยวชาญซึ่งจะประเมินความสอดคล้องภายในระหว่างองค์ประกอบต่างๆ

4.2) ประเมินความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติการ โดยการนำรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นทดลองใช้ในสถานการณ์จริง ในลักษณะของการวิจัยเชิงทดลองหรือกึ่งทดลอง

ขั้นตอนที่ 5 การปรับปรุงรูปแบบการสอน แบ่งออกได้เป็น 2 ระยะ ดังนี้

5.1) ระยะก่อนนำรูปแบบการสอนไปทดลองใช้ การปรับปรุงรูปแบบการสอนในระยะนี้ใช้ผลจากการประเมินความเป็นไปได้ในเชิงทฤษฎีเป็นข้อมูลในการปรับปรุง

5.2) ระยะหลังนำรูปแบบการสอนไปทดลองใช้ การปรับปรุงรูปแบบการสอนในระยะอาศัยข้อมูลจากการทดลองใช้เป็นตัวชี้้นำในการปรับปรุง และอาจจะมีการนำรูปแบบการสอนไปทดลองใช้และปรับปรุงซ้ำ จนกว่าจะได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

จากนั้นจึงนำรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น เพื่อช่วยให้ครูผู้สอนเกิดความเข้าใจและสามารถนำรูปแบบการสอนไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของรูปแบบการสอนนั้นๆ ซึ่งการนำเสนอรูปแบบการสอนมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้ จอยซ์ และเวลส์ (Joyce & Weil, 2000)

1) เสนอเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการสอน (Model of Teaching) โดยการสรุปองค์ประกอบ รวมทั้งการนำเสนอว่าประกอบด้วยทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดสนับสนุนวิธีการตรวจสอบในเชิงการนำไปใช้ในสถานการณ์จริงเพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไข

2) ที่มาของรูปแบบการสอน (Orientation to The Model) เป็นการอธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ซึ่งเป็นที่มาของรูปแบบการสอน ประกอบด้วยเป้าหมายของรูปแบบการสอน ทฤษฎี หลักการและแนวคิดสำคัญที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการสอน ตลอดจนการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน หรือปัญหาจากเอกสารผลการวิจัย หรือการสังเกต สอบถามผู้ที่เกี่ยวข้อง

3) รูปแบบการสอน (The Model Teaching) เป็นการอธิบายถึงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยละเอียด ตามหัวข้อต่อไปนี้

3.1) ขั้นตอนการสอน (Syntax) เป็นการให้รายละเอียดเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนของการสอนหรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งแต่ละรูปแบบจะมีขั้นตอนที่แตกต่างกันออกไป

3.2) รูปแบบของการปฏิสัมพันธ์ (Social System) เป็นการอธิบายถึงบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนหรือระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง ซึ่งจะแตกต่างกันไปในแต่ละรูปแบบ เช่น บทบาทของครูอาจเป็นผู้นำในการทำกิจกรรม เป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นผู้ชี้แนะหรือเป็นแหล่งข้อมูล เป็นต้น

3.3) หลักการของการตอบสนอง (Principles of Reaction) เป็นการบอกถึงวิธีการแสดงออกของผู้สอนต่อผู้เรียน การตอบสนองการกระทำของนักเรียน เช่น การให้รางวัลแก่ผู้เรียน การให้อิสระในการแสดงความคิดเห็น การไม่ประเมินว่าถูกหรือผิด เป็นต้น

3.4) ระบบการสนับสนุนการเรียนการสอน (Support System) เป็นการอธิบายถึงเงื่อนไขหรือสิ่งจำเป็นที่จะทำให้การใช้รูปแบบนั้นได้ผล เช่น รูปแบบการสอนแบบทดลองในห้องปฏิบัติการ ต้องใช้ผู้สอนทดลองที่ผ่านการฝึกฝนมาอย่างดีแล้ว รูปแบบสอนแบบฝึกทักษะผู้เรียน จะต้องได้รับการฝึกทำงานในสถานการณ์และใช้อุปกรณ์ที่ใกล้เคียงสภาพการทำงานจริง เป็นต้น

4) การประเมินรูปแบบการสอน เป็นการทดสอบความมีประสิทธิภาพของรูปแบบที่สร้างขึ้นโดยทั่วไปจะใช้วิธีการต่อไปนี้

4.1) ประเมินความเป็นไปได้ในเชิงทฤษฎีโดยคณะผู้เชี่ยวชาญ ก็จะประเมินความสอดคล้องภายในระหว่างองค์ประกอบต่างๆ

4.2) ประเมินความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติการโดยการนำรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง ในลักษณะของการวิจัยเชิงทดลองหรือกึ่งทดลอง

5) การปรับปรุงรูปแบบการสอน มี 2 ระยะคือ

5.1) ระยะก่อนนำรูปแบบการสอนไปทดลองใช้ การปรับปรุงรูปแบบการสอนในระยะนี้ ใช้ผลจากการประเมินความเป็นไปได้ในเชิงทฤษฎีเป็นข้อมูลในการปรับปรุง

5.2) ระยะหลังนำรูปแบบการสอนไปทดลองใช้ การปรับปรุงรูปแบบการสอนในระยะนี้อาศัยข้อมูลจากการทดลองใช้เป็นตัวชี้้นำในการปรับปรุง และอาจจะมีการนำรูปแบบการสอนไปทดลองใช้และปรับปรุงซ้ำ จนกว่าจะได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

6) การนำรูปแบบการสอนไปใช้ (Application) เป็นการให้คำแนะนำและตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการนำรูปแบบการสอนไปใช้ให้ได้ผล เช่น ควรใช้กับเนื้อหาประเภทใดและควรใช้กับผู้เรียนระดับใด เป็นต้น

7) ผลที่ได้จากการใช้รูปแบบการสอนทั้งทางตรงและทางอ้อม (Instructional and Nurturing Effects) เป็นการระบุถึงผลของการใช้รูปแบบการสอนที่คาดว่าจะเกิดแก่ผู้เรียนทั้งผลทางตรงซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของรูปแบบการสอนนั้น และผลทางอ้อมซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการใช้รูปแบบการสอนนั้น ซึ่งจะเป็นแนวทางสำหรับครูในการพิจารณาและเลือกรูปแบบการสอนไปใช้

จากแนวคิดในการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนจะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยมีการศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎีต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางและพื้นฐานในการกำหนดองค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบการเรียนการสอนทั้งนี้รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นจะได้รับการตรวจสอบ ประเมินผลและพิสูจน์เพื่อยืนยันประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน รวมถึงได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างแท้จริง

3. แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง

การเกิดขึ้นของสังคมเครือข่าย (Social Network) ที่อินเทอร์เน็ตได้เข้ามากำหนด และปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของผู้รับสารและผู้บริโภคเกือบสิ้นเชิง ทำให้เกิดช่องทางการสื่อสารรูปแบบใหม่ๆ เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรร่วมกัน แลกเปลี่ยนแบ่งปันทรัพยากร ข้อมูลข่าวสาร ฯลฯ แต่ปัจจุบันคำว่า (Social Network) จะหมายถึงระบบเครือข่ายบนโลกออนไลน์ หรือการติดต่อสื่อสารถึงกันผ่านอินเทอร์เน็ตนั่นเอง ผู้วิจัยจึงสนใจถึงบทบาทของสังคมเครือข่ายไปใช้ในการศึกษาเพื่อเพิ่มความสนใจ และเข้ากับรูปแบบการใช้ชีวิตของผู้เรียนในปัจจุบัน และพบว่า สามารถนำไปปรับใช้ในชั้นเรียนได้อย่างหลากหลาย (ภาสกร เรืองรอง. 2554; สรศักดิ์. 2556) ดังนี้

1. ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ ที่ผู้สอนสามารถ จัดหา จัดเตรียมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องในรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียน สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา
2. ใช้เป็นช่องทางสื่อสารกับผู้เรียนเพื่อเพิ่มปฏิสัมพันธ์ เป็นช่องทางในการปรับทราบ ปัญหา ให้คำแนะนำทั้งด้านการเรียน และการปรับตัวในการดำเนินชีวิต
3. เพื่อเป็นช่องทางในการมอบหมายและส่งงาน
4. ใช้เพื่อวัดประเมินผล เช่น การทำแบบทดสอบออนไลน์
5. ใช้เพื่อความผ่อนคลาย เล่นเกมส์ ภาพเคลื่อนไหวประกอบการเรียนรู้ให้ไม่น่าเบื่อ

ยกตัวอย่าง เช่น การใช้ Face book ในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากมีซอฟต์แวร์ประยุกต์ใช้หรือแอปพลิเคชัน (Applications) เพื่อสนับสนุนการศึกษาจำนวนมากที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สอนในการเตรียมเนื้อหาการสอนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ใหม่ๆ ยกตัวอย่างเช่น สามารถอัปโหลด “ไฟล์ส (Files)” ข้อมูลให้กับผู้เรียน “เมกอะควิซ (Make a Quiz)” สำหรับสร้างคำถามออนไลน์เพื่อทดสอบความรู้ของผู้เรียน “คาเลนเดอร์ (Calendar)” สำหรับสร้างปฏิทินแจ้งเตือนกำหนดการต่างๆ “คอร์ส (Course)” สำหรับจัดการเนื้อหาการเรียนการสอน นอกจากนี้ ยังมีแอปพลิเคชันที่จะช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนและแบ่งปันเรื่องราวร่วมแสดงความคิดเห็น หรือโพสต์ต่อเพื่อแบ่งปันผู้อื่นได้ซึ่งนับเป็นจุดแข็งในการแสวงหาความรู้ แต่ยังไม่เพียงพอต่อการปรับ แก้ไขพฤติกรรมที่พึงประสงค์ อย่างเช่น การส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดในการผสมผสานกับหลักการของการจัดห้องเรียนเชิงบวก (Positive Classroom) ห้องเรียนกลับทาง (Flipped Classroom) รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ (Project-Based Learning) การสะท้อนคิด (Reflection) และการโค้ช (Coaching) เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เข้ากับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักเรียนในปัจจุบันและส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง โดยมีแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการจัดการพัฒนารูปแบบดังนี้

แนวคิดทฤษฎีการจัดห้องเรียนเชิงบวก (Positive Classroom)

การวิเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาที่ใช้เวลาทำ 50 ปีว่า ในการประเมินปัจจัย 28 ประการ การจัดการชั้นเรียนมีผลสำคัญที่สุดต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน การวิจัยที่ใช้ฐานข้อมูล 11,000 ชุด สรุปได้ว่า การจัดการชั้นเรียนส่งผลต่อการเรียนมากกว่าปัจจัยอื่นๆ เช่น สิ่งแวดล้อมที่บ้าน กระบวนการการรู้คิด (cognitive processes) บรรยากาศที่โรงเรียน นโยบายโรงเรียน และการสนับสนุนของพ่อแม่ (Wang, Haertel; & Walberg, 1993/1994)

นอกเหนือจากงานวิจัย เรายังรู้ได้ด้วยสามัญสำนึกว่า สภาพชั้นเรียนที่สับสนวุ่นวาย ย่อมส่งผลให้นักเรียนไม่สนใจการเรียน ไม่เข้าเรียน ขาดความสนใจ และไม่มีสมาธิ ความไม่มีระเบียบทำให้เสียเวลาและเป็นอุปสรรคต่อการที่นักเรียนจะใช้ศักยภาพทางการศึกษาของตนได้อย่างเต็มที่ สถานที่ซึ่งมีแต่ความสับสนวุ่นวาย ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการที่นักเรียนจะได้ใช้ศักยภาพทางสังคม และการรู้จักเคารพผู้อื่นของกลุ่มเด็กหรือคนหนุ่มสาว

ชั้นเรียนที่จัดการได้ดี จะทำให้ท่านทำงานได้ง่ายขึ้นและเอื้อต่อการสอน สภาพที่เอื้อต่อการสอนจะส่งผลให้เราารู้สึกว่าประสบความสำเร็จ สภาพห้องเรียนที่สับสน วุ่นวาย ไร้ระเบียบ ย่อมทำให้เกิดความรู้สึกอึดอัด เนื่องจากการที่นักเรียนขาดวินัยก็เป็นเหตุผลที่ครูซึ่งกำลังจะอำลาอาชีพครูและครูที่ลาออกไปแล้วเอ่ยถึงมากที่สุด (MLIC. 1986: 19-20) ในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ในช่วงระยะเวลา 5 ปี มีครูจำนวนครึ่งหนึ่งลาออกจากความเป็นครู เหตุผลส่วนใหญ่คือ “ปัญหาด้านระเบียบวินัย” มาร์แชล (Marshall. 1986: 2) จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องจัดการชั้นเรียนอย่างสร้างสรรค์เพื่อให้การจัดการเรียนรู้นั้นดำเนินไปได้ด้วยดี

เมื่อมองในแง่บวก การจัดการชั้นเรียนมีความสำคัญยิ่งกว่าระเบียบวินัยหรือการบังคับนักเรียนให้ประพฤติตัวให้ดีเป็นอันมาก การจัดการชั้นเรียนมีสาระสำคัญว่า ครูคือผู้นำ ครูสร้างสถานการณ์ขึ้น ทำให้เหตุการณ์ดำเนินไป ช่วยคุ้มครองให้นักเรียนปลอดภัย และครูต้องดำเนินการได้ดีพอที่จะทำให้เกิดการเรียนการสอน สิ่งที่สำคัญคือ การจัดการชั้นเรียนเชิงบวกเป็นเรื่องสร้างสรรค์ มีการสร้างสรรค์สถานการณ์ที่ดีที่สุดให้นักเรียนได้เรียนและครูได้สอนครูบางคนใช้ยุทธวิธีที่ดูแข็งแกร่งเพื่อตอบสนองของความกลัว โดยพยายามใช้วิธีการที่ไม่ช่วยให้เกิดพฤติกรรมที่ดีคือ ใช้อำนาจ การข่มขู่ และการลงโทษเข้ามาปราบปรามนักเรียน บางครั้งนักเรียนอาจจะยอมทำตามเพราะกลัวถูกลงโทษ แต่พฤติกรรมที่เป็นผลมาจากการดำเนินการเช่นนี้จะคงอยู่ได้เพียงชั่วระยะเวลาสั้นๆ เนื่องจากพฤติกรรมที่ดีมีได้เกิดมาจากภายใน ที่เลวร้ายไปกว่านั้นคือ วิธีการเหล่านี้กลับเปลี่ยนครูให้กลายเป็นหุ่นยนต์ที่สับสนมึนแต่ใช้เวลาคอยจับผิดและต่อต้านนักเรียนมากกว่าที่จะมุ่งทำการสอน

แต่ถ้าหากดำเนินการไปในทางที่ตรงกันข้ามโดยสิ้นเชิง คือ ปล่อยให้ นักเรียนทำตามใจชอบ ก็อาจจะเท่ากับกระทำให้เกิดกฎระเบียบที่อยู่ แต่ต้องทำให้ได้ความรู้สึกว่าตนเองมีความปลอดภัยในโรงเรียน และความปลอดภยนั้นรวมไปถึงการคุ้มครองให้ปลอดภัยจากการที่ถูกนักเรียนคนอื่น ๆ ทำร้าย การจัดการชั้นเรียนต้องสอนให้นักเรียนเรียนรู้วิธีดำเนินการให้ตนเองได้รับสิ่งที่ตนต้องการได้โดยไม่คัดโกงหรือใช้ความรุนแรงต่อบุคคลอื่นผ่านการฝึกพฤติกรรมในสองลักษณะคือ

1) ข้อกำหนดเป็นสิ่งที่ป้องกันท่านไว้มิให้ท่านแสดงกิริยาหยาบคายหรือพูดส่งเสียงดังกับคนอื่นและฝึก

2) มารยาท คือ การปฏิบัติต่อผู้อื่น การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นมีความตระหนักว่าคนอื่นก็มีความรู้สึก ทั้งยังรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นด้วยความรู้สึกเช่นนี้เป็นเรื่องส่วนตัว มิใช่กลัวจะถูกลงโทษ

หลักการจัดห้องเรียนเชิงบวก แบ่งได้เป็น 3 มิติ (Robert DiGiulio. 2006) สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 5 แสดงการจัดการชั้นเรียนเชิงบวก (Positive classroom)

มิติด้านกายภาพ	มิติด้านการเรียนการสอน	มิติด้านการจัดการ
การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์	การสอนที่ใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้	การจัดการชั้นเรียนให้ดำเนินอย่างราบรื่น
ชั้นเรียนที่มีลักษณะน่าเรียน :	การเตรียมการ :	กระบวนการพื้นฐานในห้องเรียน
บรรยากาศชั้นเรียนเชิงบวก	วางแผนการสอน ระยะยาว	การตั้งข้อกำหนด
การจัดตั้ง : จัดแสดงผลงาน ให้เห็นเด่นชัด	วิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ : ให้กำลังใจ สร้างแรงกระตุ้น	การสื่อสาร (สบตา ท่าทาง) : ตรวจสอบผลงาน อย่าง กัลยาณมิตร
เวลาพัก : ความเป็นส่วนตัว	สัญญาะหว่างสอน : ให้คำแนะนำ ทบทวน	ยุทธวิธีชั้นเรียน : สอนตัวเอง คิดเอง แยกตัว

จากตารางสามารถอธิบายการจัดการในแต่ละมิติได้ ดังนี้

มิติด้านกายภาพ: การจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์

เราสามารถจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้มีลักษณะปลอดภัยและเกิดผลดีได้ ปัจจัยอย่างแรก คือ “ข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ” ปัจจัยอย่าง 2 คือ มนุษย์ สิ่งแรกที่ต้องพิจารณาคือสิ่งที่เรามองเห็นและจับต้องได้ มีสภาพดีและเหมาะสมกับนักเรียนหรือไม่ คำว่า “สิ่งแวดล้อม” ที่แปลมาจากภาษาฝรั่งเศสว่า Ambience นั้น อาจเป็นสิ่งแวดล้อมหรือสภาพบรรยากาศรอบตัวเรา – เป็นความรู้สึกที่อธิบายไม่ได้ แต่เมื่อก้าวเข้าไปในห้องจะเป็นสิ่งที่เรารู้สึกได้ ความรู้สึกนี้เกิดมาจากทุกสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัวเรา อันได้แก่ กลิ่น ความชื้น การระบายอากาศ ฝุ่นซอสัก ความร้อน ความหนาว เสียง เสียงสะท้อน และความเจียบ สิ่งเหล่านี้มารวมกันทำให้เกิดเป็นบรรยากาศ เวลาที่ท่านเดินเข้าไปในห้อง จงเดินเข้าไปด้วยความรู้สึกว่าคุณเองไม่คุ้นเคยกับสถานที่นั้น แล้วใช้ประสาทสัมผัสทุกส่วนสังเกตว่ามีอะไรมากระทบท่าน มีอะไรทำให้ท่านเกิดความรู้สึกที่ดี หรือที่ท่านคิดว่าควรจะต้องเปลี่ยนแปลง เพราะห้องแต่ละห้องมีการสื่อ “ความรู้สึก” ได้

นอกจากนี้นักเรียนทุกวัย ล้วนต้องการมี “สัญลักษณ์ตัวตน” (Symbolic Identification) ในชั้นเรียน คือ ต้องการให้มีสิ่งที่แสดงว่าตนเองมีส่วนร่วมลงทุน หรือมีส่วนเป็นเจ้าของชั้นเรียน ครูสามารถส่งเสริมการจัดตัวบ่งชี้แสดงตัวตน (Identification) ด้วยการให้นักเรียนทำงานในห้องเรียน และทำโครงการร่วมกับคนอื่นในห้อง

มิติด้านการเรียนการสอน: การสอนที่ใช้นักเรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อการเรียนรู้

มิติด้านการเรียนการสอน มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการสอนที่นักเรียนเป็นทั้งศูนย์กลางและได้เรียนรู้ วิธีการที่ครูสอน สิ่งที่ครูพูดและปฏิบัติ เนื่องจากความจริงที่ว่าลักษณะการสอนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักเรียน

ประการแรก ครูต้องบอกให้นักเรียนทราบว่าจะมีความคาดหวังอะไรจากการเรียนการสอน

ประการที่ 2 ครูต้องมีความกระตือรือร้นกับเนื้อหาและวิธีการสอนที่จะทำให้ นักเรียนกระตือรือร้นไปด้วย ความกระตือรือร้นของครูจะช่วยให้ นักเรียนมีพฤติกรรมเชิงบวกและส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จด้วย ความกระตือรือร้นนี้แสดงออกได้หลายวิธี เช่น การชักจูงให้สนใจค้นคว้า การใช้เสียง การเคลื่อนไหวไปรอบๆ ห้อง และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือการเข้าไปมีส่วนร่วมและการแสดงความสนใจในเนื้อหาวิชา การนำวิธีคิดแบบใหม่ๆ ที่น่าสนใจมาแก้ปัญหาให้นักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างสนุกสนาน

ประการที่ 3 ครูต้องยึดหลักว่านักเรียนต้องรับผิดชอบงานของตนเอง เมื่อนักเรียนทราบกำหนดวันส่งงานและงานที่ต้องทำแล้ว ครูก็ดำเนินการให้นักเรียนเกิดความตระหนักว่า ต้องทำงานอะไรและต้องส่งงานตามกำหนดเวลา

ประการที่ 4 ครูสอนเพราะมุ่งให้นักเรียนประสบความสำเร็จ เพราะ

“นักเรียนที่รู้สึกว่าคุณประสบความสำเร็จมักจะไม่ค่อยมีปัญหาด้านพฤติกรรม”

ครูทุกคนล้วนต้องการให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณนักเรียนเองจะประสบความสำเร็จ คำถามจึงอยู่ที่ว่า จะปฏิบัติอย่างไรจึงทำให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณประสบความสำเร็จ

“นักเรียนจะต้องมีประสบการณ์จริง ในการประสบความสำเร็จจึงจะรู้สึกได้ว่า ตนเองเป็นผู้มีความสำเร็จ”

การยอมรับ การยกย่อง และรางวัลตอบแทนที่ได้จากครูอาจทำให้นักเรียนรู้สึกดีขึ้นได้เพียงชั่วขณะหนึ่ง แต่ก็มิได้ช่วยนำนักเรียนไปสู่ความสำเร็จ ถึงแม้ว่านักเรียนจะได้คะแนนสูง ก็ยังมีสิ่งๆ ที่ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณประสบความสำเร็จ เมื่อนักเรียนมีประสบการณ์ของความสำเร็จอย่างแท้จริง ประสบการณ์นั้นจะมีพลังเหนือคำพูดของครู เหนือคะแนน เหนือรางวัลตอบแทน แต่นักเรียนจะต้องเป็นผู้ลงมือปฏิบัติเอง เพื่อให้ได้ประสบการณ์ของความสำเร็จ

“การที่นักเรียนจะประสบความสำเร็จอย่างแท้จริงนักเรียนต้องทำสิ่งที่มีคุณค่ามาก่อน”

การมีส่วนร่วม การแสดงออก การสร้างสรรค์ การลงมือปฏิบัติจริง การออกแบบ การลงมือผลิต การลงมือปฏิบัติการทดลอง การทำการบ้านให้เสร็จ หรือการได้ทำกิจกรรมอื่นๆ อีกมากมาย เมื่อนำทุกสิ่งทุกอย่างมาพิจารณาแล้ว สิ่งนี้นักเรียนทำจะมีผลกระทบต่อความสำเร็จของนักเรียนโดยเฉพาะนักเรียนระดับมัธยมก็ต้องการความสำเร็จด้วยเช่นกัน เด็กเหล่านี้กำลังพัฒนาลักษณะความเป็นผู้ใหญ่ และความสำเร็จของแต่ละคนทำให้เกิดความรู้สึกว่า

ตนเองมีความสามารถ ซึ่งก่อให้เกิดความเชื่อมั่น ความสำเร็จในระดับมัธยมเป็นตัวสร้างรูปแบบของชีวิตในอนาคตของนักเรียน กล่าวคือ เป็นตัวกำหนดแผนหลังการเรียนจบระดับมัธยมว่าจะมีลักษณะอย่างไร เมื่อนักเรียนโตเป็นผู้ใหญ่จะทำอาชีพอะไร จะเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับใครบ้าง และโลกแห่งความเป็นจริงจะเห็นคุณค่าในตัวนักเรียนอย่างไร

มิติด้านการจัดการ: การจัดการชั้นเรียนให้ดำเนินอย่างราบรื่น

การวางแผนงานประจำที่มีใช้การสอน ซึ่งมีความสำคัญยิ่ง เพราะช่วยให้ชั้นเรียนดำเนินไปได้อย่างไร้ปัญหา นอกจากนั้น คำว่า การจัดการ ยังช่วยอธิบายเรื่องสำคัญ คือ วิธีการจัดการกับพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งเป็นเรื่องที่รวมคำถามต่างๆ อยู่ด้วยซึ่งมีแนวทาง ดังนี้

การแทรกแซงเชิงป้องกัน: ปฏิบัติก่อนเกิดเหตุการณ์

ตรวจสอบนโยบายของโรงเรียนว่ามีข้อกำหนดให้ครูทำอะไรบ้าง ในสภาพของโลกปัจจุบันที่มีปัญหายาเสพติด การทำร้ายเด็ก และโรคเอดส์ เขตการศึกษาท้องถิ่นมีนโยบายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเหล่านี้ไว้อย่างไร

ในระดับชั้นเรียน การป้องกันคือการวางพื้นฐาน ท่านจะต้องรู้จักนักเรียนก่อนที่จะพบตัวนักเรียน จงอ่านประวัติของนักเรียน และควรจะมีแฟ้มเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคน อ่านประวัติคร่าวๆ และสำรวจดูนักเรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษ จงเรียนรู้ว่านักเรียนกลุ่มนี้ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกแบบใด แล้วให้การดูแล

การแทรกแซงเชิงสนับสนุน: เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นแล้ว

ครูร่วมมือกับนักเรียนในการสร้างความเข้าใจพื้นฐาน (เกี่ยวกับข้อกำหนดและมารยาท) คำว่า การสนับสนุน หมายถึงการให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติพฤติกรรมเอื้อสังคม และยังหมายความว่า การสนับสนุน หมายถึงการให้ครูเป็นตัวอย่าง และคอยช่วยเหลือนักเรียนอย่างแข็งขัน เพื่อให้เกิดพฤติกรรมเอื้อสังคมที่มีคุณค่า ครูคงจะไม่สามารถคาดหวังเอาเองว่า เมื่อเรบอกอะไรไปครั้งหนึ่งแล้ว สิ่งนั้นจะเป็นเรื่องที่คนอื่นจำได้แน่นอนทันที การเตือนนักเรียน มิใช่มุ่งแต่จะเตือนเรื่องส่งการบ้าน แต่ยังคงครอบคลุมด้วยว่าครูมีภาระรับผิดชอบที่จะต้องส่งเสริมความต้องการที่จะประสบความสำเร็จของนักเรียน เป็นความสำเร็จอย่างแท้จริงในโรงเรียน (DiGiulio. 1978)

การแทรกแซงเพื่อแก้ไข: หลังจากเกิดเหตุการณ์

ไม่ว่าท่านจะช่วยสนับสนุนเพียงใด และไม่ว่าท่านจะเตรียมการป้องกันไว้ก่อนล่วงหน้าได้ดีสักแค่ไหน ก็ยังมีช่วงเวลาที่นักเรียนจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขพฤติกรรม แม้แต่ครูที่ดีก็ยังมีนักเรียนที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคมเป็นครั้งคราว ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน

ในบรรดาการตอบสนองทั้งหมด การไม่แสดงการตอบสนองเลย จัดว่าเป็นวิธีการอันมีค่าที่ครูเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม ขึ้นกับใดการตอบสนองของครู

- การตอบสนองโดยไม่ใช้คำพูด (Nonverbal Responses) คือการตอบสนองอย่างเงียบๆ ใช้เพียงการสื่อสารทางสายตาในการตอบสนอง บันไดขั้นถัดไป คือ การตอบสนองแบบเป็นสัญญาณให้รู้ โดยครูใช้สายตาสื่อสารกับนักเรียน และต้องแน่ใจว่านักเรียนเห็น ซึ่งจะกระทำได้ด้วยการใช้ท่าทาง เช่น ใช้มือชี้ สันตริษะ และไม่ได้ทำอย่างเปิดเผย (ให้ทั้งชั้นเห็น)

- การตอบสนองอย่างใกล้ชิด การใช้สัญญาณและการเดินเข้าไปใกล้ๆ เป็นวิธีการตอบสนองที่ดีที่สุด เพราะเป็นการปฏิบัติเป็นรายบุคคล รักษาศักดิ์ศรีของนักเรียน เสริมศักดิ์ศรีของตนเอง และประหยัดแรงงาน

- การตอบสนองด้วยอารมณ์ขัน (Humor Responses) สิ่งที่อยู่กึ่งกลางระหว่างการตอบสนองด้วยการพูดและการไม่พูด “การตอบสนองด้วยอารมณ์ขัน” พูดให้ข้อคิดเห็นอย่างขำขันในห้องเรียนต้องมีการพูดเยาะเย้ยถากถางกัน ไม่ควรใช้อารมณ์ขันมาพูดเยาะเย้ยคนอื่น เพราะใช้อารมณ์ขันในสถานการณ์เช่นนั้นอาจทำให้การสื่อสารผิดพลาดได้ แต่การตอบสนองด้วยอารมณ์ขันในช่วงจังหวะและเวลาที่เหมาะสมจะช่วยจัดการให้เกิดชั้นเรียนเชิงบวกที่มีคุณค่าอย่างยิ่งและสื่อสารกันได้โดยที่ยังรักษาศักดิ์ศรีของมนุษย์ไว้ด้วย

- การตอบสนองด้วยคำพูด (Verbal Responses) การตอบสนองด้วยคำพูดในชั้นต้นนั้น ครูจะไม่พูดให้ทุกคนได้ยิน แต่พูดเจาะจงกับนักเรียนที่ครูมุ่งจะสื่อสารด้วย เช่นการกระซิบ

- การตอบสนองทางร่างกาย (Physical Responses) ครูต้องหลีกเลี่ยงการสัมผัสร่างกายที่มีใช้การแสดงความรัก การลงโทษด้วยการเขียนตีไม่ช่วยอะไร การเขียนตียังเป็นการสอนที่ผิด เพราะเท่ากับสอนว่าต้องใช้ความรุนแรงตอบสนองความรุนแรง และถ้าท่านลงโทษด้วยการเขียนตีแล้ว ท่านก็จะต้องใช้วิธีนี้อยู่ตลอดเวลาในโรงเรียนเพื่อจะให้นักเรียนเชื่อฟัง

ช่วงวิกฤติ: ปฏิบัติการตอบสนองเมื่อมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาร้ายแรงโดยมียุทธวิธีดังนี้

- กิจกรรมการคิดไตร่ตรอง เช่น ให้นักเรียนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตนเอง การเขียนทบทวนเรื่องของตนเองมีประโยชน์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ระดับชั้น 5-8 และระดับมัธยมศึกษา กิจกรรมเช่นนี้ส่งเสริมการสะท้อนตรวจสอบตนเอง

- การกีดกันมิให้เข้าร่วมกลุ่ม การกักตัวไว้ (ให้อยู่ต่อหลังเลิกเรียน) จัดเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ในเชิงบวกอย่างแท้จริง ถ้านักเรียนมีโอกาสพบครูเป็นส่วนตัวในช่วงที่ถูกกักตัวไว้ นักเรียนจะสามารถเปิดเผยตัวตนได้

- การติดต่อกับพ่อแม่ เป็นเรื่องสำคัญกว่าและเป็นเรื่องจำเป็นถึงแม้ว่าท่านจะไม่คาดหวังว่าพ่อแม่จะสามารถเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาคาความประพฤติของเด็กได้มากนัก แต่การที่พ่อแม่ได้ตระหนักถึงปัญหาและความต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมต่อการวางแผนจัดการของท่าน

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับห้องเรียนเชิงบวก ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ประเด็นหลักที่จะนำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองได้ ดังนี้

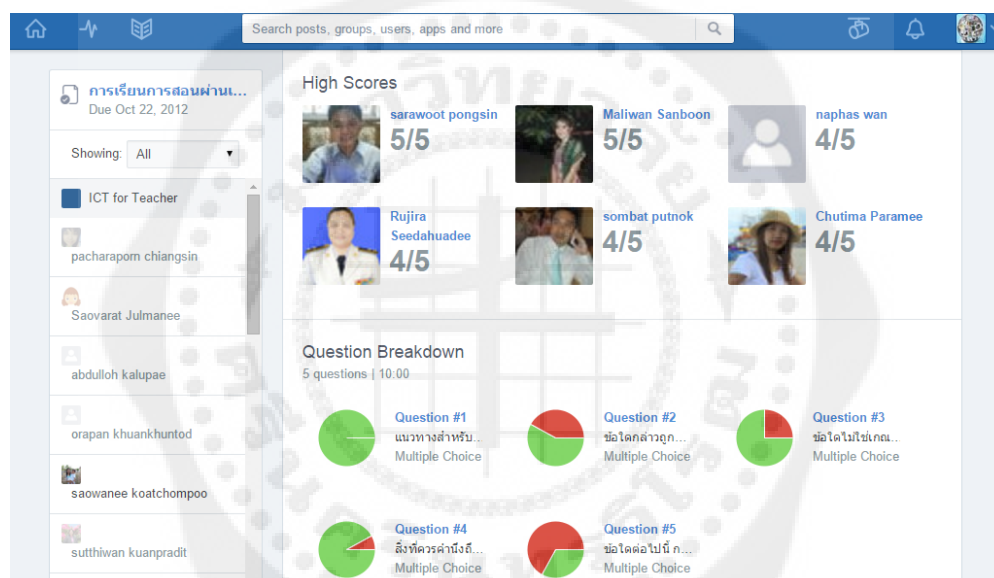
1. มิติด้านกายภาพ: การจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์
2. มิติด้านการเรียนการสอน: การสอนที่ใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้
3. มิติด้านการจัดการ: การจัดการชั้นเรียนให้ดำเนินอย่างราบรื่น

ตาราง 6 แสดงความสอดคล้องของในการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองกับองค์ประกอบ
ของการจัดห้องเรียนเชิงบวก

องค์ประกอบของการจัดห้องเรียนเชิงบวก (Robert DiGiulio. 2006)				แนวทางการ จัดการเรียนรู้
หลักการ	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	การประเมิน	
1. มิติด้านกายภาพ: การจัดสิ่งแวดล้อม ทางการเรียนรู้ที่ ปลอดภัยและ สร้างสรรค์ 2. มิติด้านการเรียน การสอน: การสอนที่ใช้ผู้เรียน เป็นศูนย์กลางการ เรียนรู้	1. เพื่อจัด สภาพการ เรียนรู้ที่ ปลอดภัยและ สร้างสรรค์ 2. เพื่อสร้าง บรรยากาศที่ เหมาะสมกับ การเรียนรู้	1. จัดสภาพแวดล้อม ในห้องเรียนให้ ปลอดภัย เพื่อสร้าง บรรยากาศในการ เรียนรู้ 2.ระบุนความคาดหวัง ของครูในการเรียน การสอน 3. จัดกิจกรรมการ เรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และกระตุ้นหรือรื้อ	1.ประเมินความ พึงพอใจ 2. ประเมินตาม สภาพจริงในการ ประเมินควรมี การทำข้อตกลง ระหว่างผู้ ประเมินและผู้ถูก ประเมินมีการ กำหนดสิ่งที่ ต้องการวัดให้ ชัดเจน	(Girdano; & Every. 1979) - การใช้ภาษา เชิงบวกในการ กำกับชั้นเรียน และสร้าง ปฏิสัมพันธ์ในชั้น เรียน ใช้เหตุผล ในการพูดอย่าง จริงใจ แสดง ความชื่นชมใน จุดเด่น ความสามารถ ความถนัด และ ความสำเร็จ
3. มิติด้านการจัดการ : การจัดการชั้นเรียน ให้ดำเนินอย่าง ราบรื่น	3. เพื่อฝึก พฤติกรรมเชิง บวกในการอยู่ ร่วมกันในสังคม การเรียนรู้	4. กำหนดความ รับผิดชอบให้นักเรียน กำหนดผลงาน 5. ทำความรู้จัก ผู้เรียนรายบุคคล วิเคราะห์ผู้เรียนทั้ง พฤติกรรมความถนัด 6. ส่งเสริม สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ ผู้เรียน 7. เผื่อระวัง แก้ไข พฤติกรรมที่ไม่ เหมาะสม	3. ประเมิน พฤติกรรม	- การฝึก พฤติกรรมกล้า แสดงออกอย่าง เหมาะสม มี ข้อกำหนด พื้นฐานในการอยู่ ร่วมกันอย่างสันติ รับบทบาทหน้าที่ ของตนเอง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับห้องเรียนกลับทาง (Flipped Classroom)

ด้วยสภาพสังคมปัจจุบันที่เป็นยุคการสื่อสารไร้พรมแดน และด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านสังคมเครือข่าย วงการการศึกษาจึงเกิดความตื่นตัวเป็นอย่างมากมาในการสอนเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) การจัดการเรียนการสอน บทบาทของครู และนักเรียนจึงต้องปรับเปลี่ยนไปด้วย ในปี 2556 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โดยการนำของ ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน มีความพยายามที่จะให้มีการกระโดดหน้าปรับโฉมชั้นเรียนให้เป็น Flipped Classroom หรือห้องเรียน กลับทางเพื่อเพิ่มคุณภาพการจัดการเรียนการสอน มีการตื่นตัวในการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom เป็นอย่างมาก มีการอบรมการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom การบรรยายพิเศษ อบรมการใช้เทคนิคการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) ด้วยโปรแกรม Class Start Edmodo และอีกมากมาย

ภาพประกอบ 3 การใช้ Edmodo ในการจัดการเรียนรู้

โดยห้องเรียนกลับทางเกิดขึ้นจากครูในสหรัฐอเมริกา 2 คน คือ Jonathan Bergman และ Aaron Sams ที่ต้องการช่วยนักเรียนเรียนไม่ทัน หรือขาดเรียน เรียนรู้ได้ช้า ผ่าน ICT โดยนำเนื้อหาอัปโหลดไว้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อให้นักเรียนที่ขาดเรียน สามารถเรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา และสามารถเข้าไปทบทวนได้อีก Jonathan Bergmann. 2012) จนพัฒนาไปสู่วัฒนธรรมการเรียนรู้รูปแบบใหม่ ที่กลับทางการเรียนรู้ ช่วยให้นักเรียนไม่จำเป็นต้องใช้เวลาที่โรงเรียนสำหรับรู้ในเนื้อหาวิชา แต่ใช้เวลาให้การเรียนรู้ และฝึกฝนเนื้อหาความรู้ ทำความเข้าใจ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ที่ใช้ความรู้เชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตประจำวันแต่สิ่งที่ Jonathan และ Aron ไม่ได้คาดคิด คือมีครูและนักเรียนจากทั่วโลกที่ศึกษาวิดีโอที่ได้พวกเขาลงไว้ ครูจากต่างประเทศ หรือแม้แต่ครูใหม่ก็มาศึกษาจากวิดีโอนี้ ทำให้มีผู้สนใจเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทางมากขึ้น

เว็บไซต์ <http://flippedlearning.org> ได้อธิบาย การเรียนรู้ แบบห้องเรียนกลับทาง (Flipped Classroom) ไว้ว่ามุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้รายบุคคล ซึ่งมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

F – Flexible Environment คือ มีความยืดหยุ่นของสิ่งแวดล้อมทางการเรียนสูง เป็น การเรียนรู้ไม่ยึดติดกับแบบใดแบบหนึ่ง นักเรียนสามารถใช้รูปแบบการเรียนแบบใด ๆ ก็ได้ในการ ทำงาน นอกจากนี้ครูที่จะต้องมีความยืดหยุ่นในการคาดหวังกับระยะเวลาในการเรียนรู้ของ นักเรียน หรือวิธีการประเมิน จะต้องมีความเหมาะสมในการให้ความหมายกับนักเรียน ไม่ใช่การ ประเมินเพื่อเป็นตัวสินคenenนักเรียนเท่านั้น

L – Learning Culture คือ ต้องการการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ในรูปแบบครู เป็นศูนย์กลางแบบดั้งเดิม เป็นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งจะให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ในสิ่งที่ นักเรียนสนใจในเชิงลึกมากขึ้น และครูมีการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนมากขึ้นเพื่อตรวจสอบความ เข้าใจของนักเรียนและแนะนำแหล่งเรียนรู้และให้คำปรึกษาแก่นักเรียน

I – Intentional Content คือ ครูจะใช้วิธีการสอนแบบใดหลากหลาย เช่น active learning , problem-based learning, หรือ mastery learning ขึ้นอยู่กับสาระที่ครูต้องการสอน ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ครูจะต้องเข้าใจศึกษา และวางแผนการเรียนให้เกิดผลประโยชน์กับนักเรียนสูงสุด

P – Professional Educator คือ ครูต้องเป็นมืออาชีพ แหล่งเรียนรู้ เช่น วิดีโอ เนื้อหา การเรียนการสอนมีความสำคัญมาก ต้องใช้ทักษะความเป็นมืออาชีพในการสอนมากขึ้นกว่าเดิม

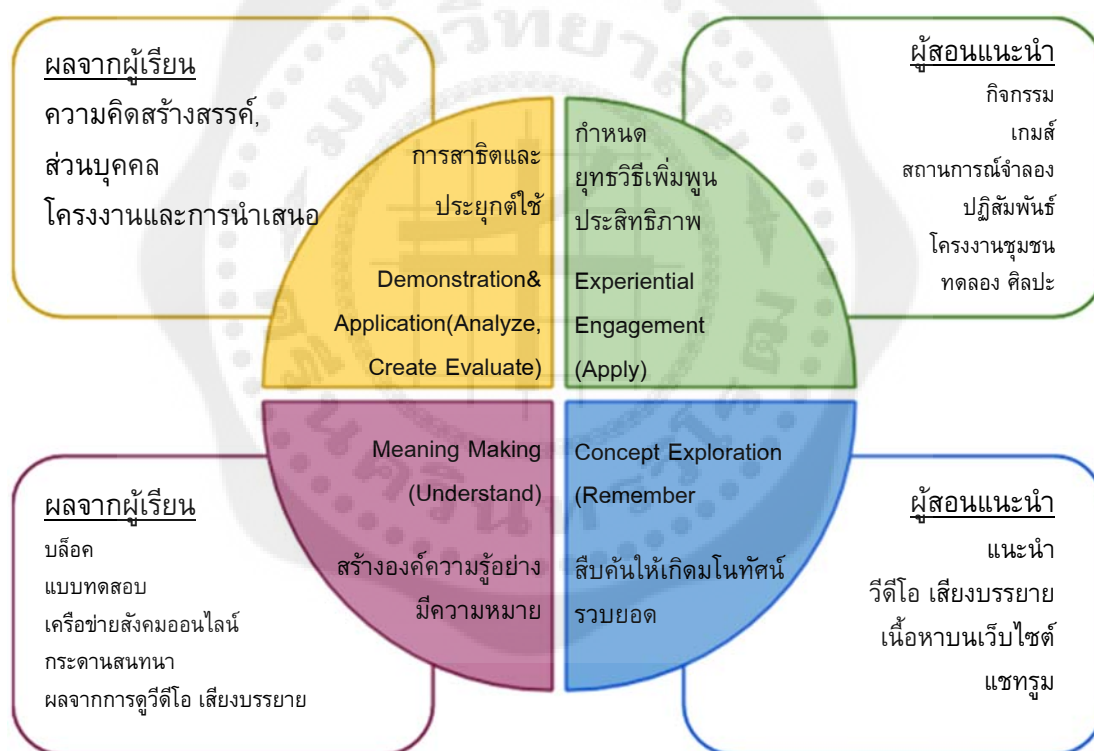
ในปี 2012 Jonathan Bergmann และ Aron Sams ได้พัฒนาห้องเรียนกลับทางไปสู่ The ห้องเรียนกลับทางแบบรู้จริง (Flipped-Mastery Classroom) โดยกล่าวถึง ห้องเรียนกลับทาง (Flipped Classroom) และการจัดการเรียนให้รู้จริง (Mastery Learning) ในหนังสือ Flipped Your Classroom Reach Every Student in Every Class Every Day โจนาธาน เบิร์กแมน (Jonathan Bergmann. 2012) ว่าเป็นการผสมผสาน ห้องเรียนกลับทางและ การเรียนให้รู้จริงมาใช้ร่วมกัน เป็นการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ที่เพื่อให้นักเรียนรู้จริง มี ลักษณะเป็นห้องเรียนที่นักเรียนแต่ละคน เรียนบทเรียนของตนที่ตนสนใจ ที่ไม่ตรงกับของคนอื่น และทำกิจกรรม เพื่อการเรียนรู้ของตน โดยครูเดินไปรอบๆ ห้องเพื่อตรวจสอบการเรียนรู้ของศิษย์ แต่ละคน และคอยให้คำปรึกษา แนะนำ รวมถึงสร้างแรงบันดาลใจ ให้นักเรียน นักเรียนจะแสวงหา วิธีแสดงให้ครูเห็นว่าตนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้นั้นอาจแสดงในรูป บทความ ผลงาน ฯลฯ ห้องเรียนจะกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนตามที่สนใจในหัวเรื่องต่างๆ โดยวิธีการเรียนการสอน แบบนี้จะทำให้นักเรียนรู้ลึกและรู้จริง เราอาจสรุปรูปแบบ The Flipped-Mastery ได้ 4 องค์ประกอบที่เป็นวัฏจักร (Cycle) หมุนเวียนกันอย่างเป็นระบบ (Gerstein. 2011; สรศักดิ์. 2556) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 4 ที่เกิดขึ้นได้แก่

1. การกำหนดยุทธวิธีเพิ่มพูนประสบการณ์ (Experiential Engagement) โดยมี ครูผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะวิธีการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อเรียนเนื้อหาโดยอาศัยวิธีการที่หลากหลายทั้งการใช้กิจกรรมที่กำหนดขึ้นเอง เกม สถานการณ์จำลอง สื่อปฏิสัมพันธ์ การทดลองหรืองานด้านศิลปะแขนงต่างๆ

2. การสืบค้นเพื่อให้เกิดมโนทัศน์รวบยอด (Concept Exploration) โดยครูผู้สอนเป็นผู้คอยชี้แนะให้กับผู้เรียนจากสื่อหรือกิจกรรมหลายประเภท เช่น สื่อประเภทวีดิโอบันทึกการบรรยาย การใช้สื่อบันทึกเสียงประเภท Podcasts การใช้สื่อ Websites หรือสื่อออนไลน์ Chats

3. การสร้างองค์ความรู้ที่มีความหมาย (Meaning Making) โดยผู้เรียนเป็นผู้บูรณาการสร้างทักษะ องค์ความรู้จากสื่อที่ได้รับจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างกระดานความรู้อิเล็กทรอนิกส์ (Blogs) การใช้แบบทดสอบ (Tests) การใช้สื่อสังคมออนไลน์และกระดานสำหรับอภิปรายแบบออนไลน์ (Social Networking & Discussion Boards)

4. การสาธิตและประยุกต์ใช้ (Demonstration & Application) เป็นการสร้างองค์ความรู้โดยผู้เรียนเองในเชิงสร้างสรรค์ โดยการจัดทำเป็นโครงงาน (Project) และผ่านกระบวนการนำเสนอผลงาน (Presentations) ที่เกิดจากการรังสรรค์งานเหล่านั้น

ภาพประกอบ 4 รูปแบบห้องเรียนกลับทางของเกอสเทน

ที่มา: Gerstein. (2011). **Gerstein's Flipped Classroom Model.**

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทาง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ประเด็นหลักที่จะนำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองได้ ดังนี้

1. ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ในรูปแบบครูเป็นศูนย์กลางแบบดั้งเดิม เป็นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง
2. มีความยืดหยุ่นสูง เรียนได้ทุกที่ทุกเวลา
3. มุ่งเน้นการสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้วยตัวผู้เรียนเองตามทักษะ ความรู้ความสามารถ และสติปัญญาของเอกัตบุคคล
4. ครูต้องเป็นมืออาชีพและรู้จริงในเรื่องที่สอน
5. เพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน

ตาราง 7 แสดงความสอดคล้องของในการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองกับองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทาง

องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทาง (Bergmann; & Sams. 2012)				แนวทางการจัดการเรียนรู้
หลักการ	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	การประเมิน	
1. ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ในรูปแบบครูเป็นศูนย์กลางแบบดั้งเดิม เป็นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง	1. เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตัวเองได้ทุกที่ทุกเวลา	1. การกำหนดยุทธวิธีเพิ่มพูนประสบการณ์ (Experiential Engagement) โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะวิธีการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อเรียนเนื้อหาโดยอาศัยวิธีการที่หลากหลาย	1. ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์	(Girdano; & Every. 1979) - การใช้ภาษาเชิงบวกในการสร้างแรงบันดาลใจ และแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้ผู้เรียน มั่นใจในความสามารถของตนเอง พุดชื่นชมพฤติกรรมที่ทางบวกทันทีที่ผู้เรียนแสดงออกเหมาะสมเรียนรู้
2. มีความยืดหยุ่นสูง เรียนได้ทุกที่ทุกเวลา	2. ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	2. การสืบค้นเพื่อให้เกิดมโนทัศน์รวบยอด (Concept Exploration) โดยครูผู้สอนเป็นผู้คอยชี้แนะให้กับผู้เรียนจากสื่อหรือกิจกรรมที่หลากหลาย	2. ประเมินความรู้อย่างหลากหลาย	
3. มุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวผู้เรียนเองตามทักษะ ความรู้ความสามารถ และสติปัญญาของเอกัตบุคคล	3. สามารถใช้ภาษาเชิงบวกในการให้คุณค่ากับสิ่งที่ได้เรียนรู้	3. การสร้างองค์ความรู้ อย่างมีความหมาย (Meaning Making) โดยผู้เรียนเป็นผู้บูรณาการสร้างทักษะ องค์ความรู้จากสื่อที่ได้รับจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง และจากการอภิปรายร่วมกับผู้อื่น	3. การประเมินภาคปฏิบัติ (Performance Assessment) โดยประเมินทั้งกระบวนการและผลผลิต	
	4. สามารถนำเสนอ เผยแพร่ผลสำเร็จของงานที่ได้จากการเรียนรู้		4. การให้ข้อมูลย้อนกลับในการประเมิน	

ตาราง 7 (ต่อ)

องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทาง (Bergmann; & Sams. 2012)				แนวทางการจัดการเรียนรู้
หลักการ	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	การประเมิน	
4. ครูต้องเป็นมืออาชีพและรู้จริงในเรื่องที่สอน 5. เพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน		4. การสาธิตและประยุกต์ใช้ (Demonstration & Application) เป็นการสร้างองค์ความรู้โดยผู้เรียนเองในเชิงสร้างสรรค์ โดยการจัดทำเป็นโครงงาน (Project) และผ่านกระบวนการนำเสนอผลงาน (Presentations) ที่เกิดจากการรังสรรค์งาน		การทำงานร่วมกับผู้อื่น ยอมรับความคิดเห็น นำข้อผิดพลาดไปปรับปรุงพัฒนาผลงานและตนเองให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

แนวคิดทฤษฎีรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (PROJECT-BASED LEARNING: PBL)

การจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน คือ การจัดการสอนที่จัดประสบการณ์ในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้เรียนเหมือนกับการทำงานในชีวิตจริงอย่างมีระบบ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรง ได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ได้ทำการทดลอง ได้พิสูจน์สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง รู้จักการวางแผนการทำงาน ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม ตลอดจนได้พัฒนากระบวนการคิด โดยเฉพาะการคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking) และการประเมินตนเอง

การจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานเริ่มจากแนวคิดพื้นฐานที่ว่ามนุษย์จะสร้างความรู้ใหม่ขึ้นจากการกระทำและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น สอดคล้องกับ John Dewey เรื่อง “learning by doing” ซึ่งได้กล่าวว่า “Education is a process of living and not a preparation for future living.” เดวีลาเดลี เอฟสเตาเทล (Dewey John. 1987: 79; อ้างอิงจาก Douladeli Efstratia. 2014) การสอนในลักษณะดังกล่าวยังตั้งอยู่บนข้อสันนิษฐานที่ว่าความรู้ใหม่ได้มาจากสิ่งที่สัมพันธ์กับความรู้เดิมที่มีมาก่อน และยังสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การเรียนรู้แบบโครงงานจะมีพลังมากยิ่งขึ้นถ้าได้รับการส่งเสริมจากสมาชิกในกลุ่มมากกว่าให้นักเรียนคนใดคนหนึ่งคิดคนเดียว การเรียนรู้แบบโครงงานถูกสร้างขึ้นจากความต้องการของผู้เรียนที่ต้องการขยายแหล่งเรียนรู้ของตนให้กว้างขวางขึ้น จากข้อมูลที่มีอยู่ในตำราเล่มหนึ่งไปสู่การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากอินเทอร์เน็ต ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมการทำงานร่วมกัน และนำความรู้ที่แต่ละคนมีอยู่มารวมกัน แนวคิดดังกล่าวที่มีครูเป็นผู้กระตุ้นเพื่อสร้างความสนใจที่เกิดจากตัวนักเรียนมาใช้ในการทำกิจกรรมค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวนักเรียนเอง นำไปสู่

การเพิ่มความรู้ที่ได้จากการลงมือปฏิบัติ การฟังและการสังเกตจากผู้เชี่ยวชาญ โดยนักเรียนมีการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม ที่จะนำมาสู่การสรุปความรู้ใหม่ มีการเขียนกระบวนการจัดทำโครงการและได้ผลการจัดกิจกรรมเป็นผลงานแบบรูปธรรม (ดุษฎี โยเหลา; และคณะ. 2557: 19-20)

การเรียนรู้แบบโครงงานนั้น มีแนวคิด ซึ่งเป็นการเน้นการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ชีวิตขณะที่เรียน เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับหลักพัฒนาการคิดของ Bloom ทั้ง 6 ชั้น คือ ความรู้ความจำ (Remembering) ความเข้าใจ (understanding) การประยุกต์ใช้ (Applying) การวิเคราะห์ (Analyzing) การประเมินค่า (Evaluating) และ การคิดสร้างสรรค์ (Creating) ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน นั้นจึงเป็นเป็นอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ถือได้ว่าเป็น การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเพื่อฝึกทักษะต่างๆด้วยตนเองทุกขั้นตอน โดยมีครูเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน ที่ปรับจากการศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ PBL ที่ได้จากโครงการสร้างชุดความรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน: จากประสบการณ์ความสำเร็จของโรงเรียนไทย ของ ดุษฎี โยเหลา และคณะ (2557) โดยมีทั้งหมด 6 ขั้นตอน ดังนี้

ภาพประกอบ 5 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน

ที่มา: ดุษฎี โยเหลา; และคณะ. (2557). การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน.

ดุษฎี โยเหลา และคณะ (2557: 20-23) ได้แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่สร้างขึ้นมาจากการศึกษาโรงเรียนในประเทศไทย โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นให้ความรู้พื้นฐาน ครูให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการทำโครงงานก่อนการเรียนรู้ เนื่องจากการทำโครงงานมีรูปแบบและขั้นตอนที่ชัดเจนและรัดกุม ดังนั้นนักเรียนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับโครงงานไว้เป็นพื้นฐาน เพื่อใช้ในการปฏิบัติขณะทำงานโครงงานจริง ในขั้นแสวงหาความรู้

2. **ขั้นกระตุ้นความสนใจ** ครูเตรียมกิจกรรมที่จะกระตุ้นความสนใจของนักเรียน โดยต้องคิดหรือเตรียมกิจกรรมที่ดึงดูดให้นักเรียนสนใจ ใคร่รู้ ถึงความสนุกสนานในการทำโครงการหรือกิจกรรมร่วมกัน โดยกิจกรรมนั้นอาจเป็นกิจกรรมที่ครูกำหนดขึ้น หรืออาจเป็นกิจกรรมที่นักเรียนมีความสนใจต้องการจะทำอยู่แล้ว ทั้งนี้ในการกระตุ้นของครูจะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนเสนอจากกิจกรรมที่ได้เรียนรู้ผ่านการจัดการเรียนรู้ของครูที่เกี่ยวข้องกับชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ หรือเป็นเรื่องใกล้ตัวที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

3. **ขั้นจัดกลุ่มร่วมมือ** ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันแสวงหาความรู้ ใช้กระบวนการกลุ่มในการวางแผนดำเนินกิจกรรม โดยนักเรียนเป็นผู้ร่วมกันวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง โดยระดมความคิดและหารือ แบ่งหน้าที่เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกัน หลังจากที่ได้ทราบหัวข้อสิ่งที่ตนเองต้องเรียนรู้ในภาคเรียนนั้นๆเรียบร้อยแล้ว

4. **ขั้นแสวงหาความรู้** ในขั้นแสวงหาความรู้มีแนวทางปฏิบัติสำหรับนักเรียนในการทำกิจกรรม ดังนี้ นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมโครงการ ตามหัวข้อที่กลุ่มสนใจนักเรียนปฏิบัติหน้าที่ของตนตามข้อตกลงของกลุ่ม พร้อมทั้งร่วมมือกันปฏิบัติกิจกรรม โดยขอคำปรึกษาจากครูเป็นระยะ เมื่อมีข้อสงสัยหรือปัญหาเกิดขึ้นนักเรียนร่วมกันเขียนรูปเล่ม สรุปรายงานจากโครงการที่ตนปฏิบัติ

5. **ขั้นสรุปสิ่งที่เรียนรู้** ครูให้นักเรียนสรุปสิ่งที่เรียนรู้จากการทำกิจกรรม โดยครูใช้คำถาม ถามนักเรียนนำไปสู่การสรุปสิ่งที่เรียนรู้

6. **ขั้นนำเสนอผลงาน** ครูให้นักเรียนนำเสนอผลการเรียนรู้ โดยครูออกแบบกิจกรรมหรือจัดเวลาให้นักเรียนได้เสนอสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้ เพื่อให้เพื่อนร่วมชั้น และนักเรียนอื่นๆ ในโรงเรียนได้ชมผลงานและเรียนรู้กิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติในการทำโครงการ บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการมีดังนี้

อาจารย์ผู้สอนวิชาโครงการ

- 1) กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดหัวข้อโครงการ และแนะนำวิธีการเขียนโครงการ
- 2) จัดงบประมาณ อุปกรณ์สนับสนุนแต่ละโครงการ
- 3) ติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของผู้เรียนแต่ละสัปดาห์
- 4) เป็นกรรมการตรวจสอบโครงการ
- 5) รวบรวมผลการประเมินเพื่อตัดสินความสำเร็จในวิชาโครงการของ

นักเรียน

- 6) ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานโครงการไปสู่สาธารณชน

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ

- 1) ให้ความรู้ด้านทฤษฎี กระบวนการ วิธีการคิด และยุทธศาสตร์การคิด
- 2) ให้คำแนะนำ ชี้แนะแหล่งเรียนรู้และวิธีการดำเนินงานที่ถูกต้อง
- 3) ให้ความรู้ ทักษะ และเทคนิคในการทำโครงการ
- 4) เป็นที่ปรึกษาโครงการ
- 5) เป็นกรรมการสอนโครงการทั้งหมด ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

6) ประสานงานกับอาจารย์ผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

7) ติดตามผลและประเมินผลวิชาโครงการ

ประเภทของโครงการ แบ่งตามลักษณะของกิจกรรมได้ 4 ประเภท คือ

1) โครงการประเภทสำรวจ (Survey Research Project) โครงการประเภทนี้ผู้เรียนเพียงแต่ต้องการสำรวจและรวบรวมข้อมูลแล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาจำแนกเป็นหมวดหมู่ และนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เห็นลักษณะหรือความสัมพันธ์ในเรื่องที่ต้องการศึกษาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2) โครงการประเภททดลอง (Experimental Research Project) โครงการประเภทนี้เป็นโครงการที่มีการออกแบบการทดลองเพื่อศึกษาผลของ ตัวแปรหนึ่งที่มีผลต่อตัวแปรอีกตัวหนึ่งที่ต้องการศึกษา โดยควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อตัวแปรที่ต้องการศึกษาไว้ขั้นตอนการดำเนินงานของโครงการประเภทนี้จะประกอบด้วย การกำหนดปัญหา การกำหนดจุดประสงค์ การตั้งสมมติฐาน การออกแบบการทดลอง การดำเนินการทดลอง การรวบรวมข้อมูล การตีความหมายข้อมูลและการสรุป

3) โครงการประเภทสิ่งประดิษฐ์ (Development Research Project) โครงการประเภทนี้เป็นโครงการเกี่ยวกับการประยุกต์ทฤษฎี หรือหลักการทางวิทยาศาสตร์หรือด้านอื่น ๆ มาประดิษฐ์ของเล่น เครื่องมือ เครื่องใช้หรืออุปกรณ์ เพื่อประโยชน์ใช้สอยต่างๆ ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงของเดิมที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นก็ได้ อาจจะเป็นด้านสังคม หรือด้านวิทยาศาสตร์ หรือการสร้างแบบจำลองเพื่ออธิบายแนวคิดต่างๆ ด้วย

4) โครงการประเภททฤษฎี (Theoretical Research Project) เป็นโครงการนำเสนอทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดใหม่ ๆ ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของสูตรสมการ หรือคำอธิบายก็ได้ โดยผู้เสนอได้ตั้งกติกาหรือข้อตกลงขึ้นมาเอง แล้วนำเสนอทฤษฎี หลักการหรือแนวคิด หรือจินตนาการของตนเองตามกติกาหรือข้อตกลงนั้น หรืออาจจะใช้กติกาหรือข้อตกลงเดิมมาอธิบายก็ได้ ผลการอธิบายอาจจะใหม่ยังไม่มีใครคิดมาก่อน หรืออาจจะขัดแย้งกับทฤษฎีเดิม หรืออาจจะเป็นการขยายทฤษฎีหรือแนวคิดเดิมก็ได้ ซึ่งผู้ที่ทำโครงการประเภทนี้ต้องมีพื้นฐานความรู้ ในเรื่องนั้น ๆ อย่างดี

ขั้นตอนการทำโครงการมีการดำเนินงานหลายขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงขั้นสุดท้าย อาจสรุปลำดับขั้นตอนได้ ดังนี้

1) การคิดและเลือกหัวเรื่องผู้เรียนจะต้องคิดและเลือกหัวเรื่องของโครงการด้วยตนเองว่าอยากจะศึกษาอะไร ทำไมจึงอยากศึกษา หัวเรื่องของโครงการมักจะได้มาจากปัญหาคำถาม หรือความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ของผู้เรียนเอง หัวเรื่องของโครงการควรเฉพาะเจาะจงและชัดเจน เมื่อใครได้อ่านชื่อเรื่องแล้ว ควรเข้าใจและรู้เรื่องว่า โครงการนี้ทำอะไร การกำหนดหัวเรื่องของโครงการนั้น มีแหล่งที่จะช่วยกระตุ้นให้เกิดความคิดและสนใจ จากหลายแหล่งด้วยกัน เช่น จากการอ่านหนังสือ เอกสาร บทความ การไปเยี่ยมชมสถานที่ต่างๆ การฟังบรรยายทางวิชาการ การเข้าชมนิทรรศการ หรืองานประกวดโครงการทางวิทยาศาสตร์ การสนทนากับบุคคลต่าง ๆ หรือจากการสังเกตปรากฏการณ์ต่าง ๆ รอบตัว เป็นต้น นอกจากนี้ควรคำนึงถึงความเหมาะสมของระดับความรู้ ความสามารถของผู้เรียนวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้งบประมาณระยะเวลาความปลอดภัยแหล่งความรู้

2) การวางแผนการวางแผนการทำโครงการ จะรวมถึงการเขียนเค้าโครงของโครงการ ซึ่งต้องมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างรัดกุมและรอบคอบ ไม่สับสน แล้วนำเสนอต่อผู้สอน หรือครูที่ปรึกษา เพื่อขอความเห็นชอบก่อนดำเนินการขั้นตอนต่อไป การเขียนเค้าโครงของโครงการ โดยทั่วไปเขียนเพื่อแสดงแนวคิด แผนงานและขั้นตอนการทำโครงการ ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

(1) ชื่อโครงการ ควรกะทัดรัด ชัดเจน สื่อความหมายได้ตรง

(2) ชื่อผู้ทำโครงการ/ชั้นปีการศึกษา

(3) ชื่อที่ปรึกษาโครงการ

(4) หลักการและเหตุผลของโครงการ เป็นการอธิบายว่าเหตุใดจึงเลือกทำโครงการเรื่องนี้ มีความสำคัญอย่างไร มีหลักการหรือทฤษฎีอะไรที่เกี่ยวข้อง เรื่องที่ว่าเป็นเรื่องใหม่หรือมีผู้อื่นได้ศึกษา ค้นคว้าเรื่องนี้ไว้บ้างแล้ว ถ้ามีได้ผลเป็นอย่างไร เรื่องที่ทำได้ขยายเพิ่มเติมปรับปรุงจากเรื่องที่มีผู้อื่นทำไว้อย่างไร หรือเป็นการทำซ้ำเพื่อตรวจสอบผล

(5) จุดมุ่งหมาย/วัตถุประสงค์ ควรมีความเฉพาะเจาะจงและสามารถวัดได้ เป็นการบอกขอบเขตของงานที่จะทำได้ชัดเจนขึ้น

(6) สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า (ถ้ามี) สมมติฐานเป็นคำตอบหรือคำอธิบายที่คาดไว้ล่วงหน้า ซึ่งอาจจะถูกหรือไม่ก็ได้ การเขียนสมมติฐานควรมีเหตุผล มีทฤษฎี หรือหลักการรองรับ และที่สำคัญคือเป็นข้อความที่มองเห็นแนวทางในการดำเนินการทดสอบได้ นอกจากนี้ควรมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามด้วย

(7) วิธีดำเนินงาน/ขั้นตอนการดำเนินงาน จะต้องอธิบายว่าจะออกแบบการทดลองอะไร อย่างไร จะเก็บข้อมูลอะไรบ้าง รวมทั้งระบุวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้มีอะไรบ้าง

(8) แผนปฏิบัติงาน อธิบายเกี่ยวกับกำหนดเวลาตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน

(9) ผลที่คาดว่าจะได้รับ

(10) เอกสารอ้างอิง

การดำเนินงาน

เมื่อที่ปรึกษาโครงการให้ความเห็นชอบเค้าโครงของโครงการแล้ว ต่อไปก็เป็น ขั้นตอนปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่ได้ระบุไว้ ผู้เรียนต้องพยายามทำตามแผนงานที่วางไว้ เตรียมวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ให้พร้อม ปฏิบัติงานด้วยความละเอียดรอบคอบ คำนึงถึงความปลอดภัยและปลอดภัยในการทำงาน ตลอดจนการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ว่าได้ทำอะไรไปบ้าง ได้ผลอย่างไร มีปัญหาและข้อคิดเห็นอย่างไร พยายามบันทึกให้เป็นระเบียบและครบถ้วน

การเขียนรายงาน

การเขียนรายงานเกี่ยวกับโครงการ เป็นวิธีสื่อความหมายวิธีหนึ่งที่จะให้ผู้อื่นได้เข้าใจถึงแนวคิด วิธีการดำเนินงาน ผลที่ได้ ตลอดจนข้อสรุปและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการนั้น การเขียนโครงการควรใช้ภาษาที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย ชัดเจนและครอบคลุมประเด็นสำคัญๆ ทั้งหมดของโครงการ

การนำเสนอผลงาน

การนำเสนอผลงานเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการทำโครงการ เป็นวิธีการที่จะทำให้ผู้อื่นได้รับรู้และเข้าใจถึงผลงานนั้น การนำเสนอผลงานอาจทำได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความเหมาะสมกับประเภทของโครงการ เนื้อหา เวลา ระดับของผู้เรียน เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การเล่าเรื่อง การเขียนรายงาน สถานการณ์จำลอง การสาธิต การจัดนิทรรศการ ซึ่งอาจจะมีทั้งการจัดแสดงและการอธิบายด้วยคำพูด หรือการรายงานปากเปล่า การบรรยาย การใช้ CAI (Computer Assisted Instruction) การใช้ Multimedia Computer/ Homepage แต่สิ่งที่สำคัญคือ ผลงานที่จัดแสดงต้องดึงดูดความสนใจของผู้ชม มีความชัดเจน เข้าใจง่าย และมีความถูกต้องของเนื้อหา

การประเมินผลโครงการ

การประเมินผลเป็นหัวใจของการเรียนการสอน ที่สะท้อนสภาพความสำเร็จของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันประเมินผลว่ากิจกรรมที่ทำไปนั้นบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร ปัญหาและอุปสรรคที่พบคืออะไรบ้าง ได้ใช้วิธีการแก้ไขอย่างไร ผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้างจากการทำโครงการนี้

ผู้ประเมินโครงการ อาจดำเนินการด้วยบุคคล ต่อไปนี้

(1) ผู้เรียนประเมินตนเอง จะแสดงออกให้เห็นว่า ผู้เรียนเจ้าของโครงการ ซึ่งอาจเป็นรายบุคคล หรือกลุ่มทำงาน มีความพึงพอใจต่อขั้นตอนของกิจกรรมแต่ละขั้นตอนที่ได้กำหนด หรือร่วมกันกำหนดขึ้นเองเพียงใด มีหัวข้อกิจกรรมใดที่ยังขาดตกบกพร่องจะต้องเพิ่มเติมในส่วนใดบ้าง ความละเอียด รัดกุม ในแต่ละขั้นเป็นอย่างไร

(2) ผู้ประเมินซึ่งเป็นเพื่อนร่วมชั้น อาจให้ข้อคิดเห็นสะท้อนภาพเพิ่มเติม เช่น ในระดับชั้นประถมศึกษา เพื่อนอาจให้ความเห็นไปในเรื่องของการเรียน การใช้ตัวสะกด การ์ตูน วรรณคดี ซึ่งเน้นไปในด้านภาษา ระดับชั้นมัธยมศึกษา การประเมินโครงการอาจเริ่มขยายขอบเขตจากด้านการใช้ภาษา ออกไปถึงการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการตั้งชื่อโครงการกับจุดประสงค์ของโครงการ และตามความเข้าใจของผู้ประเมิน เสนอแนะวิธีการศึกษาของผู้ประเมินเพื่อการพิจารณาการจัดรูปแบบเพื่อการนำเสนอโครงการ ฯลฯ

(3) ผู้ประเมินซึ่งเป็นผู้สอน หรือครูที่ปรึกษา อาจให้คำแนะนำเพิ่มเติมได้ในเรื่องวิธีการอื่นที่ใช้ในการศึกษาหาคำตอบ ความสัมพันธ์ของวิชาตามหัวเรื่องที่ศึกษากับวิชาอื่น ข้อค้นพบที่ผู้เรียนได้จากโครงการ การนำคำตอบของการศึกษาที่ได้ไปใช้ประโยชน์ การนำข้อค้นพบที่ต่างไปจากเป้าหมายของการศึกษาไปใช้ประโยชน์หรือขยายผลการศึกษาเป็นโครงการใหม่ ฯลฯ

(4) ผู้ประเมินที่เป็นพ่อ แม่ ผู้ปกครอง จะได้รับทราบถึงความสามารถ ความถนัดทางการเรียนของลูกหรือเด็กในความปกครอง ความรู้สึก ความต้องการของเด็กผู้ทำโครงการ ทำให้สามารถปรับตัวปรับใจเพื่อการสนับสนุนทั้งด้านการเงิน กำลังใจ ให้โอกาส ให้เวลาร่วมกิจกรรมตามความสนใจของเด็ก ชี้แนะอุปสรรค ปัญหาเบื้องต้นที่อาจเกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติกิจกรรมขั้นต่าง ๆ ของโครงการ ข้อเสนอแนะสำหรับการทำโครงการครั้งต่อไป

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ประเด็นหลักที่จะนำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองได้ ดังนี้

1. นักเรียนกำหนดการเรียนรู้ของตนเอง
2. เชื่อมโยงชีวิตจริงกับสิ่งแวดล้อม
3. มีฐานคิดองค์ความรู้รองรับ
4. ใช้แหล่งข้อมูล หลายแหล่ง
5. ฝึกฝนความรู้และทักษะ
6. มีผลผลิต

ตาราง 8 แสดงความสอดคล้องของในการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองกับองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน

องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (คุชฎี โยเหลา; และคณะ. 2557: 20-23)				แนวทางส่งเสริม ความภาคภูมิใจ ในตนเอง
หลักการ	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	การประเมิน	
1. นักเรียนกำหนดการเรียนรู้ของตนเอง	1. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาผลงานได้อย่างสร้างสรรค์	1. กระตุ้นให้คิดในการเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้กับชีวิตประจำวัน	1. ประเมินตามสภาพจริง	Self-Esteem Development (Girdano; & Every. 1979) - การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมในการนำเสนอความสำเร็จบอกได้ถึงปัญหาอุปสรรคในการทำงาน ยอมรับได้ทั้งความสำเร็จความล้มเหลวและหาทางปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
2. เชื่อมโยงชีวิตจริงกับสิ่งแวดล้อม	2. ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น	2. เรียนรู้ผ่านกระบวนการทำโครงงาน	2. ผลงาน	
3. มีฐานคิดองค์ความรู้รองรับ	3. ผู้เรียนสามารถแบ่งหน้าที่การทำงานได้ตามความถนัดและความสามารถของตนเอง	3. เรียนรู้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักแบ่งบทบาท หน้าที่ตามความสามารถและความถนัด		
4. ใช้แหล่งข้อมูลหลายแหล่ง	4. นำเสนอผลงานที่เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์ได้อย่างมั่นใจ	4. มีผลผลิตจากการเรียนรู้		
5. ฝึกฝนความรู้และทักษะ				
6. มีผลผลิต				

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสะท้อนคิด

การเรียนรู้ที่ช่วยสร้างแรงกระตุ้น ต้องฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะการการคิด วิธีการฝึกทักษะการคิดมีหลายวิธีแต่ที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาคือการใช้ เทคนิคการสะท้อนคิด (Reflection) ซึ่งเป็นการคิดเกี่ยวกับการคิดของตนเอง การสะท้อนคิดแสดงออกถึงความคาดหวัง ความรู้สึก การสื่อสารโดยผ่านกระบวนการพูด หรือ เขียน โดยมีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์ เปรียบเทียบ วางแผน แก้ไขปัญหา

การสะท้อน (Reflection) เป็นการคิดเกี่ยวกับการคิดของตนเอง การสะท้อนคิดแสดงออกถึงความคาดหวัง ความรู้สึก การสื่อสารโดยผ่านกระบวนการพูด หรือ เขียน โดยมีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์ เปรียบเทียบ วางแผน แก้ไขปัญหา โดยมีผู้ให้ความหมายการสะท้อนคิดดังนี้

ดิวอี้ (Dewey. 1933: 12) ในงานเขียนเรื่อง "How we Think" ให้ความหมายของการสะท้อนคิดว่า เป็นรูปแบบหนึ่งของการคิดพินิจ พิจารณา ตรึกตรองใคร่ครวญอย่างลึกซึ้ง โดยเริ่มจากความสงสัยใคร่รู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับความคิดความเชื่อหรือองค์ ความรู้ที่ยึดถือกันอยู่ และใช้ความพยายามในการค้นหาคำตอบ โดยอาศัยเหตุผลและข้อมูลอ้างอิง

โนเวลส์ โคล และ เพรสวูด (Knowles; Cole; & Presswood. 1994: 8-10) กล่าวว่า การสะท้อนคิดเป็นการใช้กระบวนการพินิจพิจารณา ตั้งคำถามย้อนหลังกลับมายังสถานที่ เป็นอยู่อย่างครอบคลุมทุกด้าน 6 แยกให้เห็นปัญหาที่เป็นเหตุผลในการปฏิบัติขณะนั้น ทำให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้และส่งผลต่อการแก้ปัญหาที่เหมาะสม

แยซี (Yancey. 1998) กล่าวว่า การสะท้อนคิดอาจหมายถึงการทบทวนในงานชิ้นใดชิ้นหนึ่งหรือการประเมิน ตนเอง หรือ เป็นการวิเคราะห์ การเรียนรู้ ที่เกิดขึ้น

โคลเลน (Colloen. 1996: 54) ได้เสนอความคิดเห็นว่า การสะท้อนคิดเป็นปฏิริยาของสมองที่สะท้อนสิ่งที่บุคคลนั้นคำนึงถึงอย่าง ใคร่ครวญ ละเอียดถี่ถ้วน เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกต่างๆ ของตนเองก่อนที่จะสื่อสารกับผู้อื่นด้วยการพูดหรือการเขียน

จอห์น (Johns. 2000: 34) กล่าวว่า การสะท้อนคิดเป็นกระบวนการคิดไตร่ตรอง ทบทวน (Reflective Thinking) พินิจพิจารณาและพิจารณาสิ่งต่างๆ อย่างรอบคอบโดยใช้สติและมีสมาธิ ซึ่งเป็นวิธีการที่ทำให้บุคคลได้ทบทวนและสะท้อนการกระทำของตน (Reflective Practice) ช่วยให้เกิดความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ นำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเอง ปรับปรุงงาน และการแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การสะท้อนคิดเป็นกระบวนการภายในตัวบุคคลที่มีความซับซ้อน ถือ เป็นการคิดระดับสูง ที่เรียกว่า อภิปรัชญา ซึ่งเป็นการคิดเกี่ยวกับการคิดของตนเอง รวมทั้งสิ่งสำคัญที่มีผลต่อความคิดนั้น ดังนั้นการสะท้อนคิดจึงขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ตัวผู้เรียน ความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ต้องเรียนรู้ และวิธีการในการเรียนรู้

คุณลักษณะของการสะท้อนคิด

1. เป็นวิธีการอย่างเป็นระบบของการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เราจะพัฒนาให้ดีขึ้นในอนาคต
2. ทำให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ โดยพิจารณาสิ่งที่เรารู้ เชื่อ และให้คุณค่า อย่างเป็นระบบเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
3. ช่วยทำให้ประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมาของบุคคลมีความหมาย ทำให้ตระหนักถึงความสำเร็จและเกิดความพึงพอใจ
4. เกิดการเรียนรู้ประสบการณ์ที่ได้รับอย่างมีความหมาย

การสะท้อนคิดเป็นการกระตุ้นให้เกิดการตั้งคำถามและหาคำตอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับความรู้ (Knowledge worker) ซึ่งต้องตั้งคำถามที่กระตุ้นการคิดและพัฒนาผลลัพธ์ของงานให้ดีขึ้น การสะท้อนคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติให้ดีขึ้น ช่วยส่งเสริมความรับผิดชอบส่วนบุคคล (individual accountability) เพิ่มความตระหนักรู้ในตนเองในสิ่งที่กระทำ และเปลี่ยนจากผู้ปฏิบัติที่มีประสบการณ์น้อยไปเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ (from novice to expert) นอกจากนี้ กระบวนการของการสะท้อนคิดช่วยให้เราสามารถเข้าถึงความรู้ที่มีอยู่ในตัวคน (tacit knowledge) ซึ่งบุคคลได้สั่งสมมาจากการปฏิบัติงาน กลิบ (Gibbs, 2000) ได้เสนอกระบวนการเรียนรู้โดยการสะท้อนคิด 6 ขั้นตอนดังนี้

1. การบรรยาย (Description) เป็นการบรรยายว่า อะไรเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดการสะท้อนคิด เป็นการบรรยายที่เกิดจากความรู้สึกที่กำลังเผชิญกับสถานการณ์นั้น ๆ
2. ความรู้สึก (feelings) เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันโดยการสะท้อนการคิดจากการสังเกตความรู้สึก และการรับรู้ เรามีปฏิกิริยาอย่างไร หรือรู้สึกอย่างไรกับสถานการณ์ สถานการณ์หรือประเด็นแนวคิดนั้น เช่น การขาดความมั่นใจ ความกลัว ความสับสนในการปฏิบัติงาน เป็นต้น
3. การประเมิน (Evaluation) เป็นการประเมินวิเคราะห์ประสบการณ์ร่วมกันว่าเป็นไปในทางดีหรือไม่ดีเกี่ยวกับสถานการณ์ สถานการณ์ หรือประเด็นแนวคิดนั้น แล้วนำสิ่งที่คุณให้คุณค่ามาใช้ในการตัดสินใจ
4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นการวิเคราะห์สถานการณ์โดยภาพรวม โดยใช้ประสบการณ์เดิมมาช่วยในการมองว่า สถานการณ์นี้เป็นอย่างไร
5. การสรุป (General conclusions) เป็นการสรุปความคิดรวบยอดจากการวิเคราะห์โดยใช้เหตุและผล หรือสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน รวมถึงการสรุปแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยใช้ประสบการณ์เดิมมาช่วยในการสรุป
6. การวางแผนปฏิบัติในอนาคต (Personal action plans) การวางแผนนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติในสถานการณ์ใหม่ เพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาตนเอง ถ้าหากสถานการณ์นี้เกิดขึ้นอีก เราจะทำอะไรที่แตกต่างไปจากเดิมบ้าง มีขั้นตอนการปฏิบัติอย่างไร

การจัดการเรียนการสอนที่จะส่งเสริมให้มีการสะท้อนคิดสามารถทำได้หลากหลายวิธี เช่นการเขียนบันทึกสะท้อนคิด (Reflective Journal) เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ผู้สอนใช้ในการกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนรวมถึงกระตุ้นทักษะการสะท้อนคิด บันทึกสะท้อนคิดเป็นเอกสารที่ผู้เรียนเขียนขึ้น เพื่อบรรยายประสบการณ์การเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ในระหว่างการเรียน ทฤษฎีฝึกปฏิบัติหรือแม้แต่เหตุการณ์ในชีวิตประจำวันบันทึกการสะท้อนคิดถือเป็นหลักฐานที่แสดงถึงความสามารถของกระบวนการคิดและกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ การแก้ปัญหาและเรียนรู้เกี่ยวกับว่าจะทำอะไร การเขียนหมายรวมถึงการเขียนสิ่งที่เรียนรู้ เป็นการบันทึกเกี่ยวกับความคิดของผู้เรียนเมื่อทำบ่อยๆ จะกลายเป็นสิ่งที่เรียนรู้อย่างถาวร เมื่อผู้เรียนเขียนความคิดลงไป ความคิดเหล่านั้นจะถูกจัดรูปแบบ ให้เป็นระบบดีขึ้น การเขียนช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและวิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างลึกซึ้ง เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการคิดจากความพยายามที่จะอธิบายและสื่อสาร ให้นบุคคลอื่นรับรู้เกี่ยวกับความรู้ และความรู้สึกของตนเองที่มีอยู่ในแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้นการเขียนเกี่ยวกับประสบการณ์ในรูปแบบของการบันทึกสิ่งที่เป็นประโยชน์ จะทำให้ผู้เรียนเกิดความชัดเจนในความรู้และการกระทำของตนเอง นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เรียนสามารถที่จะเปิดใจในการประเมินตนเอง ส่งเสริมทักษะการรู้จักตนเองมากขึ้น การเขียนอาจทำได้โดยใช้ Portfolio ในการบันทึกสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งสามารถส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาแนวความคิดของผู้เรียนในการมองย้อนถึงการกระทำของตนเองในแต่ละครั้งได้ สิ่งสำคัญที่พบอีกอย่างหนึ่งคือ การเขียนสะท้อนคิดทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้จากการคิดถึงสิ่งที่ผ่านมารอบรอบ การสะท้อนความคิดโดยการเขียนเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ อธิบายแนวความคิดและความเข้าใจในสถานการณ์ มีการแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการรู้จักตนเองมากขึ้น การเขียนสะท้อนคิดนี้ยังเหมาะกับผู้เรียนที่ไม่ค่อยชอบพูดทำให้นักศึกษา สามารถมีโอกาสได้แสดงความรู้สึก ความคับข้องใจต่างๆที่ได้จากการฝึกปฏิบัติ และนำไปสู่การพัฒนาทักษะในการค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหาได้

การวัดและประเมินผลการสะท้อนคิด ทำได้โดยการประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment) ในการประเมิน แต่ควรมีการทำข้อตกลงระหว่างผู้สอนและผู้เรียนซึ่งจะต้องมีการกำหนดสิ่งที่ต้องการวัดให้ชัดเจน และประเมินจากการเขียนสะท้อนผลการเรียนรู้โดยให้เขียนภายหลังการเรียนรู้ในแต่ละวัน หรือ สัปดาห์ ว่าต้องการเรียนรู้อะไรเพิ่มเติม มีปัญหาด้านใดบ้าง ต้องการอะไร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสะท้อนคิด ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ประเด็นหลักที่จะนำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองได้ ดังนี้

1. คิดไตร่ตรอง ทบทวนในมุมมองของตนเอง
2. การสื่อสารความรู้สึก แสดงออกถึงความคาดหวัง ความรู้สึกการให้คุณค่า
3. วิเคราะห์ เปรียบเทียบ วางแผนการแก้ไขปัญหา
4. ให้ความหมาย คุณค่า ความพึงพอใจ กับประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้

ตาราง 9 แสดงความสอดคล้องของในการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองกับองค์ประกอบ
ของการสะท้อนคิด

องค์ประกอบของการสะท้อนคิด (Reflection) (Gibbs. 1988)				แนวทางการ จัดการเรียนรู้
หลักการ	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	การประเมิน	
1. คิดไตร่ตรอง ทบทวนใน มุมมองของ ตนเอง 2. การสื่อสาร ความรู้ แสดงออกถึง ความคาดหวัง ความรู้สึก การให้คุณค่า 3. วิเคราะห์ เปรียบเทียบ วางแผนการ แก้ไขปัญหา 4. ให้ ความหมาย คุณค่า ความ พึงพอใจ กับ ประสบการณ์ที่ ได้เรียนรู้	1. ทบทวนแนวทาง กลวิธีในการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับ ตนเอง 2. ฝึกการแสดง ความรู้สึก การให้ คุณค่าการเรียนรู้ ด้วยภาษาเชิงบวก 3.สะท้อนความรู้สึก ประสบการณ์ที่ทำให้ เกิดความสำเร็จ 4. สะท้อนการ ประเมินแนว ทางการดำเนินงาน เพื่อพิจารณา แนวทางพัฒนา ต่อไป 5. บันทึก ความสำเร็จให้ กำลังใจ รู้จักยกย่อง ชมเชยตัวเองและ ผู้อื่นด้วยความ จริงใจ	1. การบรรยาย (Description) เป็นการ บรรยายที่เกิดจากความรู้สึก ที่กำลังเผชิญกับสถานการณ์ นั้น ๆ 2. ความรู้สึก (feelings) เป็น การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ร่วมกันจากการรับรู้ การ สังเกตความรู้สึก ว่าเรามี ปฏิกิริยาอย่างไร หรือรู้สึก อย่างไรกับประเด็นแนวคิด นั้น 3. การประเมิน (Evaluation) วิเคราะห์ประสบการณ์ ร่วมกัน แล้วนำสิ่งที่คุณให้ คุณค่ามาใช้ในการตัดสินใจ 4. การวิเคราะห์ (Analysis) สถานการณ์โดยภาพรวม โดยใช้ประสบการณ์เดิมมา ช่วยในการพิจารณา 5. การสรุป (General conclusions) ความคิดรวบ ยอดจากการวิเคราะห์เหตุผล และประสบการณ์เดิมร่วมกัน ในการสรุป 6. การวางแผนปฏิบัติใน อนาคต (Personal action plans) เพื่อแก้ไขปัญหาหรือ พัฒนาตนเอง ถ้าหาก สถานการณ์นี้เกิดขึ้นอีก เรา จะทำอะไรที่แตกต่างไปจาก เดิมบ้าง มีขั้นตอนการปฏิบัติ อย่างไร	1.ประเมินตาม สภาพจริงใน การประเมินควรมี การทำ ข้อตกลง ระหว่างผู้ ประเมินและผู้ ถูกประเมินมี การกำหนดสิ่งที่ ต้องการวัดให้ ชัดเจน 2. ประเมินจาก การเขียน สะท้อนผลการ เรียนรู้	Self-Esteem Development (Girdanol; & Every. 1979) - การใช้ภาษา เชิงบวก ในการสะท้อน ความรู้สึก ประสบการณ์ ชื่นชมใน ความสำเร็จและ ระบุปัญหา อุปสรรคที่พบ เพื่อให้กำลังใจ และหาทางออก ในการพัฒนาใน โอกาสต่อไป - ยอมรับคำยก ย่องชมเชยให้ คุณค่า ความสำเร็จแก่ ตนเอง ผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง

แนวทฤษฎีเกี่ยวกับโค้ช (Coaching)

การโค้ช (Coaching) เป็นบทบาทของผู้สอน ในโลกแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ ที่พัฒนาจากบทบาทการสอน (Teaching) ที่ผู้สอนทำหน้าที่ให้ข้อมูล เนื้อหาสาระ ให้คำตอบที่ถูกต้อง ใช้สื่อสารทางเดียว กำหนดทิศทางการเรียน กำหนดงานให้ผู้เรียน กำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้และเกณฑ์การวัดประเมินผลการเรียนรู้ ที่ผู้สอนใช้การโค้ชให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ (วิชย วงษ์ใหญ่; และ มารุต พัฒนา. 2557)

การโค้ชเป็นมากกว่าการเป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator) ที่ผู้สอนมีบทบาทกระตุ้นให้มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กระตุ้นให้คิดและตั้งคำถามสื่อสารสองทางมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและผู้เรียนรวมทั้งประสานงานในกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถกำหนดวัตถุประสงค์และทิศทางการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้และเกณฑ์การวัดประเมินผลการเรียนรู้ แต่ยังไม่เน้นการฝึก (training) หรือกระบวนการพัฒนาผู้เรียนแต่ละคน (individual) โดยใช้วิธีการฝึกสอนที่หลากหลายตามความแตกต่างระหว่างบุคคลจุดอ่อนและจุดแข็งของผู้เรียนแต่ละคนซึ่งมีความต้องการพัฒนาที่แตกต่างกันผู้เรียนเกิดการพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพให้มีความรู้ความสามารถการคิดและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ซึ่งแตกต่างจากการปฏิบัติแบบดั้งเดิมที่ผู้สอนเป็นผู้ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนทั้งชั้นเรียน ด้วยวิธีการเดียวกันภายในระยะเวลาที่เท่ากัน

การโค้ช หมายถึง การเป็นคู่คิดของผู้ได้รับการโค้ชในกระบวนการพัฒนาที่สร้างสรรค์ และกระตุ้นให้ผู้ได้รับการโค้ชได้นำศักยภาพของตนเองออกมาใช้ได้อย่างเต็มที่ทั้งชีวิตส่วนตัวและอาชีพการโค้ชเน้นการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองเพื่อให้เกิดการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงด้านดีที่เป็นรูปธรรม การโค้ช (coaching) จึงเป็นกลไกเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถการคิดขั้นสูง (higher – order thinking) มีวิธีการเรียนรู้ (learning how to learn) การตรวจสอบประเมินตนเองกำหนดทิศทางการพัฒนาตนเองได้

เป้าหมายของการโค้ชเพื่อการรู้คิด

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในการใคร่ครวญตรวจสอบตนเองเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่เป็นการอบรมสั่งสอนโดยตรงแต่เป็นการใช้เทคนิควิธีการต่างๆ เช่น การตั้งคำถาม การให้ข้อมูลย้อนกลับ

2. การให้หลักคิดคำแนะนำ วิธีการคิดวิธีการเรียนรู้ ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ (inspiration) และนำไปสู่ การแสวงหาความรู้ การฝึกฝนทักษะและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมและให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ และผลลัพธ์ของการเรียนรู้

หลักการโค้ช (Coaching) จึงเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนที่ได้รับการโค้ชปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ได้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีความผูกพันอยู่กับการเรียนรู้ สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ ความคิดและหาคำตอบที่ถูกต้องเพื่อพัฒนาศักยภาพไม่ใช่ การบอกคำตอบให้กับผู้เรียน

นอกจากนี้ ผู้สอนยังสามารถโค้ชเพื่อการรู้คิดที่เป็นมากกว่าการสอน (Teaching) โดย การโค้ชเพื่อการรู้คิด มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความต้องการแรงจูงใจความปรารถนา ทักษะ และ กระบวนการคิด ที่จะนำไปสู่การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น (Transformative learning)
 2. ตั้งคำถามผู้เรียนด้วยเทคนิคต่างๆ เพื่อเสริมสร้างกระบวนการคิดที่นำไปสู่การ วางแผนการแก้ปัญหา และการสร้างสรรค์
 3. สนับสนุนผู้เรียนให้มีการกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาตนเอง รวมทั้งการ วางแผนและการประเมินผลความสำเร็จ
 4. สังเกตและประเมินพัฒนาการด้านต่างๆ ของผู้เรียนที่เป็นจุดเน้นของการโค้ช ในแต่ละครั้ง
 5. ประยุกต์เทคนิคการสอนต่างๆ มาใช้ในการโค้ชผู้เรียนให้เหมาะสมกับธรรมชาติ และความต้องการของแต่ละคนในลักษณะการสร้างเครื่องมือช่วยเหลือผู้เรียน (scaffolding) ที่แนะ และช่วยเหลืออย่างเหมาะสม
 6. ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความเชื่อมั่น ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติที่ นำไปสู่การพัฒนา ที่ดีขึ้น
 7. ดำรงรักษาสิ่งที่ดีๆ ของผู้เรียนและให้สนับสนุนและพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยไม่ ตัดสินวิพากษ์ วิจารณ์ จับผิด
 8. ประเมินผลการโค้ชด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริง และนำเสนอสารสนเทศ มาพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
 9. การดำเนินการโค้ชบนพื้นฐานของการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความ แตกต่างทางวัฒนธรรมความเชื่อของผู้รับการโค้ช
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล (2557) ได้สรุปบทบาทของผู้สอน บทบาทผู้ เอื้ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator) บทบาทการโค้ชเพื่อการรู้คิด Cognitive Coaching เพื่อชี้ให้เห็นความแตกต่างของแต่ละบทบาทไว้ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 10 แสดงบทบาท Teacher, Facilitator และ Cognitive Coaching

บทบาทของผู้สอน (Teacher)	บทบาทผู้เอื้ออำนวยความสะดวก ในการเรียนรู้ (Facilitator)	บทบาทการโค้ชเพื่อการรู้คิด Cognitive Coaching
1. ให้ข้อมูล เนื้อหาสาระ 2. ให้คำตอบที่ถูกต้อง 3. สื่อสารทางเดียวและทิศทางการเรียน 4. กำหนดงานให้ผู้เรียน 5. กำหนดวัตถุประสงค์ 6. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้และเกณฑ์การวัดประเมินผลการเรียนรู้	1. กระตุ้นให้มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2. กระตุ้นให้คิดและตั้งคำถาม 3. สื่อสารสองทางมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและผู้เรียน 4. ประสานงานในกิจกรรมการเรียนรู้กับผู้เรียน 5. ผู้เรียนสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ และทิศทางการเรียนรู้ 6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้และเกณฑ์การวัดประเมินผลการเรียนรู้	1. พัฒนาความสามารถในการรับรู้ การคิดและการตัดสินใจ 2. สร้างความรู้ใหม่จากการคิดไตร่ตรองและการสะท้อนคิด (Reflective Thinking) 3. แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด 4. ใช้สุนทรีสนทนา (Dialogue) เพื่อการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) 5. ใช้คำถามที่ทรงพลัง (Power Questions) 6. ถอดบทเรียน (Lesson Learned) 7. ผู้เรียนวางแผนพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง

การโค้ชมีกลไกที่นำไปสู่กระบวนการโค้ชและความสำเร็จของการโค้ชดังต่อไปนี้

1. สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน (Inspiring) ผู้โค้ชต้องใช้เทคนิคต่างๆทำให้ผู้เรียนสนใจอยากเรียนรู้สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียนและอยากกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆตระหนักได้ว่าสิ่งที่เรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีประโยชน์

2. ให้กำลังใจสนับสนุนผู้เรียน (Encouraging) ผู้โค้ชต้องชมเชยผู้เรียนด้วยความจริงใจเมื่อผู้เรียนทำสิ่งต่างๆได้สำเร็จและให้กำลังใจเมื่อประสบกับความล้มเหลวโดยไม่วิพากษ์วิจารณ์ แต่ให้ใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้สะท้อนคิดในการพัฒนาและปรับปรุง

3. แก้ไขปรับปรุงข้อผิดพลาดให้ผู้เรียน (Correcting) ผู้โค้ชที่มีประสบการณ์สูงจะใช้การเสนอแนวความคิดโดยไม่ลงมือทำ แต่จะแนะแนวทางการแก้ไขปรับปรุงข้อผิดพลาดให้กับผู้เรียนโดยใช้คำถามหรือการให้ผู้เรียนคิดหาแนวทางด้วยตนเอง

4. สร้างความท้าทายให้ผู้เรียน (Challenging) ผู้โค้ชจำเป็นต้องทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าสิ่งที่เขาจะต้องเรียนรู้เป็นสิ่งท้าทายความรู้ ความสามารถของเขาจะทำให้เกิดความพยายามมุ่งมั่นในการที่จะเรียนรู้ให้สำเร็จ

5. ภาวะผู้นำทางวิชาการ (Academic Leadership) ผู้โค้ชที่จะทำการโค้ชได้ดีนั้นจำเป็นต้องมีความรู้ในเนื้อหาสาระที่ตนเองจัดการเรียนรู้ และสามารถในการนำความคิดรวบยอดมาใช้ ในการปฏิบัติจริง

6. สนทริยสนทนา (Dialogue) เป็นการสื่อสารกับผู้เรียนโดยไม่ใช้อารมณ์หรือความรู้สึกกับฟังผู้เรียนด้วยใจที่เป็นกลางปราศจากอคติ ด้วยจิตใจที่บริสุทธิ์ ใช้เหตุผลหรือปัญหาในการพูดไม่ด่วนสรุปกลับไม่ด่วนสรุปสนทริยสนทนาเป็นปัจจัยของการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning)

7. การถอดบทเรียน (Lesson Learned) เป็นการสังเคราะห์องค์ความรู้ ที่เกิดจากการปฏิบัติจริงผลจากการถอดบทเรียนจะทำให้ผู้โค้ชมีองค์ความรู้ที่มาจากการปฏิบัติ และสามารถนำไปเรียนรู้ต่อยอดได้

8. ความผูกพันของผู้เรียนกับผู้โค้ช (Engagement) การโค้ชเป็นความผูกพันส่วนบุคคลผู้เรียนที่มีความผูกพันกับผู้โค้ชจะรับฟังแนะนำจากโค้ช และยินดีนำไปปฏิบัติด้วยตนเอง

9. การตั้งคำถามกระตุ้นการคิด (Thinking Questions) คือหัวใจสำคัญของการโค้ช เพราะการโค้ชที่ดีจะต้องใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

การโค้ชที่ดีเป็นมากกว่าการให้คำตอบที่ ถูกต้องหากแต่อยู่ ที่การดึงศักยภาพของผู้เรียนออกมา แล้วให้เขาพัฒนาด้วยตัวของเขาเองเต็มตามศักยภาพ

กระบวนการโค้ชที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย

1. การกำหนดเป้าหมาย (Goal) การกำหนดเป้าหมายของการโค้ชผู้เรียนแต่ละบุคคลมุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ วิธีการตั้งเป้าหมายควรกำหนดพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในลักษณะที่เป็นรูปธรรมสามารถสังเกตได้หรือวัดได้ เช่น ผู้เรียนสามารถ ระบุสระในภาษาอังกฤษได้ผู้เรียนช่วยเหลือแบ่งปันความรู้กับเพื่อนๆ เป็นต้น การกำหนดเป้าหมายของการโค้ชที่มีความชัดเจนสำหรับผู้เรียนแต่ละคนจะช่วยให้การโค้ชมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากช่วยทำให้การประเมินผลการโค้ชทำได้ง่ายและตรงประเด็น

2. การตรวจสอบสภาพจริง (Reality) เป็นการวิเคราะห์สภาพจริงเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ว่าเป็นอย่างไรมีความต้องการพัฒนาหรือต้องได้รับการโค้ช ในประเด็นใดอาจใช้การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ หรือใช้วิธีการซักถามแบบไม่เป็นทางการเพื่อใช้เป็นสารสนเทศสำหรับการกำหนดทางเลือกวิธีการโค้ชอีกทั้งการตรวจสอบสภาพจริงช่วยยืนยันความถูกต้องของเป้าหมายการโค้ชได้อีกด้วย

3. การกำหนดทางเลือก (Option) เพื่อกำหนดเทคนิควิธีการโค้ชบนพื้นฐานของสภาพจริง และตอบสนองเป้าหมายของการโค้ชที่มีความสอดคล้องกับสภาพความต้องการได้รับการโค้ชของผู้เรียนแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างกันตลอดจนสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียนสภาพอารมณ์ในขณะนั้นการกำหนดทางเลือกของการโค้ชที่ถูกต้องช่วยสนับสนุนให้การโค้ชประสบความสำเร็จ

4. การตัดสินใจ (Will, Way, Forward) Will คือ การตั้งเป้าหมายมุ่งมั่นในการโค้ชเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ Way คือแนวทางการปฏิบัติที่นำไปสู่ ความสำเร็จโดยมีเป้าหมายที่ชัดเจนและกำหนดขั้นตอนที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในแต่ละขั้น Forward คือการทบทวนผลการปฏิบัติพัฒนาต่อยอดการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับการโค้ชและลงมือปฏิบัติการโค้ชเพื่อการบรรลุเป้าหมายคือการเรียนรู้ และการคิดของผู้เรียน เกณฑ์การตัดสินใจทางเลือกที่ดีที่สุดมีคือเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนตามความต้องการของผู้เรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดและตัดสินใจให้เกิดกำลังใจพลังการเรียนรู้และมีความสุขในการเรียนรู้

5. การประเมินผลการโค้ช (Evaluation) การประเมินผลการโค้ชมีแนวคิดเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนที่ได้รับการโค้ชมีพัฒนาการที่ดีขึ้นหรือไม่ ด้วยวิธีการประเมินตามสภาพจริงเป็นรายบุคคล เช่น การทดสอบ การซักถาม การประเมินผลงานการสังเกตพฤติกรรม การสอบถามจากเพื่อนๆ ร่วมชั้นเรียน แล้วนำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ผู้โค้ชจึงควรมีทักษะในการใช้กลวิธีที่หลากหลายเพื่อให้กระบวนการโค้ช เกิดประสิทธิภาพ สามารถยกตัวอย่างทักษะที่สำคัญได้ ดังนี้

1) การสื่อสารเชิงบวก (positive communication) ในระหว่างการสะท้อนผลการประเมินไปสู่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจ และความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง ดังนี้

1.1) ให้ความสนใจใส่ใจต่อผู้เรียนให้ความสำคัญกับผู้เรียน ในฐานะที่เป็นมนุษย์มีเกียรติและศักดิ์ศรีที่ต้องให้ความเคารพ ให้ความสำคัญกับมิติทางด้านจิตใจที่อ่อนโยนในฐานะที่ยังเป็นเด็ก

1.2) ใช้ ภาษากายที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารอารมณ์ความรู้สึกถึงความห่วงใย ความรักและความปรารถนาดีต่อผู้เรียน

1.3) ใช้ภาษาเชิงบวกหลีกเลี่ยงคำตำหนิ ภาษาเชิงบวกเป็นภาษาที่มีพลังสามารถสร้างแรงบันดาลใจและความมุ่งมั่นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการพัฒนาตนเองความเชื่อมั่น ความภาคภูมิใจไม่ใช้ภาษาในเชิงตำหนิติเตียนหรือเปรียบเทียบกับผู้เรียนคนอื่นๆ เพราะเป็นการบั่นทอนกำลังใจความเชื่อมั่นและทำลายความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยส่งเสริมการเรียนรู้ที่สำคัญมาก

1.4) การสื่อสารในแนวราบเป็นการสื่อสารด้วยภาษาที่มีความเท่าเทียมกันระหว่างผู้โค้ชและผู้เรียนในลักษณะของสุนทรียสนทนา และการฟังอย่างลึกซึ้ง ไม่ด่วนตัดสินใจ ทำให้บรรยากาศการสะท้อนผลการประเมินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพผู้เรียนไม่มีความหวาดกลัว ที่จะรับทราบผลการประเมินมีโอกาสเลือกแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาตนเองกำหนดเป้าหมายและวิธีการพัฒนาตนเองโดยได้รับคำแนะนำจากผู้โค้ช

1.5) การติดตามพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ทำให้ผู้เรียนทราบว่าผู้โค้ชให้ความเอาใจใส่พัฒนาการเรียนรู้อันทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นบุคคลที่มีคุณค่า เป็นความหวังของผู้โค้ชการไต่ถามถึงความก้าวหน้าของการปรับปรุงและพัฒนาตนเองการให้กำลังใจทุกครั้งเมื่อผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการพัฒนาตนเองหรือการเสริมแรงทางบวกให้กับผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

2) ทักษะการชื่นชมและเห็นคุณค่า (Appreciation Skills) วาจาที่ชื่นชมเพิ่มอำนาจการสั่งสอนการเข้าใจตนเอง (Intrapersonal) การเข้ากับคนอื่น (Interpersonal) การใช้ชีวิตอย่างมีความหมาย (Existential) จะพัฒนาได้จากการให้แรงเสริมอย่างเหมาะสมคำพูดที่ไม่สร้างสรรค์ เช่น “นักเรียนเมื่อไรจะหยุดพูดกันเสียที” จะทำให้เกิดพฤติกรรมต่อต้านและทำลายสัมพันธภาพอันดีระหว่างผู้เรียนและผู้โค้ช แต่ถ้าหากผู้โค้ชใช้ทักษะการชื่นชมและเห็นคุณค่าเปลี่ยนคำพูดและน้ำเสียงไปในทางสร้างสรรค์ เช่น “ถ้านักเรียนเงียบจะได้ยินเสียงครูชัดขึ้นนะคะ” เป็นการชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของการทำพฤติกรรมที่เหมาะสม จะยังคงสัมพันธภาพอันดีกับผู้เรียนได้ ดังนั้นทักษะการชื่นชมและเห็นคุณค่าจึงเป็นทักษะสำคัญของผู้โค้ชที่ ทำเป็นการสื่อสารระหว่างผู้โค้ชและผู้เรียนอย่างสร้างสรรค์ ทำให้การโค้ชมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นทั้งยังเป็นเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีอีกด้วย โดยทักษะการชื่นชมและเห็นคุณค่า ยกตัวอย่างได้ ดังต่อไปนี้

2.1) ประทับใจผลงานเช่น “ครูรู้สึกดีใจมากที่หนูสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้” การกล่าวด้วยเสียงแสดงความยินดี แววตาเป็นประกาย จะทำให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในสมรรถนะของตน (Self - Efficacy)

2.2) ชื่นชอบพฤติกรรมเป็นการพูดระบุการกระทำ เช่น “เมื่อสัปดาห์ที่แล้วเราค้นคว้งงานผ่าน internet ร่วมกับเพื่อนครูประทับใจมาก” การพูดเรื่องราวที่ชัดเจนจะทำให้นักเรียนรู้สึกภูมิใจในตนเอง (Self - Esteem) รู้ว่าอะไรที่พัฒนาและได้รับการยอมรับ

2.3) ชื่นชมลักษณะ เป็นการกล่าวเชื่อมโยงผลงานหรือลักษณะนิสัยที่ดีงาม เช่น “การที่หนูรู้จักอดทนและรอคอย พยายามมุ่งมั่นจะทำให้เธอประสบความสำเร็จในทุกสิ่งที่หวังตั้งใจ” เมื่อกล่าวด้วยน้ำเสียงเชื่อมั่น จะทำให้นักเรียนรู้จักตัวเอง (Self - Realization) มีลักษณะนิสัยอย่างที่ดีควรธำรงรักษาไว้และพัฒนาต่อไป

3) คำถามที่ทรงพลัง (Power questions) เป็นคำถามกระตุ้นการคิดและนำไปสู่การเรียนรู้ เป็นคำถามที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ เป็นคำถามที่มีประสิทธิภาพมากกว่าเป็นคำถามทั่วๆ ไปมีลักษณะเป็นคำถามแบบเปิดการตั้งใจฟังเปิดโอกาสรับฟังรอคอยการรับฟังอย่างจริงจัง เช่นนักเรียนคิดว่าคุณมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร

การตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นการคิดที่เป็นที่ประจักษ์เริ่มต้นจาก โซเครตีส (Socrates) เขาใช้คำถามกระตุ้นความคิดของลูกศิษย์ถึงความสนใจของลูกศิษย์ให้อยู่กับกระบวนการเรียนรู้ เช่นถามว่า ความดีคืออะไร สิ่งใดเรียกว่าดีและในที่สุด Harvard University ก็ได้นำวิธีการนี้มาใช้สอนนักศึกษาเพราะว่าความเป็นเลิศของมนุษย์อยู่ที่การตั้งคำถามกับตนเองและผู้อื่นการเรียนการสอนยุคใหม่จึงต้องเริ่มด้วยคำถามแทนการพูด การออกคำสั่งหรือการกล่าวอ้างอวดรู้

กลยุทธ์การตั้งคำถามที่ทรงพลังเทคนิคในการตั้งคำถามที่ดีนั้น มีลักษณะหรือข้อควรคำนึงถึง ดังนี้

1. วางแผนการตั้งคำถามล่วงหน้า โดยเป็นคำถามที่ตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับการถามเพื่อให้เกิดการคิดขั้นสูง
2. หลีกเลี่ยงการใช้คำถามที่ชี้นำคำตอบ (Leading Questions) เพราะจะทำให้ผู้เรียนไม่ต้องใช้ความคิด
3. เว้นระยะเวลาให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบ เว้นช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนได้คิดแสวงหาคำตอบ
4. ไม่ย้ำคำถามเพราะผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ว่าผู้โค้ชจะต้องถามซ้ำๆ ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องสนใจคำถามของผู้โค้ช
5. ถามด้วยคำถามที่ชัดเจน (Clear) มีความเฉพาะเจาะจง (Specific) จะทำให้ผู้เรียนมีประเด็นการคิดหาคำตอบการตั้งคำถามที่กว้างมากเกินไป ทำให้ผู้เรียนสับสนว่าผู้โค้ชต้องการอะไร
6. ถามทีละหนึ่งคำถาม ไม่ถามหลายคำถามในครั้งเดียวกัน เพราะทำให้ผู้เรียนเกิดและยังทำให้คำถามลดความสำคัญลง
7. ใช้คำถามที่หลากหลาย ได้แก่ คำถามปลายปิด คำถามปลายเปิดตลอดจนการเชื่อมโยงสาระที่ถามให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตจริงเป็นเรื่องใกล้ตัวผู้เรียนซึ่งจะทำให้ผู้เรียนให้ความสนใจ และเรียนรู้รูปแบบการใช้คำถามมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการโค้ช ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ประเด็นหลักที่จะนำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองได้ ดังนี้

1. สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ให้ผู้เรียน โดยให้แรงบันดาลใจ ให้กำลังใจ สร้างความท้าทายในการเรียนรู้
2. ใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เกิดการคิดขั้นสูง
3. ให้คุณค่าการเรียนรู้ เชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิต
4. ใช้ภาษาเชิงบวกกับผู้เรียนในการชื่นชมและให้คุณค่าแก่ผู้เรียน
5. แนะนำแนวทางแก้ไข ปรับปรุงข้อผิดพลาด ตามศักยภาพผู้เรียน

ตาราง 11 แสดงความสอดคล้องของในการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองกับองค์ประกอบของการโค้ช

องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้				แนวทางการจัดการเรียนรู้
หลักการ	วัตถุประสงค์	กระบวนการ	การประเมิน	
1. สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้ผู้เรียน โดยให้แรงบันดาลใจ สร้างความท้าทายในการเรียนรู้	1. ผู้เรียนได้รับแรงบันดาลใจ เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้	1. ให้แรงบันดาลใจ ให้กำลังใจ สร้างความท้าทายในการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้	1.ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย	Self-Esteem Development (Girdano; & Every. 1979)
2. ใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เกิดการคิดขั้นสูง	2. ผู้เรียนเรียนรู้การใช้ภาษาเชิงบวกในการสร้างปฏิสัมพันธ์	2. ใช้คำถามที่หลากหลายและกระตุ้นการคิด	2.ประเมินพัฒนาการด้านต่างๆ ของผู้เรียนที่เป็นจุดเน้นของการโค้ชแต่ละครั้ง	-การใช้ภาษาเชิงบวก พูดให้กำลังใจ ชื่นชม ให้คำแนะนำด้วยความจริงใจ ไพเราะ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ แรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน
3. ให้คุณค่าการเรียนรู้ เชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิต	3. พัฒนาผู้เรียนตามความสามารถ ความถนัดและศักยภาพผู้เรียน	3. เชื่อมโยงให้คุณค่าเนื้อหาสาระกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน		-ยอมรับคำยกย่องชมเชย ชมเชยเมื่อผู้เรียนมีพฤติกรรมเชิงบวกทันทีเพื่อเสริมแรงทางบวก และสร้างความมั่นใจในความสามารถให้แก่ผู้เรียน
4. ใช้ภาษาเชิงบวกกับผู้เรียนในการชื่นชมและให้คุณค่าแก่ผู้เรียน		4. แนะนำแนวทางแก้ไขปรับปรุงข้อผิดพลาดให้ผู้เรียน		
5. แนะนำแนวทางแก้ไข ปรับปรุงข้อผิดพลาดตามศักยภาพผู้เรียน		5. ถอดบทเรียนจากประสบการณ์ในการเรียนรู้		
		6. ประเมินพัฒนาการที่เป็นจุดเน้นด้านต่างๆ ของผู้เรียนตามสภาพจริง		

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง

จากแนวทางในการส่งเสริมของเจอร์ดาโน และเอเวอร์ลี (1979: 146-149) 3 ประการ

คือ

1. การใช้ภาษาทางบวก (Positive Verbalization)
2. การยอมรับการยกย่องชมเชย (Accepting Compliment)
3. การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม (Assertiveness Training)

ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองได้โดยการนำข้อดีของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทาง(Flipped Classroom) ผสานกับหลักการในการพัฒนาห้องเรียนเชิงบวก (Positive Classroom) รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ (Project-Based Learning) การสะท้อนคิด (Reflection) และการโค้ช (Coaching) เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เข้ากับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักเรียนในปัจจุบันและส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ดังตาราง 12

ตาราง 12 แสดงรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

แนวคิด/ทฤษฎี	องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้			
	หลักการ	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	การประเมิน
- ห้องเรียนกลับทาง (Flipped Classroom) ตามแนวคิดของ โจนาธาน เบิร์กแมน และแอรอน แซม	1. จัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสร้างสรรค์	1. เพื่อจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้เชิงบวกที่เหมาะสมในการส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง	ขั้นที่ 1 ขั้นจัดสภาพการเรียนรู้ ขั้นที่ 2 ขั้นเรียนด้วยตัวเอง ขั้นที่ 3 ขั้น	1. ประเมินความภาคภูมิใจในตนเอง
- การจัดการห้องเรียนเชิงบวก (Positive Classroom) ตามแนวคิดของโรเบิร์ต ดีจูลิโอ	2. เรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา เพิ่มเวลาปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน	2. เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง	แลกเปลี่ยนเรียนกับเพื่อน ขั้นที่ 4 ขั้นเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเชิงบวก	องค์ประกอบดังนี้ 1.1 เคารพตนเอง
- การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ (Project -Based Learning)ตามแนวคิดของ ดุษฎี โยเหลาและคณะ	3. เชื่อมโยงความรู้กับสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างผลผลิตจากการเรียนรู้	ผ่านการทำโครงการที่สร้างสรรค์	ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลเชิงบวก	1.2 เคารพผู้อื่น 1.3 พัฒนาตนเอง
- การสะท้อนคิด (Reflection) ตามแนวคิดของ กิบส์ เกรแฮม	4. ให้ความหมายคุณค่าการเรียนรู้ผ่านการสะท้อนคิดสร้างแรงบันดาลใจ	3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองและแสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสม		
- การโค้ช (Coaching) (วิชัย วงศ์ใหญ่; และ มารุต พัฒนา. 2557)	บันทึใจ แนวทางพัฒนาผู้เรียนตามสภาพจริงผ่านการโค้ชเพื่อการเรียนรู้			

จากตาราง 12 แสดงถึงรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสามารถอธิบายถึงการจัดองค์ประกอบของรูปแบบได้ ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบ มีดังนี้

- 1) จัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสร้างสรรค์
- 2) เรียนได้ทุกที่ทุกเวลา เพิ่มเวลาปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน
- 3) เชื่อมโยงความรู้กับสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างผลผลิตจากการเรียนรู้
- 4) ให้ความหมาย คุณค่าการเรียนรู้ผ่านการสะท้อนคิด
- 5) สร้างแรงบันดาลใจ และแนวทางพัฒนาผู้เรียนตามสภาพจริงผ่านการโค้ช

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ได้แก่

1) เพื่อจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้เชิงบวกที่เหมาะสมในการส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง

- 2) เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองผ่านการทำโครงการที่สร้างสรรค์
- 3) เพื่อให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองและแสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสม

3. กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นจัดสภาพการเรียนรู้ เป็นการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมทางการเรียน เรียนรู้ทั้งในห้องเรียนปกติและห้องเรียนออนไลน์ให้น่าดู น่าอยู่ น่าเรียนกำหนดข้อตกลงพื้นฐานในการเรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ ภาระงาน พร้อมจัดแหล่งเรียนรู้ที่รวบรวม เนื้อหาความรู้ เครื่องมือ แสวงหาความรู้ ช่องทางในการสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกให้แก่ผู้เรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นเรียนรู้ด้วยตัวเอง เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนทำความเข้าใจกับเนื้อหาข้อมูลความรู้ที่ครอบคลุมหมายให้ ผ่านสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ คู่มือ แบบเรียนสำเร็จรูป ที่สามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง ทบทวนได้ ทุกที่ทุกเวลา ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้จาก อินเทอร์เน็ต แม้จะเป็นเวลานอกเวลาเรียนเพื่อใช้เวลาให้เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนกับเพื่อน เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ จากข้อมูลที่แต่ละคน ได้ศึกษามาเพื่อร่วมกันสรุปความคิดรวบยอดจากการเรียนรู้ร่วมกัน ผ่านคำถามกระตุ้นให้เกิดการสะท้อนคิด หรือสถานการณ์สร้างสรรค์จากผู้สอนบันทึกการเรียนรู้ด้วยภาษาเชิงบวกให้ผู้เรียนได้แบ่งกลุ่ม ตามความถนัด ความสามารถและความสนใจ

ขั้นที่ 4 ขั้นเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเชิงบวก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอน กำหนด กิจกรรมหรือภารกิจ เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในเชิงบวก นำเสนอผลงานทำให้เกิดความหมายในการเรียนรู้และสร้างความภาคภูมิใจในความสำเร็จให้กับผู้เรียน

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลเชิงบวก เป็นการประเมินผลงานจากกิจกรรมที่ได้รับ มอบหมาย โดยให้นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมิน ครูและผู้ปกครองเป็นผู้ประเมิน เพื่อสะท้อนความสำเร็จของกิจกรรมที่ได้ร่วมกันทำ ยอมรับในสิ่งที่ผิดพลาดเพื่อพัฒนาต่อไปในอนาคต และให้แรงเสริมทางบวกแก่ผู้เรียน

4. ผลที่เกิดจากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ซึ่งวัดได้จาก 3 ส่วน คือ

4.1 ความภาคภูมิใจในตนเอง โดยพิจารณาจาก ค่าเฉลี่ยคะแนนความภาคภูมิใจในตนเองแต่ละช่วงของกลุ่มทดลอง ที่สูงขึ้นจากช่วงที่ 1-4 พิจารณาคะแนนที่ได้ จากแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.2 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยพิจารณาเปรียบเทียบจากค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนและหลังเรียนจากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.3 พฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน โดยพิจารณาจาก ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงก่อนและหลังเรียน จากแบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

จากแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวสามารถสังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน สามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการจัดการเรียนรู้และแนวทางในการส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองได้ ดังตาราง 13 และสามารถแสดงกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตาราง 13 แสดงกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ขั้นการสอน	แนวคิดทฤษฎี					ตัวอย่างวิธีดำเนินการ	แนวคิดในการส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง
	การจัดการห้องเรียนเชิงบวก	ห้องเรียนกลับทาง	การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน	การสะท้อนคิด	การโค้ช		
ขั้นที่ 1 ขั้นจัดสภาพการเรียนรู้เป็นการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนปกติและห้องเรียนออนไลน์ให้น่าดู น่าอยู่น่าเรียนกำหนดข้อตกลงพื้นฐานในการเรียนจุดประสงค์การเรียนรู้ภาระงาน พร้อมจัดแหล่งเรียนรู้ที่รวบรวมเนื้อหาความรู้ เครื่องมือแสวงหาความรู้ ช่องทางในการสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกให้แก่ผู้เรียน	- มิตด้านกายภาพ การจัดการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์ - มิตด้านการจัดการ การจัดการชั้นเรียนให้ดำเนินการได้อย่างราบรื่น	- มีความยืดหยุ่นสูง สามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา - ครูรู้จริงในเรื่องที่สอน - เพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน	- ใช้แหล่งเรียนรู้หลายแหล่ง	-	-	- จัดสภาพการเรียนรู้บรรยากาศการเรียนรู้ให้น่าดู น่าอยู่น่าเรียน สะอาด ปลอดภัย - คุยมอบคู่มือการเข้าสู่ระบบ Edmodo - แจกแนวปฏิบัติการเรียนรู้พื้นฐาน - แจกปฏิทินภาระงาน (สร้างใบความรู้เพื่อสอนน้อง) - ครูเตรียมเนื้อหา คลิป วิธีการใช้โปรแกรม MSWord (การเข้าโปรแกรมการตั้งค่า หน้ากระดาษการแทรกภาพ การพิมพ์งาน การแทรกตาราง ตัวอย่างผลงาน ฯลฯ)	- การใช้ภาษาทางบวก โดยการให้กำลังใจผู้เรียน แนะนำด้วยความสุภาพอย่างกัลยาณมิตร

ตาราง 13 (ต่อ)

ชั้นการสอน	แนวคิดทฤษฎี					ตัวอย่างวิธีดำเนินการ	แนวคิดในการส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง
	การจัดการห้องเรียนเชิงบวก	ห้องเรียนกลับทาง	การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน	การสะท้อนคิด	การโค้ช		
ชั้นที่ 2 ชั้นเรียนรู้ด้วยตัวเอง เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนทำความเข้าใจกับเนื้อหาข้อมูลความรู้ที่ครูมอบหมายให้ ผ่านสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ คู่มือแบบเรียนสำเร็จรูป ที่สามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง ทบทวนได้ ทุกที่ทุกเวลา ศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมได้จากอินเทอร์เน็ตแม้จะเป็นเวลานอกเวลาเรียน เพื่อใช้เวลาให้เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง	- ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้	- เรียนรู้ด้วยตนเองได้ ทุกที่ทุกเวลา - ใช้ภาษาเชิงบวกในการให้คุณค่ากับสิ่งที่ได้เรียนรู้	- ใช้แหล่งเรียนรู้หลายแหล่ง - มีฐานคิด องค์ความรู้รองรับ - ผังแนวความรู้และทักษะ	- คิดไตร่ตรองในมุมมองของตนเอง	- สร้างแรงบันดาลใจ ทำทนายการเรียนรู้ - ใช้คำถามกระตุ้นให้เกิดความคิดขั้นสูง	- ครูให้นักเรียนศึกษาความรู้ในการใช้ MSWORD เพื่อสร้างใบความรู้เพื่อสอนน้องโดยใช้คำถามท้าทาย - ถ้านักเรียนต้องสอนพิเศษรุ่นน้อง นักเรียนจะเลือกสอนเนื้อหาใดเพราะอะไร - ในการทำใบความรู้ดังกล่าว นักเรียนศึกษาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ใดบ้าง - ให้นักเรียนบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้ เพื่อนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในห้องเรียน	- การใช้ภาษาเชิงบวก

ตาราง 13 (ต่อ)

ชั้นการสอน	แนวคิดทฤษฎี					ตัวอย่างวิธีดำเนินการ	แนวคิดในการส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง
	การจัดการห้องเรียนเชิงบวก	ห้องเรียนกลับทาง	การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน	การสะท้อนคิด	การโค้ช		
ชั้นที่ 3 ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนกับเพื่อน เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้จากข้อมูลที่แต่ละคนได้ศึกษามาเพื่อร่วมกันสรุปความคิดรวบยอดจากการเรียนรู้ร่วมกัน ผ่านคำถามกระตุ้นให้เกิดการสะท้อนคิด หรือสถานการณ์สร้างสรรค์จากผู้สอน บันทึกการเรียนรู้ด้วยภาษาเชิงบวกให้ผู้เรียนได้แบ่งกลุ่ม ตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ	- การสอนผู้ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ - การจัดการชั้นเรียนให้ดำเนินอย่างราบรื่น	- เน้นการสร้างสร้งองค์ความรู้ด้วยตัวเองตามทักษะความสามารถและสติปัญญาของเอกัตบุคคล - เพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	- เชื่อมโยงชีวิตจริงกับสิ่งแวดล้อม - มีฐานคิดองค์ความรู้รองรับ	- สื่อสารความรู้สึกแสดงออกถึงความคาดหวังให้คุณค่า - วิเคราะห์เปรียบเทียบวางแผนการแก้ไขปัญหา	- สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ - ใช้คำถามกระตุ้นการคิดขั้นสูง - ใช้ภาษาเชิงบวกกับผู้เรียนในการชื่นชมให้คุณค่ากับผู้เรียน	- ครูให้นักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นคำถามที่ให้ไปก่อนหน้า - ครูให้นักเรียนอภิปรายเพื่อเลือกเนื้อหา และกลุ่มเป้าหมายในการสอน - ครูให้นักเรียนจัดกลุ่ม - กลุ่มละ 3 คน และเขียนคำชื่นชมเพื่อนร่วมกลุ่มให้คุณค่าที่เลือกเพื่อนมาเข้ากลุ่ม - ครูให้แต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อวางแผนการดำเนินการเพื่อช่วยกันหาหน้งที่มีปัญหาด้านการเรียน 1 คน เพื่อผลิตใบความรู้ให้และสอนน้อง - ครูกล่าวชื่นชมนักเรียนในความมุ่งมั่น พยายาม	- การใช้ภาษาเชิงบวก - ยอมรับคำยกย่องชมเชย

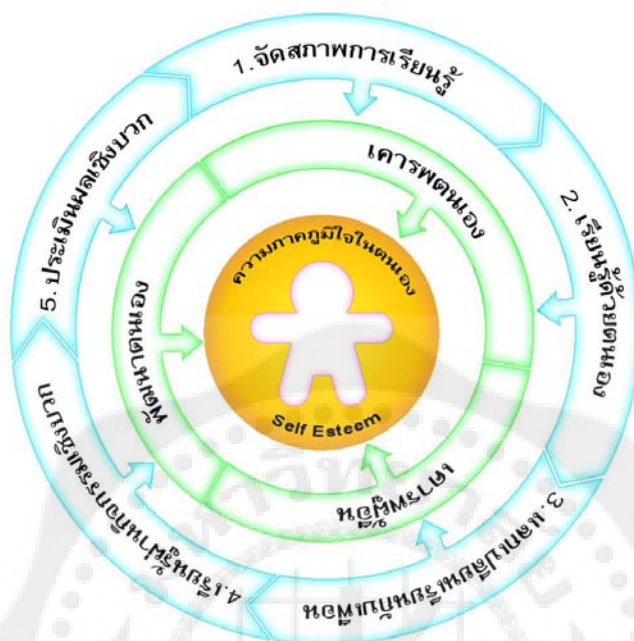
ตาราง 13 (ต่อ)

ชั้นการสอน	แนวคิดทฤษฎี					ตัวอย่าง วิธีดำเนินการ	แนวคิดในการ ส่งเสริมความ ภาคภูมิใจใน ตนเอง
	การจัดการห้องเรียน เชิงบวก	ห้องเรียนกลับทาง	การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน	การสะท้อนคิด	การโค้ช		
ชั้นที่ 4 ชั้นเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเชิงบวกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนกำหนดกิจกรรมหรือภารกิจ เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในเชิงบวกนำเสนอผลงานทำให้เกิดความหมายในการเรียนรู้และสร้างความภาคภูมิใจในความสำเร็จให้กับผู้เรียน	- การจัดสภาพแวดล้อมบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์ - การจัดการชั้นเรียนให้ดำเนินอย่างราบรื่น	- มุ่งเน้นการสร้างสร้งองค์ความรู้ด้วยตัวเองตามทักษะความสามารถ - เพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	- มีผลผลิต	- ให้ความหมายคุณค่า ความพึงพอใจกับประสบการณ์ที่ประสบการณืที่ได้เรียนรู้	- ให้คุณค่าการเรียนรู้เชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิต - ใช้ภาษาเชิงบวกกับผู้เรียนในการชื่นชมและให้คุณค่าแก่ผู้เรียน	- นักเรียนนำเสนอผลการสอนสะท้อนความสำเร็จ ปัญหาและอุปสรรค ในการสอน	- การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม

ตาราง 13 (ต่อ)

ชั้นการสอน	แนวคิดทฤษฎี					ตัวอย่าง วิธีดำเนินการ	แนวคิดในการ ส่งเสริมความ ภาคภูมิใจใน ตนเอง
	การจัดการห้องเรียน เชิงบวก	ห้องเรียนกลับทาง	การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน	การสะท้อนคิด	การโค้ช		
ชั้นที่ 5 ชั้นประเมินผลเชิงบวก เป็นการประเมินผลงานจากกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายโดยให้นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อน ประเมิน ครูและผู้ปกครอง เป็นผู้ประเมิน เพื่อสะท้อนความสำเร็จของกิจกรรมที่ร่วมกันทำยอมรับในสิ่งที่ผิดพลาดเพื่อพัฒนาต่อไปในอนาคต และให้แรงเสริมทางบวกแก่ผู้เรียน	- การจัดสภาพแวดล้อมบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์ - การจัดการชั้นเรียนให้ดำเนินอย่างราบรื่น	- ครูเป็นมืออาชีพจริงจังในเรื่องที่สอน - เพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	- มีฐานคิดองค์ความรู้รองรับ - มีผลผลิต	- ให้ความหมายคุณค่า ความพึงพอใจกับประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้	- ให้คุณค่าการเรียนรู้ เชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิต - ใช้ภาษาเชิงบวกกับผู้เรียนในการชื่นชมและให้คุณค่าแก่ผู้เรียน - แนะนำแนวทางแก้ไข ปรับปรุงข้อผิดพลาดตามศักยภาพผู้เรียน	- จัดแสดงผลงาน - ให้นักเรียนประเมินผลงานตนเอง - ให้น้องประเมินผลงานและกล่าวชื่นชม ขอบคุณ - ให้ครูประเมินผลงานนักเรียน - ให้ผู้เรียนเลือกผลงานชอบเรียงลำดับ 1 - 5 พร้อมให้เหตุผล โดยไม่ให้เลือกผลงานตัวเอง - ครูหาค่าเฉลี่ยและมอบรางวัลให้แก่กลุ่มที่มีคะแนนสูงสุด 1-5 พร้อมให้ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาให้กับทุกกลุ่ม	- การภาษาเชิงบวก - การยอมรับคำยกย่องชมเชย - การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม

จากกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สามารถนำมาสร้างเป็นรูปแบบ ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 6 รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

4. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

ณัฐกานต์ ทรัพย์ไพศาล (2547) การเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นในชุมชนแออัดคลองเตย พบว่า

1. วัยรุ่นในชุมชนแออัดคลองเตย ที่มีสัมพันธภาพกับครูประจำชั้นดี มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่า วัยรุ่นในชุมชนแออัดคลองเตยที่มีสัมพันธภาพกับครูประจำชั้นไม่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ตัวแปรที่สามารถทำนาย การเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น ในชุมชนแออัดคลองเตยได้คือ ตัวแปร สัมพันธภาพกับผู้ปกครอง สามารถทำนายได้ 57% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศิริรัตน์ คงกลิ่น (2548) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบรรลุตามขั้นพัฒนาการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 12-18 ปี พบว่า การบรรลุตามขั้นพัฒนาการของวัยรุ่นในแต่ละงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ทั้ง 10 งาน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิภาวี วงศ์อนันต์นนท์ (2552) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1 พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจาก อัตมโนทัศน์ รองลงมาคือ การยอมรับจากเพื่อน การมองโลกในแง่ดี และความสำเร็จในงาน โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.680, 0.535, 0.382 และ 0.255 ตามลำดับ ตัวแปรสาเหตุที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการเห็นคุณค่าในตนเองมากที่สุด ได้แก่ อัตมโนทัศน์ รองลงมาคือ การมองโลกในแง่ดี และความสำเร็จในงาน โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.480, 0.343 และ 0.255 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรสาเหตุที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการเห็นคุณค่าในตนเองมากที่สุดได้แก่ การยอมรับจากเพื่อน รองลงมาคือ อัตมโนทัศน์ และการมองโลกในแง่ดี โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.535 0.200 และ 0.039 ตามลำดับ ตัวแปรสาเหตุทั้งหมดรวมกันอธิบายความแปรปรวนของการเห็นคุณค่าในตนเองได้ร้อยละ 81.6

จริยกุล บุญยา (2554) วิจัยเรื่อง การเห็นคุณค่าในตนเอง การสนับสนุนทางสังคม กับ พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จังหวัดอุบลราชธานี จากผลการวิจัยการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนช่วงชั้นที่3 โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จังหวัดอุบลราชธานีมีความสัมพันธ์ กับ พฤติกรรมการเรียน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า โดยบุคคลทั่วไปสามารถพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองได้ตลอดเวลาของการดำรงชีวิตอยู่ แต่การเห็นคุณค่าในตนเอง ของบุคคลนั้นจะมีการพัฒนาอย่างชัดเจนในตั้งแต่ช่วงวัยรุ่น เนื่องจากเป็นวัยที่ร่างกายมีการเจริญเติบโตไปสู่การมีวุฒิภาวะ มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ อารมณ์และสังคม มีผลทำให้ความคิดหรือมโนภาพที่มีต่อตนเองเกิดการเปลี่ยนแปลงไป ในช่วงวัยนี้ จึงประสบความยุ่งยากและความสับสนในการแสวงหาเอกลักษณ์ให้แก่ตนเอง ดังเช่นคำถามที่มักจะพบอยู่ว่าตนเองเป็นใคร ตนเองควรปฏิบัติหรือวางตัวอย่างไร คุณค่าชีวิตของตนเองคืออะไร ตนเองมีบทบาทอะไร หรือมีหน้าที่ต่อบุคคลรอบข้างอย่างไรบ้าง เป็นต้น อีกทั้งยังต้องการ การยอมรับจากบุคคลรอบข้างเป็นประการสำคัญด้วย ซึ่งในเมื่อวัยรุ่นให้ความสำคัญต่อการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าช่วงวัยอื่น ๆ ดังนี้แล้ว การเสริมสร้างการเห็นคุณค่า ในตนเองในช่วงเวลาหัวเลี้ยวหัวต่อนี้ จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเองจากการประเมินว่าตนเองเป็นคนมีศักยภาพ มีความสามารถที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จได้ มีความเชื่อมั่นในตนเองพึ่งตนเองได้ มีความเข้มแข็ง และมีความปรารถนาที่จะเป็นคนมีคุณค่าและมีประโยชน์ในมุมมองของผู้อื่น

4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

อาห์เม็ต และคณะ (Ahmad; et al. 2013) ได้วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง และความสำเร็จทางการศึกษาของนักเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมในรัฐ Swabi ประเทศปากีสถาน การวิจัยอยู่ในรูปแบบของการให้ครูซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียน เป็นผู้ประเมินการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนซึ่งสามารถสรุปได้ว่านักเรียนที่ประสบความสำเร็จในด้านการศึกษามักเป็นผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ซึ่งมีลักษณะดังนี้ มีการวางแผนในเรื่อง การเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว มีและสนใจร่วมกิจกรรมต่างๆ ในชั้นเรียน งานวิจัยฉบับนี้ยังแนะนำให้ครูเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองให้กับนักเรียน ความชัดเจนในการตอบคำถาม กล้าตอบคำถาม แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูลการเรียนรู้กับเพื่อน

มูสเซน และคาเกน (Mussen, Conger; & Kagen. 1969) ศึกษาพบว่าผู้ที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงมักได้รับผลสำเร็จด้านวิชาการ บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ จะมีลักษณะแตกต่างจากบุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูง คือ ขาดความมั่นใจในตนเอง รู้สึกว่าไร้ค่า ไม่มีความสามารถ มีความวิตกกังวลสูง มีความเครียด ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากคนอื่น ชอบเป็นผู้ฟังมากกว่าแสดงบทบาท ไม่มีความพยายามในการทำงานที่ซับซ้อน เมื่อพบอุปสรรคก็ละทิ้งงาน หลีกเลี่ยงการแก้ไขปัญหา ไม่มีความยืดหยุ่นมักจะยึดติดกับสิ่งที่รู้จักและคุ้นเคย หลีกเลี่ยงการคบสมาคมกับบุคคลอื่น พอใจที่จะอยู่เฉยๆ ยอมรับสภาพที่เป็นอยู่ มักจะคล้อยตามผู้อื่น ยอมรับคำพูดของคนอื่นที่กล่าวถึงตนในแง่ลบ ขาดความเชื่อมั่นที่จะปฏิเสธคำวิจารณ์ของผู้อื่น กลัวการทำให้ผู้อื่นโกรธ หวั่นไหวต่ออิทธิพลของสังคม ขาดพลังความสามารถที่จะทำงานให้สำเร็จ ใช้กลไกหลีกเลี่ยงในการป้องกันตนเองคิดว่าเพื่อนๆ ไม่ยอมรับ ไม่สนใจ และเกิดความรู้สึกเสียใจบ่อยๆ

ซารากอน (Sarakon. 1986) ได้ศึกษาพบว่าการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่อบอุ่นและเป็นกันเอง การเสริมแรงแก่นักเรียนเมื่อทำสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนบุคลิกภาพของครู เช่น ลักษณะทางกายภาพ อารมณ์ ความสนใจต่อเด็ก ความเชื่อและทัศนคติของครูที่มีต่อนักเรียนแล้วมีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็ก

ลีวอง และ แซนด์ (Leung; & Sand. 1981) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับวุฒิภาวะทางอารมณ์ โดยให้นักศึกษาวิทยาลัยชั้น ปีที่ 1-4 ทำแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองกับแบบวัดวุฒิภาวะทางอารมณ์ ผลปรากฏว่า นักศึกษาที่เห็นคุณค่าในตนเองสูงจะมีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูงกว่านักศึกษาที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้ มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

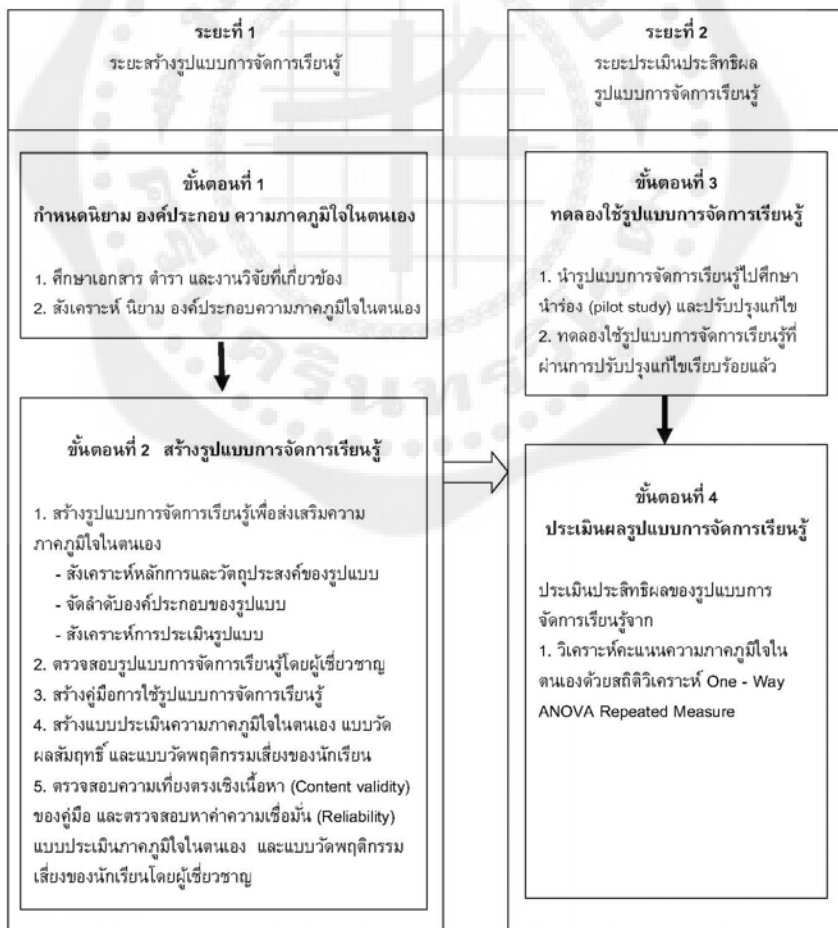
ระยะที่ 2 ระยะประเมินประสิทธิผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 7 ขั้นตอนการพัฒนาูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง

จากภาพ 7 สามารถอธิบายแต่ละขั้นตอนได้ดังตาราง 14

ตาราง 14 แสดงขั้นตอนการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง

ระยะเวลา	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	ผลที่ได้รับ
ระยะที่ 1 สร้าง รูปแบบ การจัดการ เรียนรู้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษา ข้อมูล แนวคิด ทฤษฎีจาก เอกสารและ งานวิจัย (2 สัปดาห์)	1. เพื่อกำหนด นิยาม องค์ประกอบ ความภาคภูมิใจ ในตนเอง	1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2. สังเคราะห์ นิยาม องค์ประกอบความ ภาคภูมิใจในตนเอง	เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับ ความภาคภูมิใจ ในตนเอง และแนวทาง การพัฒนา	-	1. นิยาม องค์ประกอบ ความภาคภูมิใจ ในตนเอง 2. องค์ประกอบ ความภาคภูมิใจ ในตนเอง
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา รูปแบบการ จัดการ เรียนรู้ (6 สัปดาห์)	1. เพื่อสร้าง รูปแบบการ จัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริม ความภาคภูมิใจ ในตนเอง 2. เพื่อประเมิน ความเหมาะสม และความ สอดคล้องของ รูปแบบ 3. เพื่อสร้าง และเครื่องมือ วิจัย	1. สร้างรูปแบบการ จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ความภาคภูมิใจในตนเอง ตามลำดับ ดังนี้ - สังเคราะห์หลักการและ วัตถุประสงค์ของ รูปแบบ - จัดลำดับองค์ประกอบ ของรูปแบบ - สังเคราะห์ประเมิน รูปแบบ 2. ตรวจสอบรูปแบบการ จัดการเรียนรู้โดย ผู้เชี่ยวชาญ 3. สร้างคู่มือการใช้ รูปแบบ 4. สร้างแบบประเมิน ความภาคภูมิใจในตนเอง	- ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน -	- แบบ ประเมิน ความ สอดคล้อง ของรูปแบบ การจัดการ เรียนรู้	1. นิยาม องค์ประกอบ ความภาคภูมิใจ ในตนเอง 2. องค์ประกอบ ความภาคภูมิใจ ในตนเอง 3. คุณภาพความ เที่ยงตรงเชิง พินิจ 4. รูปแบบการ จัดการเรียนรู้ที่ ส่งเสริมความ ภาคภูมิใจใน ตนเอง 5. คู่มือการใช้ รูปแบบ 6. แบบประเมิน ความภาคภูมิใจใน ตนเอง

ตาราง 14 (ต่อ)

ระยะเวลา	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	ผลที่ได้รับ
ระยะที่ 2 ประเมินประสิทธิผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ (14 สัปดาห์)	1. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและแก้ไขรูปแบบก่อนใช้งานจริงโดยทำการศึกษานำร่อง (pilot study) 2. เพื่อทดลองนำรูปแบบไปใช้	5. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของคู่มือ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมินภาคภูมิใจในตนเอง 1. นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปศึกษานำร่องและปรับปรุงแก้ไข 2. ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว	ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน 1. นักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน 2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเดื่อวิทยาคาร	- คู่มือการใช้ - แบบประเมินความภาคภูมิใจในตนเอง 1. คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 1. คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2. แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง 3. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4. แบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน	1. ผลการใช้เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ 1. ค่าเฉลี่ยคะแนนความภาคภูมิใจในตนเอง ก่อนระหว่าง หลังการจัดการเรียนรู้ 2. คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ 3. คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมเสี่ยงด้วย

ตาราง 14 (ต่อ)

ระยะเวลา	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	ผลที่ได้รับ
ขั้นตอนที่ 4 การประเมิน ประสิทธิผล ของรูปแบบ การจัดการ เรียนรู้ (4 สัปดาห์)	1. เพื่อประเมิน ผลของรูปแบบ	1. ประเมินประสิทธิผล ของรูปแบบการจัดการ เรียนรู้จากการ ใช้แบบ แผนการทดลอง One - Way ANOVA Repeated Measure		คะแนน เฉลี่ย -ความ ภาคภูมิใจ	ผลการประเมิน ประสิทธิผลของ รูปแบบการ จัดการเรียนรู้

รายละเอียดในการดำเนินงานวิจัยแต่ละขั้นตอน มีดังนี้

ระยะที่ 1 สร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ใช้เวลาประมาณ 10 เดือน ตั้งแต่เดือนมกราคม 2559-ตุลาคม 2560 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดย ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแนวคิดที่จะนำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภูมิใจในตนเองมีวิธีการดำเนินการคือศึกษาแนวคิดทฤษฎีของความภาคภูมิใจในตนเอง จากตำราเอกสารและงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองได้โดยการนำข้อดี ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทาง (Flipped Classroom) ที่ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยให้การจัดการเรียนการสอนให้สามารถเรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา และมีความน่าสนใจยิ่งขึ้น ผสานกับหลักการในการพัฒนาห้องเรียนเชิงบวก (Positive Classroom) รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning) การสะท้อนคิด (Reflection) และการโค้ช (Coaching) เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เข้ากับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักเรียนในปัจจุบันและส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองตามแนวทางในการส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองของเจอร์ดาโน และเอเวอร์ลี (1979: 146-149) มีด้วยกัน 3 ประการ คือ

1. การใช้ภาษาทางบวก (Positive Verbalization)
2. การยอมรับการยกย่องชมเชย (Accepting Compliment)
3. การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม (Assertiveness Training)

แล้วนำข้อมูลจากการศึกษาไปสังเคราะห์องค์ประกอบและจัดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ต่อไป

2. สังเคราะห์ นิยาม องค์ประกอบความในการวัดภาคภูมิใจในตนเองได้ 3 ด้าน ดังนี้

2.1 เคารพตนเอง หมายถึง การตระหนักถึงความสามารถของตนเอง รักตัวเองเห็นคุณค่า ยอมรับนับถือให้เกียรติตนเองว่ามีความเท่าเทียมกับผู้อื่น

2.2 เคารพผู้อื่น หมายถึง การเห็นคุณค่ายอมรับ ในความสามารถ ความแตกต่างอย่างเท่าเทียม ยอมรับความคิดเห็น และให้เกียรติผู้อื่น

2.3 พัฒนาคือ รักการเรียนรู้ พยายามเรียนรู้ที่จะปรับปรุงและพัฒนาตัวเองอยู่เสมอเพื่อให้บรรลุสู่ความสำเร็จพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองโดยมีวิธีดำเนินการดังต่อไปนี้

1. สร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองโดยสังเคราะห์สาระขององค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองโดยนำสาระสำคัญของแต่ละแนวคิดที่สังเคราะห์ได้มาพิจารณาส่วนที่สอดคล้องกันและสรุปผลการสังเคราะห์ ตามองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ และ 4) การวัดและประเมินผลของรูปแบบ ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 สังเคราะห์หลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ได้ดังนี้

1.1.1 หลักการของรูปแบบ ได้แก่

- 1) จัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสร้างสรรค์
- 2) เรียนได้ทุกที่ทุกเวลา เพิ่มเวลาปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน
- 3) เชื่อมโยงความรู้กับสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างผลผลิตจากการเรียนรู้
- 4) ให้ความหมาย คุณค่าการเรียนรู้ผ่านการสะท้อนคิด
- 5) สร้างแรงบันดาลใจ และแนวทางพัฒนาผู้เรียนตามสภาพจริงผ่าน

การโค้ช

1.1.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ มีดังนี้

1) เพื่อจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้เชิงบวกที่เหมาะสมในการส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง

2) เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองผ่านการทำโครงการที่สร้างสรรค์

3) เพื่อให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองและแสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสม

1.2 จัดลำดับองค์ประกอบของกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ โดยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นจัดสภาพการเรียนรู้ เป็นการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมทางการเรียนเรียนรู้ ทั้งในห้องเรียนปกติและห้องเรียนออนไลน์ให้น่าดู น่าอยู่ น่าเรียนกำหนดข้อตกลงพื้นฐานในการเรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ ภาระงาน พร้อมจัดแหล่งเรียนรู้ที่รวบรวม เนื้อหาความรู้ เครื่องมือแสวงหาความรู้ ช่องทางในการสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกให้แก่ผู้เรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นเรียนด้วยตัวเอง เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนทำความเข้าใจกับเนื้อหาข้อมูลความรู้ที่ครอบคลุมหมายให้ ผ่านสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ คู่มือ แบบเรียนสำเร็จรูป ที่สามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง ทบทวนได้ ทุกที่ทุกเวลา ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้จาก อินเทอร์เน็ต แม้จะเป็นเวลานอกเวลาเรียนเพื่อใช้เวลาให้เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนกับเพื่อน เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ จากข้อมูลที่แต่ละคนได้ศึกษามาเพื่อร่วมกันสรุปความคิดรวบยอดจากการเรียนรู้ร่วมกัน ผ่านคำถามกระตุ้นให้เกิดการสะท้อนคิด หรือสถานการณ์สร้างสรรค์จากผู้สอนบันทึกการเรียนรู้ด้วยภาษาเชิงบวกให้ผู้เรียนได้แบ่งกลุ่ม ตามความถนัด ความสามารถและความสนใจ

ขั้นที่ 4 ขั้นเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเชิงบวกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนกำหนดกิจกรรมหรือภารกิจ เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในเชิงบวกนำเสนอผลงานทำให้เกิดความหมายในการเรียนรู้และสร้างความภาคภูมิใจในความสำเร็จให้กับผู้เรียน

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลเชิงบวก เป็นการประเมินผลงานจากกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย โดยให้นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมิน ครูและผู้ปกครองเป็นผู้ประเมิน เพื่อสะท้อนความสำเร็จของกิจกรรมที่ได้ร่วมกันทำ ยอมรับในสิ่งที่ผิดพลาดเพื่อพัฒนาต่อไปในอนาคตและให้แรงเสริมทางบวกแก่ผู้เรียน

1.3 สังเคราะห์การประเมินผลของรูปแบบตามองค์ประกอบที่ได้จากการสังเคราะห์ โดยการวัดความภาคภูมิใจในตนเอง 3 ด้าน ได้แก่

- 1) เคารพตนเอง หมายถึง การตระหนักถึงความสามารถของตนเอง รักตัวเองเห็นคุณค่า ยอมรับนับถือให้เกียรติตนเองว่ามีความเท่าเทียมกับผู้อื่น
- 2) เคารพผู้อื่น หมายถึง การเห็นคุณค่ายอมรับ ในความสามารถ ความแตกต่างอย่างเท่าเทียม ยอมรับความคิดเห็น และให้เกียรติผู้อื่น
- 3) พัฒนาตนเองคือ รักการเรียนรู้ พยายามเรียนรู้ที่จะปรับปรุงและพัฒนาตัวเองอยู่เสมอเพื่อให้บรรลุสู่ความสำเร็จพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ

2. ตรวจสอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญดำเนินการโดยนำองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ได้ในขั้นตอนที่ 2 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนโดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญดังนี้

- 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 ท่าน ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญด้านการสอน มีประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า 2 ปี และเป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิตในสาขาทางการศึกษา
- 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา จำนวน 1 ท่าน ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญด้านจิตวิทยาทางการศึกษาหรือจิตวิทยาวัยรุ่น มีประสบการณ์การงานในสาขาที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาอย่างน้อย 2 ปี และเป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิตในสาขาทางด้านจิตวิทยาเด็กหรือจิตวิทยาทางการศึกษา

3) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดประเมินผล จำนวน 2 ท่าน ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา มีประสบการณ์การงานด้านการวิจัยทางการศึกษาอย่างน้อย 2 ปี และเป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิตทางด้านการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

เพื่อประเมินความสอดคล้องของสาระในแต่ละองค์ประกอบด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face validity) โดยพิจารณาความสอดคล้อง ความครอบคลุมขององค์ประกอบ และนิยามเชิงปฏิบัติการ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้จากนั้นนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้

3. สร้างเครื่องมือประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้แก่ คู่มือรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

3.1 สร้างคู่มือรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ประกอบด้วยหลักการและเหตุผลแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหลักการและแนวคิดของรูปแบบวัดดูประสงค์ความหมายลำดับขั้นตอน สื่อ และแหล่งเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ บันทึกหลังสอน และภาคผนวก ตัวอย่างแผนจัดการเรียนรู้ รายวิชา ง21102 การงานอาชีพและเทคโนโลยีเพื่อช่วยให้ครูจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบได้สะดวกยิ่งขึ้น

3.2 นำคู่มือและแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยกำหนดประเด็นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านต่างๆ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) วัดดูประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านการวัดและประเมินผลการวัดประเมินผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และลักษณะของกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ว่าควรประกอบด้วยกิจกรรมอะไรบ้างหรือมีแนวทางในการจัดกิจกรรมอย่างไร หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำมาวิเคราะห์เนื้อหา โดยแบบประเมิน ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ท ข้อคำถามจำนวน 14 รายการ ความสอดคล้อง 8 รายการ โดยกำหนดค่าระดับความคิดเห็นแต่ละช่วงคะแนนและความหมาย ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยสุด

ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

การพิจารณาค่าความเหมาะสมสำหรับการให้ความหมายค่าที่วัดผลวิจัย กำหนดเกณฑ์ในการให้ความหมายโดยได้จากแนวคิดของเบสท์ (Best. 1966: 195) การให้ความหมายโดยการให้ค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านและรายข้อดังนี้

$4.50 \leq \bar{X} < 5.00$ หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก

$3.50 \leq \bar{X} < 4.50$ หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี

$2.50 \leq \bar{X} < 3.50$ หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

$1.50 \leq \bar{X} < 2.50$ หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

$1.00 \leq \bar{X} < 1.50$ หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยมาก

จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญพบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.31) และมีความสอดคล้องอยู่ในระดับดีเช่นกัน ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.22) โดยผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำเพิ่มเติม ในการเพิ่มกิจกรรมการบันทึกการเรียนรู้ Learning Log ให้ผู้เรียนได้สรุปการเรียนรู้และความประทับใจในการเรียน

3.3 ประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ จาก ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) โดยใช้สูตรของโรวินेलลีและแฮมเบลตัน (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2539: 248-249) ซึ่งสามารถคำนวณได้จากสูตรดังต่อไปนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ดัชนีความสอดคล้อง
R = คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนนำมาแปลงเป็นคะแนนได้ดังนี้

สอดคล้อง ให้คะแนน 1

ไม่แน่ใจ ให้คะแนน 0

ไม่สอดคล้อง ให้คะแนน -1

เมื่อค่า IOC ข้อใดต่ำกว่า .50 จะต้องนำมาปรับปรุงต่อไป

พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.93 (S.D. = 0.10) แสดงว่า องค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกัน โดยผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำเพิ่มเติมให้มุ่งเน้นไปที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย การออกแบบกิจกรรมต้องให้ความสำคัญในส่วนที่เป็นเนื้อหาเพิ่มเติมด้วย

4. สร้างแบบประเมินความภาคภูมิใจในตนเอง โดยพิจารณาตามแบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 3 ระดับได้แก่สอดคล้อง ไม่แน่ใจ ไม่สอดคล้อง ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินพิจารณาจาก

4.1 การศึกษาทฤษฎีเอกสารงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง

4.2 เขียนข้อคำถามวัดความภาคภูมิใจในตนเอง 4 ด้าน

5. สร้างแบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน ตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับซึ่งมีขั้นตอนการพัฒนาแบบวัดต่างๆ ดังนี้

5.1 การศึกษาทฤษฎีเอกสารงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน

5.2 เขียนข้อคำถามวัดพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน

6. ตรวจสอบแบบประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง แบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านพิจารณาและตรวจสอบความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับข้อคำถาม ตลอดจนความเหมาะสมของการใช้ภาษาในการเขียนข้อคำถามและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) คัดเลือกแบบวัดข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องสูงกว่า .50 (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2526: 89) พบว่า

6.1 แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง มีดัชนีความสอดคล้อง .50 ขึ้นไปทั้ง 20 ข้อ และมีดัชนีความสอดคล้องทั้งฉบับที่ 0.96 (S.D. = 0.08) ผู้เชี่ยวชาญได้ปรับแก้ข้อความบางข้อคำถามเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง ได้แก่ ข้อที่ 8 "ฉันคิดว่าทุกคนมีคุณค่าของตัวเอง" เป็น "ฉันคิดว่าทุกคนมีความสามารถแตกต่างกันไป" ฉันยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล ข้อ 10 "ฉันสามารถอยู่ร่วมกันกับคนที่มีความแตกต่างกับฉันได้" เป็น "ฉันยอมรับและสามารถอยู่ร่วมกันกับคนที่มีความแตกต่างกับฉันได้" และข้อ 11 "ฉันไม่ชอบความขัดแย้งแม้กับผู้คิดต่างกับฉัน" เป็น "ฉันไม่ขัดแย้งกับผู้คิดต่างกับฉัน"

7. ทดสอบแบบประเมินและปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองและแบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงโดยนำแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองไปทดลองใช้กับกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 ซึ่งเป็นห้องที่ไม่ได้ทำการทดลอง ในภาคการเรียน จำนวน 22 คน หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองทั้งฉบับ อยู่ที่ 0.73 และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดพฤติกรรมเสี่ยง ทั้งฉบับที่ 0.84

8. สร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ง21102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยดำเนินการ ดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด กับจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชา

3) สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ ต้องการจริงจำนวน 40 ข้อ โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์

4) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้แก่ ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ผู้สอนในสาขาเขตทำบ่อ เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ

5) ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี. 2537)

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดหาจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ให้คะแนน 0 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดหาจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

6) นำคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นมาหาค่า IOC ของข้อสอบรายข้อ เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ทำการทดสอบหาความเชื่อมั่น

7) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อไปหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบกับนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ทดลองใช้กับกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนถ่อนวิทยา ต.บ้านถ่อน อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย ที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง นำผลการทดลองมาหาค่าคุณภาพของข้อสอบ หาค่าความยาก (P) และค่าอำนาจจำแนก (B) แล้วเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากระหว่าง .20 ถึง .80 หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าอยู่ที่ 0.87

ระยะที่ 2 ประเมินประสิทธิผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ใช้เวลา 4 เดือน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2559-มีนาคม 2560 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 3 การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้

1. นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปทดลองการศึกษานำร่อง (Pilot study) เป็นการนำร่องนำไปใช้จริงอย่างเต็มรูปแบบเพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ตลอดจนศึกษาปัญหาและอุปสรรคระหว่างดำเนินการเพื่อปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในเรื่องเวลาในการจัดกิจกรรมความเหมาะสมของกิจกรรมเพื่อนำข้อค้นพบจากการทดลองนำมาปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นมีวิธีดำเนินการดังนี้

1.1 เลือกแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 คน ห้องที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ในเรื่องของเวลา ความเหมาะสมของกิจกรรมพบว่า ปัญหาที่สำคัญคือ ระยะเวลาในการทำกิจกรรมในห้องไม่เพียงพอเนื่องจากต้องใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แต่เนื่องจากความไม่เสถียรของเครือข่ายทำให้เกิดความล่าช้า นักเรียนที่ไม่สามารถใช้สมาร์ทโฟน บางรุ่นก็ยังไม่รองรับแอปพลิเคชัน หรือมีพื้นที่ในการจัดเก็บข้อมูลไม่เพียงพอต้องใช้คอมพิวเตอร์โรงเรียนซึ่งประมวลผลช้ากว่านักเรียนที่ใช้สมาร์ทโฟน

1.2 นำข้อค้นพบ ปัญหาและอุปสรรค จากการศึกษา นำร่องนำไปปรับปรุงแก้ไขคู่มือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้จริง โดย ครูจึงต้องสร้างเว็บไซต์เพื่อเป็นแหล่งสืบค้นหลัก และเป็นทางลัดในการเข้าถึงข้อมูลอีกทางหนึ่ง

2. การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้เป็นการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้จริงกับประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ที่ผู้วิจัยได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ประเมินผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้จากผลคะแนนความภาคภูมิใจในตนเอง ได้ดังนี้

4.1 ความภาคภูมิใจในตนเอง โดยพิจารณาจาก ค่าเฉลี่ยคะแนนความภาคภูมิใจในตนเองแต่ละช่วงของกลุ่มทดลอง ที่สูงขึ้นจากช่วงที่ 1-4 พิจารณาคะแนนที่ได้ จากแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบทดลองแบบ One-Way ANOVA Repeated Measure

4.2 ปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้จากผลคะแนนความภาคภูมิใจในตนเอง สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ให้มีความสมบูรณ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง

ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจใน

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง

ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาของรูปแบบการสอนตามขั้นตอนสำคัญในการพัฒนารูปแบบการสอนได้ดังนี้ (สมพงษ์ สิงห์พล. 2543; ทิศนา แคมมณี; Joyce; & Weil. 2000)

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาของการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า สิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคที่น่าสนใจในการจัดการศึกษา ได้แก่ ความเครียดอันเกิดมาจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ผู้ปกครองต้องทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพทำให้ไม่มีเวลาให้กับนักเรียน หรือบิดา-มารดา ไม่ได้อยู่ร่วมกับนักเรียนเพราะต้องทำงานต่างถิ่น ทำให้นักเรียนขาดความรัก ความอบอุ่น และการอบรมดูแลที่เหมาะสม จึงแสวงหาความรักความเข้าใจจากสังคมเพื่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้แก่สังคมออนไลน์ จากการสอบถามปัญหาจากครูผู้สอนและการวิเคราะห์สภาพปัญหาของโรงเรียน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ขาดเป้าหมายในการดำเนินชีวิต เพราะไม่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา ไม่มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย นักเรียนขาดความสนใจในการใช้แหล่งเรียนรู้โดยเฉพาะการรักการอ่าน ส่งผลให้ได้รับประสบการณ์ ไม่หลากหลายเท่าที่ควร ทั้งๆ ที่ผู้เรียนในปัจจุบันสามารถเข้าถึงสื่อได้อย่างหลากหลายผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และมีความโน้มเอียงเข้าสู่สังคมออนไลน์ผ่านโซเชียลมีเดียมากขึ้น จนก่อให้เกิดความเครียดในวัยรุ่นจนทำให้เกิดการแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การท้องในวัยเรียน ปัญหายาเสพติดและอาชญากรรม ซึ่งจากการศึกษาการจัดการความเครียด ในหนังสือ Controlling Stress and Tension ของ เจอร์ดาโนและเอเวอร์ลี (Girdano; & Everly. 1979: 146-149) ได้ระบุไว้ว่าการส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้น เป็นแนวทางในการจัดการความเครียดได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ตามแนวทางในการส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองของเจอร์ดาโน และเอเวอร์ลี (1979: 146-149) มีด้วยกัน 3 ประการ คือ

1. การใช้ภาษาทางบวก (Positive Verbalization)

2. การยอมรับการยกย่องชมเชย (Accepting Compliment)

3. การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม (Assertiveness Training) โดยการนำข้อดี ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทาง (Flipped Classroom) ที่ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยให้การจัดการเรียนการสอนให้สามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา และมีความน่าสนใจยิ่งขึ้น ผสานกับหลักการในการพัฒนาห้องเรียนเชิงบวก (Positive Classroom) ให้เกิดบรรยากาศ และการจัดการชั้นเรียน ที่เหมาะสม ร่วมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning) เพื่อให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ความสำเร็จในการทำงาน รวมถึงการสะท้อนคิด (Reflection) และการโค้ช (Coaching) เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เข้ากับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักเรียนในปัจจุบัน โดยนำไปใช้ในกลุ่สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี รายวิชา ง 21102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดหลักการ เป้าหมายและองค์ประกอบอื่นๆ ของรูปแบบ หลักการของรูปแบบ ผู้วิจัยนำผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 นำมาสังเคราะห์ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบ ได้แก่

- 1.1 จัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสร้างสรรค์
- 1.2 เรียนได้ทุกที่ทุกเวลา เพิ่มเวลาปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน
- 1.3 เชื่อมโยงความรู้กับสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างผลผลิตจากการเรียนรู้
- 1.4 ให้ความหมาย คุณค่าการเรียนรู้ผ่านการสะท้อนคิด
- 1.5 สร้างแรงบันดาลใจและแนวทางพัฒนาผู้เรียนตามสภาพจริงผ่านการโค้ช

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ได้แก่

- 2.1 เพื่อจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้เชิงบวกที่เหมาะสมในการส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง
- 2.2 เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองผ่านการทำโครงงานที่สร้างสรรค์
- 2.3 เพื่อให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองและแสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสม

3. ประสิทธิผลของรูปแบบ พิจารณาประเมินได้จาก 3 รายการ ดังต่อไปนี้

- 3.1 ความภาคภูมิใจในตนเอง โดยพิจารณาจาก ค่าเฉลี่ยคะแนนความภาคภูมิใจในตนเองแต่ละช่วงของกลุ่มทดลอง ที่สูงขึ้นจากช่วงที่ 1-4 พิจารณาคะแนนที่ได้ จากแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
- 3.2 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยพิจารณาเปรียบเทียบจากค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนและหลังเรียนจากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
- 3.3 พฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน โดยพิจารณาจาก ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงก่อนและหลังเรียน จากแบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดแนวทางในการนำรูปแบบการสอนไปใช้

ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการนำรูปแบบการสอนไปใช้ โดยจัดเป็นจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นจัดสภาพการเรียนรู้ เป็นการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมทางการเรียนเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนปกติและห้องเรียนออนไลน์ให้น่าดู น่าอยู่ น่าเรียนกำหนดข้อตกลงพื้นฐานในการเรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ ภาระงาน พร้อมจัดแหล่งเรียนรู้ที่รวบรวม เนื้อหาความรู้ เครื่องมือ แสวงหาความรู้ ช่องทางในการสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกให้แก่ผู้เรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นเรียนรู้ด้วยตัวเอง เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนทำความเข้าใจกับเนื้อหาข้อมูลความรู้ที่ครอบคลุมหมายให้ ผ่านสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ คู่มือ แบบเรียนสำเร็จรูป ที่สามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง ทบทวนได้ ทุกที่ทุกเวลา ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้จาก อินเทอร์เน็ต แม้จะเป็นเวลานอกเวลาเรียนเพื่อใช้เวลาให้เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนกับเพื่อน เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ จากข้อมูลที่แต่ละคน ได้ศึกษามาเพื่อร่วมกันสรุปความคิดรวบยอดจากการเรียนรู้ร่วมกัน ผ่านคำถามกระตุ้นให้เกิดการสะท้อนคิด หรือสถานการณ์สร้างสรรค์จากผู้สอนบันทึกการเรียนรู้ด้วยภาษาเชิงบวกให้ผู้เรียนได้แบ่งกลุ่ม ตามความถนัด ความสามารถและความสนใจ

ขั้นที่ 4 ขั้นเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเชิงบวก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนกำหนดกิจกรรมหรือภารกิจ เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในเชิงบวกนำเสนอผลงานทำให้เกิดความหมายในการเรียนรู้และสร้างความภาคภูมิใจในความสำเร็จให้กับผู้เรียน

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลเชิงบวก เป็นการประเมินผลงานจากกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย โดยให้นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมิน ครูและผู้ปกครองเป็นผู้ประเมิน เพื่อสะท้อนความสำเร็จของกิจกรรมที่ได้ร่วมกันทำ ยอมรับในสิ่งที่ผิดพลาดเพื่อพัฒนาต่อไปในอนาคต และให้แรงเสริมทางบวกแก่ผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 6 การประเมินผลรูปแบบการสอน ผู้วิจัยได้ประเมินความเป็นไปได้ในเชิงทฤษฎี โดยคณะผู้เชี่ยวชาญซึ่งจะประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสม ภายใต้วงขององค์ประกอบต่างๆ ดังนี้

1) ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบ

จากการดำเนินการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง โดยการประเมินความสอดคล้องเชิงทฤษฎี ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 15 แสดงระดับความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รายการ	ดัชนีความสอดคล้อง
1. ทฤษฎี แนวคิดและหลักการที่นำมาใช้กับสภาพปัญหา	0.80
2. ทฤษฎี แนวคิดและหลักการที่นำมาใช้กับหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	1.00
3. ทฤษฎี แนวคิดและหลักการที่นำมาใช้กับการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	1.00
4. สภาพปัญหากับหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	0.80
5. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	1.00
6. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับกระบวนการการเรียนการสอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	1.00
7. ความสอดคล้องของกระบวนการการเรียนการสอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	1.00
8. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับการวัดประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	0.80

จากตาราง 15 พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง แสดงว่า 0.80-1.00 แสดงว่า องค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกัน เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นการประเมิน พบว่า รายการประเมินที่มีระดับความสอดคล้องสูงสุดคือ มีระดับความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 มี 5 รายการ ได้แก่ ข้อ 2. ทฤษฎี แนวคิดและหลักการที่นำมาใช้กับหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ข้อ 3 ทฤษฎี แนวคิดและหลักการที่นำมาใช้กับการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ข้อ 5 หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ข้อ 6 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับกระบวนการการเรียนการสอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และข้อ 7 ความสอดคล้องของกระบวนการการเรียนการสอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ส่วนรายการประเมินที่มีความสอดคล้องต่ำกว่า 1.00 ได้แก่ 1 ข้อ 1 ทฤษฎี แนวคิดและหลักการที่นำมาใช้กับสภาพปัญหา ข้อ 4 สภาพปัญหากับหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และ ข้อ 8 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับการวัดประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

2) ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ

จากการดำเนินการตรวจสอบความเหมาะสมระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง โดยการประเมินความเหมาะสมเชิงทฤษฎีปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 16 แสดงระดับความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รายการ	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		
	$\bar{X}$	S.D	แปลความหมาย
หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้			
1. ทฤษฎี แนวคิดและหลักการที่นำมาใช้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนระดับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	4.00	0.00	ดี
2. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจนสามารถนำไปใช้ได้จริง	4.00	0.00	ดี
วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้			
3. วัตถุประสงค์เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	4.00	0.00	ดี
4. วัตถุประสงค์มีความชัดเจน	4.00	0.00	ดี
5. วัตถุประสงค์สามารถวัดประเมินผลได้	4.80	0.45	ดีมาก
6. วัตถุประสงค์มีประโยชน์ต่อการส่งเสริมความภาคภูมิใจให้แก่ผู้เรียน	4.40	0.55	ดี
กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้			
7. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบแสดงถึงการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง	4.40	0.55	ดี
8. กระบวนการเรียนการสอนมีความชัดเจนสามารถปฏิบัติได้จริง	4.40	0.55	ดี
9. กระบวนการเรียนการสอนมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน	4.40	0.55	ดี
10. กระบวนการเรียนการสอนมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ	4.40	0.55	ดี
11. การเรียงลำดับกระบวนการเรียนการสอนมีความเหมาะสม	4.80	0.45	ดีมาก
การวัดประเมินผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้			
12. การวัดประเมินผลมีความชัดเจน	4.40	0.55	ดี
13. การวัดประเมินผลสามารถปฏิบัติได้จริง	4.80	0.45	ดีมาก
14. การวัดประเมินผลใช้วิธีการที่หลากหลาย	4.00	0.00	ดี
รวมทั้งฉบับ	4.38	0.69	ดี

จากตาราง 16 พบว่า ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง มีความเหมาะสมขององค์ประกอบต่างๆ ในภาพรวม อยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 4.38, S.D = 0.69$) โดยผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินความเหมาะสมในระดับดีมากที่สุด 3 รายการ ได้แก่ วัตถุประสงค์สามารถวัดประเมินผลได้ การเรียงลำดับกระบวนการเรียนการสอนมีความเหมาะสม และการวัดประเมินผลสามารถปฏิบัติได้จริง ความเหมาะสมในระดับดี 11 รายการ แสดงว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนานี้ สามารถนำไปจัดการเรียนรู้ได้

ขั้นตอนที่ 5 การปรับปรุงรูปแบบการสอน แบ่งออกได้เป็น 2 ระยะ ดังนี้

1) ระยะก่อนนำรูปแบบการสอนไปทดลองใช้ เป็นการปรับปรุงรูปแบบการสอนที่ใช้ผลจากการประเมินความเป็นไปได้ในเชิงทฤษฎีเป็นข้อมูลในการปรับปรุง ผู้วิจัยได้ขอรับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทและผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำ เพื่อให้มีความเหมาะสมก่อนนำไปทดลองใช้ ผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำเพิ่มเติมให้มุ่งเน้นไปที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการออกแบบกิจกรรม ที่ให้ผู้เรียนสรุปความรู้ในส่วนที่เป็นเนื้อหาเพิ่มเติม โดยใช้เทคนิคการบันทึกการเรียนรู้ (Learning Log) เสริมด้วยและปรับใช้ภาษาให้เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ปรับปรุงภาษา และกิจกรรมการเรียนรู้ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้มีความเหมาะสมก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป

2) ระยะหลังนำรูปแบบการสอนไปทดลองใช้ เป็นการปรับปรุงรูปแบบการสอนที่อาศัยข้อมูลจากการทดลองใช้เป็นตัวชี้้นำในการปรับปรุง โดยทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนเดื่อวิทยาคาร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 คน ห้องที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ในเรื่องของเวลา ผลจากการทดลองพบว่าระยะเวลาในการทำกิจกรรมในห้องไม่เพียงพอเนื่องจากต้องใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แต่เนื่องจากความไม่เสถียรของเครือข่ายทำให้เกิดความล่าช้า นักเรียนที่สามารถใช้สมาร์โฟน บางรุ่นก็ยังไม่รองรับแอปพลิเคชัน หรือมีพื้นที่ในการจัดเก็บข้อมูลไม่เพียงพอ ต้องใช้คอมพิวเตอร์โรงเรียนซึ่งประมวลผลช้ากว่านักเรียนที่ใช้สมาร์โฟน ผู้วิจัยจึงต้องปรับใช้สื่อออนไลน์ เช่น E-book และแผ่นวีดิทัศน์ ให้นักเรียนนำไปศึกษาด้วยตนเองที่บ้านอีกทางหนึ่งด้วย

ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่พัฒนาขึ้น ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเดื่อวิทยาคาร อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ภาคเรียนที่ 2 ที่ผู้วิจัยใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยนำไปใช้ใน รายวิชา ง21102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบ ซึ่งวัดได้จาก 3 ส่วนคือ

1) ความภาคภูมิใจในตนเอง พิจารณาโดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความภาคภูมิใจในตนเองโดยแบ่งวัดเป็นระยะ 4 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 1 ก่อนการทดลองครั้งที่ 2 ระหว่างทดลองในสัปดาห์ที่ 2 สัปดาห์ที่ 3 และหลังการทดลอง โดยใช้สถิติความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (one-way repeated-measures ANOVA) ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นพบว่า การทดสอบ Compound Symmetry โดยใช้สถิติ Mauchly's Test of Sphericity พบว่าเป็น Compound Symmetry ซึ่งหมายถึง ค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรตามแต่ละคู่ที่วัดซ้ำ (Correlation) และ ความแปรปรวนของตัวแปรตามในการวัดซ้ำแต่ละครั้ง (Variance) ไม่แตกต่างกัน ในการอ่านผลจะใช้วิธี Sphericity Assumed ดังแสดงในตาราง 17

ตาราง 17 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของความภาคภูมิใจในตนเอง

สมรรถนะการให้เหตุผล	SS	df	MS	F	Sig
ความแปรปรวนรวม	4.378	3	1.449	62.648	.000
ความคลาดเคลื่อน	1.735	75	.023		

*p< .01

จากตาราง 17 พบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างน้อย 1 คู่ ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบเปรียบเทียบเป็นรายคู่ต่อไป

ตาราง 18 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่าง รายคู่ของความภาคภูมิใจในตนเองในแต่ละช่วงเวลา

ตัวแปร	ตัวแปรที่จับคู่	MD	SE	Sig
ก่อนเรียน	สัปดาห์ที่ 2	-.296*	.044	.000
	สัปดาห์ที่ 3	-.435*	.029	.000
	หลังเรียน	-.546*	.036	.000
สัปดาห์ที่ 2	สัปดาห์ที่ 3	-.138	.052	.078
	หลังเรียน	-.250*	.060	.002
สัปดาห์ที่ 3	หลังเรียน	-.112*	.014	.000

*p< .01

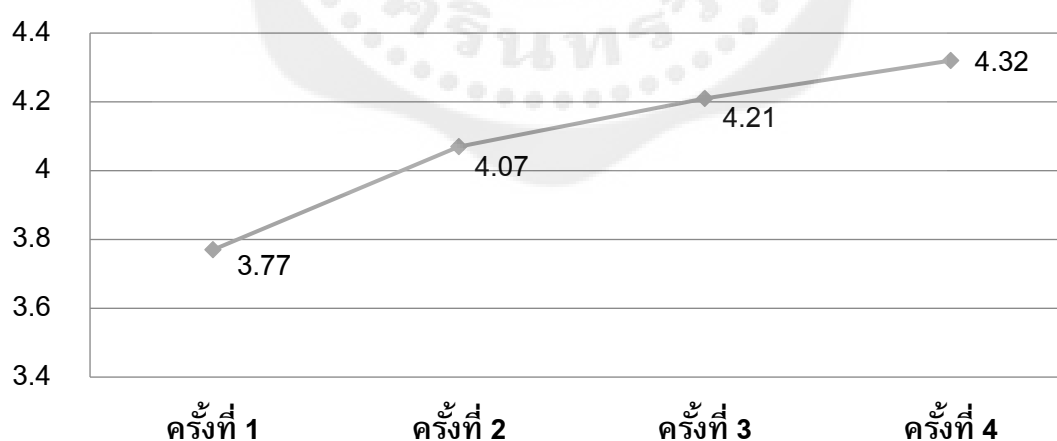
จากตาราง 18 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า ค่าเฉลี่ยในการวัดก่อนเรียน ระหว่างเรียนสัปดาห์ที่ 2 สัปดาห์ที่ 3 และหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีเพียงค่าเฉลี่ยรายคู่ในการวัดระหว่างเรียนสัปดาห์ที่ 2 และสัปดาห์ที่ 3 ที่ไม่แตกต่างกัน แสดงว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สามารถส่งเสริมให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ต่อดันมีความภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มขึ้นได้ ดังตาราง 19 และภาพ 6 แสดงให้เห็นพัฒนาการความภาคภูมิใจในตนเอง ดังนี้

ตาราง 19 แสดงพัฒนาการของคะแนนเฉลี่ยความภาคภูมิใจในตนเองในแต่ละช่วงเวลา

ความภาคภูมิใจในตนเอง	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4
ครั้งที่ 1	-	-	-	-
ครั้งที่ 2	.30	-	-	-
ครั้งที่ 3	.44	.14	-	-
ครั้งที่ 4	.55	.25	.11	-

จากตาราง 19 แสดงให้เห็นค่าเฉลี่ยความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้นตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นำมาสร้างเป็นกราฟแสดงพัฒนาการ ได้ดังนี้

กราฟแสดงพัฒนาการความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน

ภาพประกอบ 8 กราฟแสดงพัฒนาการของคะแนนเฉลี่ยความภาคภูมิใจในตนเองในแต่ละช่วงเวลา

จากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง จะส่งผลให้ผู้เรียนรักตนเองและนำตนเองให้ไปสู่ความสำเร็จ ส่งผลให้ ผลสัมฤทธิ์ ดีขึ้น และมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง ผู้วิจัยจึงได้ทำการเก็บข้อมูล คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพฤติกรรมเสี่ยง ไปพร้อมๆ กับการทดลอง ผลปรากฏดังนี้

1) คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พิจารณาโดยเปรียบเทียบจากค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนโดยการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ผลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 20 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พิจารณา

โดยเปรียบเทียบจากค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนและหลังเรียนโดยการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

การทดสอบ	n	$\bar{x}$	S	t	df	Sig.
ก่อนเรียน	26	30.62	2.63	33.47	25	.000*
หลังเรียน	26	10.58	3.22			

*p< .01

จากตาราง 20 ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พิจารณาโดยเปรียบเทียบจากค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนและหลังเรียนโดยการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2) พฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน พิจารณาโดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงก่อนและหลังโดยการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ผลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 21 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนพฤติกรรมเสี่ยง พิจารณาโดยเปรียบเทียบจากค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนและหลังเรียนโดยการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

การทดสอบ	n	$\bar{x}$	S	t	df	Sig.
พฤติกรรมเสี่ยงก่อนเรียน	26	3.94	.28	17.723	25	.000*
พฤติกรรมเสี่ยงหลังเรียน	26	2.72	13			

*p< .01

จากตาราง 21 ผลการเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมเสี่ยง พิจารณาโดยเปรียบเทียบจากค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนและหลังเรียนโดยการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง พบว่า คะแนนพฤติกรรมเสี่ยง หลังเรียนโดยการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเสี่ยงลดลงกว่าก่อนเรียน

การปรับปรุงรูปแบบหลังทดลองใช้ มีดังนี้

1. เพิ่มการบันทึกการเรียนรู้หลังเรียนเพื่อให้นักเรียนได้สรุปความรู้ด้วยตนเอง เพื่อนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน

2. ปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลามากขึ้น

จากการปรับปรุงรูปแบบ ทำให้ได้รูปแบบที่สมบูรณ์ ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบ

1.1 เน้นให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้และรับผิดชอบกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านสื่อที่หลากหลาย รวมถึงสื่อสังคมออนไลน์ได้ด้วยตนเองแม้เป็นเวลานอกชั้นเรียน

1.2 ปลุกฝังความภาคภูมิใจในตนเองผ่านการปฏิบัติกิจกรรมเชิงบวก

1.3 ให้ผลย้อนกลับในเชิงบวกเพื่อการพัฒนาตนเองและผู้อื่นได้

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

2.1 เพื่อจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้เชิงบวกที่เหมาะสมในการส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง

2.2 เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองผ่านการทำโครงการที่สร้างสรรค์

2.3 เพื่อให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองและแสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสม

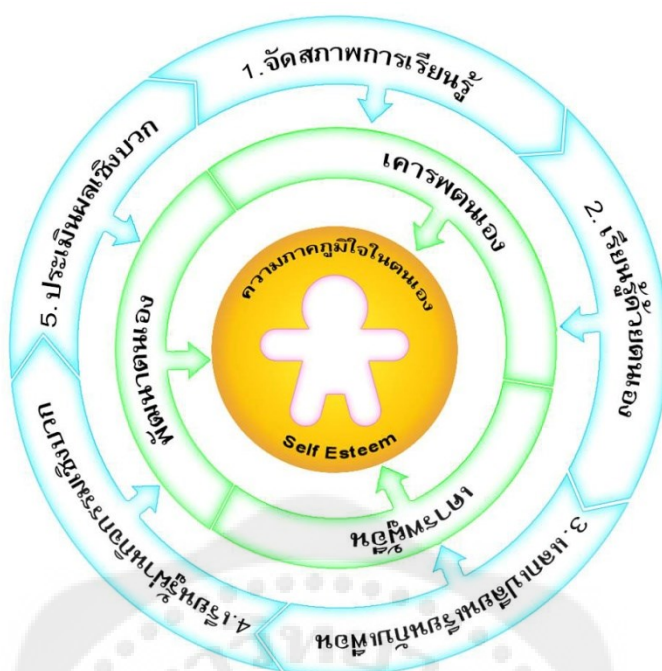
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ

- ขั้นที่ 1 ขั้นจัดสภาพการเรียนรู้
- ขั้นที่ 2 ขั้นเรียนด้วยตัวเอง
- ขั้นที่ 3 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน
- ขั้นที่ 4 ขั้นเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเชิงบวก
- ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลเชิงบวก

4. การประเมินผลของรูปแบบ

ใช้การประเมินแบบสภาพจริง และ การสังเกตผลย้อนกลับ

ซึ่งสามารถแสดงรูปแบบได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 9 รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง
2. เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งประเมินได้จากคะแนนเฉลี่ยความภาคภูมิใจในตนเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่อง พัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งเป็น 2 ระยะ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดย ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแนวคิดที่จะนำมาใช้ในการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภูมิใจในตนเองมีวิธีการดำเนินการคือศึกษาแนวคิด ทฤษฎีของความภาคภูมิใจในตนเอง จากตำราเอกสารและงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อสังเคราะห์ นิยาม องค์ประกอบในการวัดความภาคภูมิใจในตนเอง

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ นำข้อมูลพื้นฐานจากขั้นตอนที่ 1 มาเป็นแนวทางในการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองของ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยกำหนดหลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน และการประเมินผล แล้วนำร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ความสอดคล้อง เหมาะสม พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป

ระยะที่ 2 ระยะประเมินประสิทธิผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไป ทดลองการศึกษานำร่อง (Pilot study) เป็นการใช้ก่อนนำไปใช้จริงอย่างเต็มรูปแบบเพื่อตรวจสอบ ความเป็นไปได้ตลอดจนศึกษาปัญหาและอุปสรรคระหว่างดำเนินการเพื่อปรับปรุงรูปแบบการจัดการ เรียนรู้ ในเรื่องเวลาในการจัดกิจกรรม ความเหมาะสมของกิจกรรมเพื่อนำข้อค้นพบจากการทดลอง ใช้มาปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณาจาก ค่าเฉลี่ยคะแนนความภาคภูมิใจในตนเองแต่ละช่วงของกลุ่มทดลอง ที่สูงขึ้นจากช่วงที่ 1-4 จากแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบทดลองซ้ำ One-Way ANOVA Repeated Measure และ ใช้สถิติ t-test ในการเปรียบเทียบจากค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนกับหลังเรียน ของคะแนนผลสัมฤทธิ์และพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ผู้วิจัยพัฒนามีรูปแบบที่สมบูรณ์ ดังนี้

1.1 หลักการของรูปแบบ

1.1.1 เน้นให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้และรับผิดชอบกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านสื่อที่หลากหลาย รวมถึงสื่อสังคมออนไลน์ได้ด้วยตนเองแม้เป็นเวลานอกชั้นเรียน

1.1.2 ปลูกฝังความภาคภูมิใจในตนเองผ่านการปฏิบัติกิจกรรมเชิงบวก

1.1.3 ให้ผลย้อนกลับในเชิงบวกเพื่อการพัฒนาตนเองและผู้อื่นได้

1.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

1.2.1 เพื่อจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้เชิงบวกที่เหมาะสมในการส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง

1.2.2 เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองผ่านการทำโครงการที่สร้างสรรค์

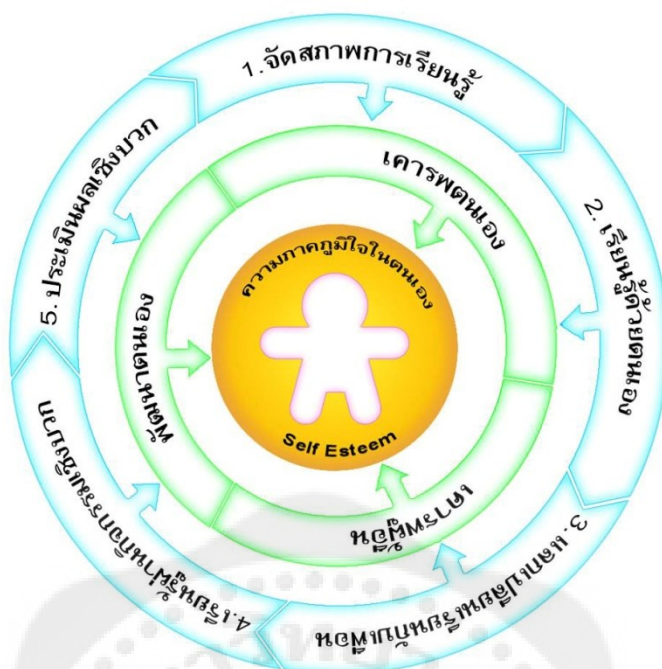
1.2.3 เพื่อให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองและแสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสม

1.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ

- ขั้นที่ 1 ขั้นจัดสภาพการเรียนรู้
- ขั้นที่ 2 ขั้นเรียนด้วยตัวเอง
- ขั้นที่ 3 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนกับเพื่อน
- ขั้นที่ 4 ขั้นเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเชิงบวก
- ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลเชิงบวก

1.4 การประเมินผลของรูปแบบ

ใช้การประเมินแบบสภาพจริง และการสังเกตผลย้อนกลับสามารถแสดงรูปแบบได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 10 รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 และมีความเหมาะสม อยู่ในระดับดี
($\bar{x}=4.38$, s.d. = 0.69) แสดงว่า องค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มี
ความสอดคล้องเหมาะสมในการนำไปใช้จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองของ
นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น มีประสิทธิผล ดูได้จากนักเรียนมีค่าเฉลี่ยความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้นจาก
ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น ที่ผู้วิจัยพัฒนามีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 และมีความ
เหมาะสม อยู่ในระดับดี ($\bar{x}=4.38$, s.d. = 0.69) แสดงว่า องค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบของ
รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในการนำไปใช้จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความ
ภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้ เนื่องจากตามแนวทางการส่งเสริม

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีประสิทธิภาพ ดังได้จากนักเรียนมีค่าเฉลี่ยความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากผู้วิจัยพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้น จึงได้วิเคราะห์องค์ประกอบของความภาคภูมิใจในตนเองไว้ว่าจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน รู้จักเคารพตนเองหมายถึง การตระหนักถึงความสามารถของตนเอง เห็นคุณค่า ยอมรับนับถือให้เกียรติตนเองว่ามีความเท่าเทียมกับผู้อื่น และจะต้องเคารพผู้อื่นหมายถึง การเห็นคุณค่ายอมรับ ในความสามารถ ความแตกต่างอย่างเท่าเทียม ยอมรับความคิดเห็น และให้เกียรติผู้อื่น และรู้จักพัฒนาตนเองคือ รักตัวเอง รักการเรียนรู้ พยายามเรียนรู้ที่จะปรับปรุงและพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ ผู้วิจัยจึงได้นำข้อดีของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทาง (Flipped Classroom) การพัฒนาห้องเรียนเชิงบวก (Positive Classroom) รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ (Project-Based Learning) การสะท้อนคิด (Reflection) ตามแนวคิดของ กิบส์ เกรแฮม และการโค้ช (Coaching) ใช้ในการออกแบบหลักการของรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีดังกล่าว กล่าวคือ เน้นให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้และรับผิดชอบกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านสื่อที่หลากหลาย รวมถึงสื่อสังคมออนไลน์ได้ด้วยตนเองแม้เป็นเวลานอกชั้นเรียน เข้ากับรูปแบบการใช้ชีวิตของผู้เรียนในปัจจุบัน จึงสามารถนำไปปรับใช้ในชั้นเรียนได้อย่างหลากหลาย (ภาสกร เรืองรอง. 2554; สรศักดิ์. 2556) ควบคู่กับการปลูกฝังความภาคภูมิใจในตนเองผ่านการปฏิบัติกิจกรรมเชิงบวกแล้วให้ผลย้อนกลับในเชิงบวกเพื่อการพัฒนาตนเองและผู้อื่นได้ ผู้วิจัยจึงออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง 5 ขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นจัดสภาพการเรียนรู้ กิจกรรมในขั้นนี้ เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนและผู้สอนในการสร้างช่องทางปฏิสัมพันธ์เพื่อวางแผนการเรียนรู้ เช่น การสร้างกลุ่มลับใน Facebook ระหว่างครูและผู้เรียน สำหรับเป็นช่องทางในการสื่อสาร แจ้งภาระงาน กำหนดข้อตกลงพื้นฐาน มีข้อสังเกตว่า คะแนนความภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มขึ้นมากที่สุดในช่วงก่อนเรียน และเรียนผ่านไป 2 สัปดาห์ นั่นอาจเป็นเพราะ ครูได้แจ้งจุดประสงค์ในการพัฒนา ว่าอยากให้นักเรียนเป็นคนที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง และให้นักเรียนเองได้ศึกษาว่าข้อดีของคนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองคืออะไร เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อการเปลี่ยนแปลง ขั้นที่ 2 ขั้นเรียนรู้ด้วยตัวเอง เพื่อจะได้รับความรู้ถึงความสามารถของตนเอง เป็นการสร้างความภาคภูมิใจในตนเองในเชิงคุณลักษณะ หมายถึง การเห็นคุณค่าตนเอง ใช้ชีวิตอย่างมีความหมาย รู้สึกต่อตนเองทั้งทางบวกและทางลบ รับรู้ความสามารถของตนในการเผชิญทั้งความสำเร็จ ความล้มเหลวอย่างเข้าใจ สามารถเผชิญสิ่งท้าทายในชีวิตอย่างมีความสุข ด้วยความเชื่อมั่นและเคารพตนเองในการกระทำสิ่งต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จ (Rosenberg. 1965; Maslow. 1970; Sasse. 1978; Branden. 1981; Khera. 1988; Osborne. 1996; พวงทอง อินใจ. 2544) ขั้นที่ 3 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนกับเพื่อน ว่าจากสิ่งที่เราแต่ละคนได้เรียนมานั้น มีความเข้าใจอย่างไร สามารถต่อยอดจากสิ่งที่เพื่อนรู้และเราไม่รู้ได้หรือไม่ เป็นการสร้างความภาคภูมิใจในตนเองในเชิงกระบวนการ หมายถึง การประเมินตนเองระหว่าง ตัวตนที่แท้จริง (Self-concept) กับตนในอุดมคติ (Ideal self) โดยประเมินจากความสามารถ ความมีคุณค่า และความสำเร็จจากประสบการณ์ของตนเอง รวมไปถึงการยอมรับจากสังคม (Coopersmith. 1967; Capenito. 1983; Bandura. 1986; Lawren. 1987; ปราบธนา ช้อนแก้ว. 2542; สุพัทธา ทาวงศ์. 2551)

ขั้นที่ 4 ขั้นเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเชิงบวก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอน กำหนดกิจกรรมหรือภารกิจ เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในเชิงบวกนำเสนอผลงานทำให้เกิดความหมายในการเรียนรู้ เช่น การทำสิ่งดีๆ เพื่อคนที่ตนรัก และสังคม สร้างความภาคภูมิใจในความสำเร็จผ่านชั้นงาน หรือ ผลผลิตให้กับผู้เรียน ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลเชิงบวก เป็นการประเมินผลงานจากกิจกรรมที่ได้รับโดยใช้กระบวนการสะท้อนคิด การสะท้อนคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติให้ดีขึ้น ช่วยส่งเสริมความรับผิดชอบส่วนบุคคล (individual accountability) เพิ่มความตระหนักรู้ในตนในสิ่งที่กระทำ และเปลี่ยนจากผู้ปฏิบัติที่มีประสบการณ์น้อยไปเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ (from novice to expert) นอกจากนี้ กระบวนการของการสะท้อนคิดช่วยให้เราสามารถเข้าถึงความรู้ที่มีอยู่ในตัวคน (tacit knowledge) ซึ่งบุคคลได้สั่งสมมาจากการปฏิบัติงานนั่นเอง (Gibbs. 2000) ครูใช้เทคนิคการโค้ช การสื่อสารเชิงบวก (positive communication) ในระหว่างการสะท้อนผลการประเมินไปสู่ผู้เรียน เพื่อชี้ให้ผู้เรียนสังเกตเห็นศักยภาพของตน เกิดแรงบันดาลใจ และความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง จึงทำให้หลังจากเรียนด้วยรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นแล้ว ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน นอกจากนี้จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษามาพบว่าความภาคภูมิใจในตนเอง ยังส่งผลต่อความสำเร็จ ของผู้เรียน ทั้งการเรียนและความประพฤติ กล่าวคือ ผู้ที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะมีผลการเรียนที่ดี และพฤติกรรมที่ดี เนื่องจาก จะมีความรักตัวเองนำพาตนไปในทางที่ดี และประสบความสำเร็จ (Mussen, Conger; & Kagen.1969; Leung; & Sand. 1981; ศิริรัตน์ คงกลิ่น. 2548; จริยกุล บุญญา. 2554) ผู้วิจัยจึงได้วัดเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และพฤติกรรมเสี่ยงไปพร้อมกับความภาคภูมิใจในตนเองในครั้งนี้ พบว่านักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากผู้เรียนสามารถทบทวนการเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา แม้นักเรียนจะขาดเรียน ไม่สามารถมาโรงเรียนได้ (Jonathan Bergmann. 2012) ก็ยังสามารถมีช่องทางการสื่อสาร ส่งงานทางอื่น เช่นการส่งงานออนไลน์ อีกทั้งยังเป็นการเรียนโดยที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ผ่านการปฏิบัติกิจกรรมเชิงบวก ทำให้เกิดความสนุกสนานในการเรียนกับเพื่อน ไม่เครียด และได้รับการส่งเสริมให้มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้น ความภาคภูมิใจในตนเองสามารถใช้ในการทำนายผลต่างๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสุข สัมพันธภาพในชีวิตคู่ และพฤติกรรมทางอาญา (Ulrich Orth. 2014) ซึ่งพบว่าความภาคภูมิใจในตนเองส่งผลทางบวกต่อชีวิต ความสุข การเรียนการทำงานก่อให้เกิดพลังสร้างสรรค์ต่างๆ สามารถที่จะเผชิญกับสภาพปัญหาต่างๆ พร้อมทั้งปรับตัวได้ และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข (Palladino. 1994; Hong. 2002; Partington. 2004) เมื่อเรียนด้วยรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นแล้ว ผู้เรียนจึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นด้วย นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเสี่ยงลดลงต่ำกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจาก นักเรียนทุกวัย ล้วนต้องการมี “สัญลักษณ์ตัวตน” (Symbolic Identification) ในชั้นเรียน คือ ต้องการให้มีสิ่งที่แสดงว่าตนเองมีส่วนร่วมลงทุน หรือมีส่วนเป็นเจ้าของชั้นเรียน ครูสามารถส่งเสริมการจัดตัวบ่งชี้แสดงตัวตน (Identification) ด้วยการให้นักเรียนทำงานในห้องเรียน และทำโครงการร่วมกับคนอื่นในห้อง “นักเรียนที่รู้สึกว่าคุณประสบความสำเร็จมักจะไม่ค่อยมีปัญหาด้านพฤติกรรม” ครูจึงต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ “นักเรียนจะต้องมีประสบการณ์จริง ในการประสบความสำเร็จจึงจะรู้สึกได้ว่า

ตนเองเป็นผู้มีความสำเร็จ” (DiGiulio. 1978) ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เน้นให้ผู้เรียนได้สัมผัสประสบการณ์แห่งความสำเร็จ ผ่านการทำกิจกรรมเชิงบวก เช่น ทำอาหารเพื่อขอบคุณคนที่เรารัก เมื่อนักเรียนทำภารกิจสำเร็จ ย่อมได้รับคำชมเชยเพราะเป็นสิ่งที่ดี ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเอง ว่า ตนก็มีความสามารถ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและครูที่สามารถให้คำปรึกษา ได้ทุกที่ ทุกเวลาผ่านช่องทางปฏิสัมพันธ์ออนไลน์ พฤติกรรมเสี่ยงหลังเรียนจึงลดลงความภาคภูมิใจในตนเองนั้น เกิดและพัฒนาได้ จากประสบการณ์การเรียนรู้และสิ่งแวดล้อม แต่ช่วงที่สำคัญก็คือช่วงวัยรุ่นเพราะเป็นช่วงวัยที่แสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง หากเด็กมีความภาคภูมิใจในตนเองที่ดีจะส่งผลต่อความเชื่อมั่น การเห็นคุณค่าและความสามารถของตน และพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป (ประภาส ณ พิกุล. 2551)

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้สอนควรจัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้แบบต่างๆ เพื่อให้เกิดความหลากหลายและสามารถใช้ได้ในกรณีที่ ผู้เรียนไม่สามารถใช้อินเตอร์เน็ตได้ หรือกรณีที่สัญญาณขัดข้อง
2. เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมควรกำหนดเวลาที่เหมาะสมกับกิจกรรม หากกิจกรรมใดใช้เวลาสั้น ควรกำหนด เป็นกิจกรรมย่อยๆ ให้ได้ในเวลาที่กำหนด
3. การใช้คำพูดชมเชยเป็นสิ่งที่ดี แต่อย่าใช้บ่อยจนเกินไปจะทำให้คำชมเชยนั้นเป็นเรื่องธรรมดาและไม่มีคุณค่า พอที่จะสร้างความรู้สึกรับสำเร็จ สำหรับผู้เรียน ครูควรกำหนดว่าพฤติกรรมระดับใดควรได้คำยกย่องชมเชย
4. เนื่องจากนักเรียนเป็นผู้กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้เอง ครูผู้ทำหน้าที่โค้ช จึงต้องพิจารณาถึงบริบท งบประมาณ และความเป็นไปได้ในการทำโครงการ โดยอาจกำหนดกิจกรรมที่เป็นไปได้แล้ว ให้ผู้เรียนช่วยกันเลือกทำกิจกรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยการรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองว่าสามารถส่งผลต่อตัวแปรอื่นใดได้อีกบ้าง เช่น ความคิดขั้นสูง
2. ควรมีการวิจัยการรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ในวิชาอื่นๆ
3. อาจนำผลวิจัยไปต่อยอดพัฒนาเป็นหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง
4. เนื่องจากความภาคภูมิใจในตนเองเป็นเรื่องของเจตคติจึงควรใช้เวลาในการศึกษาให้นานขึ้น
5. ความภาคภูมิใจในตนเองสามารถพัฒนาให้เพิ่มขึ้น และสามารถลดลงได้ควรมีการวิจัยเพื่อป้องกันไม่ให้ความภาคภูมิใจลดลง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกนุช ชื่นเลิศสกุล. (2544, พฤษภาคม-สิงหาคม). การเรียนรู้โดยผ่านการสะท้อนคิด: การศึกษาและการปฏิบัติการพยาบาลในคลินิก Learning by Reflection : Education and Clinical Nursing Practice.วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. 9(2): 35-48.
- กุลนิษฐ์ วงศ์แก้ว.(ม.ป.ป.).การสร้างบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยใช้วิธีสอนแบบโครงงาน เรื่อง นิทานคุณธรรม. วิทยานิพนธ์ค.บ. (ครุศาสตร์เทคโนโลยีสารสนเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- จริยกุล บุญยา. (2554). การเห็นคุณค่าในตนเอง การสนับสนุนทางสังคม กับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จังหวัดอุบลราชธานี.สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาชุมชน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- จิราภรณ์ สืบลิ้มมา.(2552). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์แบบบูรณาการโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น.สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เฉลิมพล สวัสดิ์พงษ์. (2551). การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เพื่อสร้างเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชนากิตต์ ราชพิบูลย์.(2553). การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และผลกระทบต่อนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.บ.บ. (ครุศาสตร์เทคโนโลยีบัณฑิตวิทยาลัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- เชษฐา แก้วพรม. (2556, มีนาคม-สิงหาคม). การพัฒนาทักษะสะท้อนคิดของนักศึกษาพยาบาล ด้วยการเขียนบันทึกการเรียนรู้ ในรายวิชาการสอนและการให้คำปรึกษาทางสุขภาพ Improvng Nursing Students' Reection Skills by the Use of ReectiveJournal in the Subject of Teaching and Counseling in Health. วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี. 24(2): 12-20.
- ณัฐกานต์ ทรัพย์ไพศาล (2547). การเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นในชุมชนแออัดคลองเตย. กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดีจูลิโอ, รอเบิร์ต. (2545). ห้องเรียนสร้างสรรค์-Positive Classroom Management A Step by Step clude to Successfully Running the Show without Destroying Student Dignity. แปลโดย เพียงใจ ผลโคก. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.

- ดุษฎี โยเหลา; และคนอื่นๆ. (2557). การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (PROJECT-BASED LEARNING). สืบค้นเมื่อ 26 กรกฎาคม 2558, จาก <https://candmbsri.wordpress.com/2015/04/08/>
- นิภา แก้วศรีงาม. (2547). ความคิดเชิงบวก(Positive Thinking) ฟังคิดว่าทุกปัญหามีทางออก ไม่ใช่ทุกทางออกเป็นปัญหา. วารสารวงการครู. 1(12): 76-78.
- ประภาส ณ พิกุล. (2551). การศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองและการสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนวัยรุ่นภาคเหนือ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปวีณภัทร นิธิตันติวัฒน์; และ เยวาลักษณ์ มีบุญมาก. (2557). คู่มือแนวการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การสะท้อนคิด (Reflection) 2557. ราชบุรี: งานจัดการความรู้ กลุ่มวิจัย วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี.
- ปางลีลา บุรพาพิชิตภัย. (2557). The Flipped Classroom กับการจัดการเรียนการสอนในประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2558, จาก https://www.academia.edu/10373765/The_Flipped_Classroom
- พรรณพิมล วิปลากร. (2557). ปัญหา โลกออนไลน์ มิติซ้อน ชีวิตเหมือน-ชีวิตจริง. สืบค้นเมื่อ 23 กรกฎาคม 2557, จาก <http://www.naewna.com/scoop/113802>
- ภาสกร เรืองรอง. (2556). โซเชียลมีเดียกับการศึกษาไทย (Social media in Thailand education). สืบค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2557, จาก <https://hooahz.wordpress.com/tag/>
- วรสร วงจินดา. (ม.ป.ป.). การจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ Project-based learning. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2557). การเห็นคุณค่าของตนเองในภาวะที่สมดุล. Retrieved 28 กันยายน 2557, from <http://www.stou.ac.th/thai/offices/Oes/Guide?career>.
- มินท์มณฑา ศรีวัธนธกร. (2557). กรณีศึกษาผลการใช้กิจกรรมศิลปะเสริมสร้างการเห็นคุณค่าแห่งตนของผู้ต้องขัง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ยลรวี ไรจน์ทอง. (2556). การศึกษาการเปรียบเทียบความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ยลสิริรัตน์ มาตผล. (2551). ผลของโปรแกรมการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดจันทรสโมสร กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ลัดดาวัลย์ สวัสดิ์หลง. (2551). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเว็บด้วยการเรียนรู้แบบโครงงานเพื่อการเรียนรู้เป็นทีมของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. วิทยานิพนธ์ คอ.บ. (เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- วรากรณ์ สามโกเศศ. (2556). **Generation X, Y, Z และ Alpha**. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2557, จาก <http://www.varakorn.com/page.php?id=77>
- วัชรินทร์ โพธิ์เงิน; พรจิต ประทุมสุวรรณ; และ สันติ หุตะมาน. (2558). การจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานเป็นฐาน. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2558, จาก <http://www.fte.kmutnb.ac.th/km/project-based%20learning.pdf>.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **ครูเพื่อศิษย์**. สืบค้นเมื่อ 18 กันยายน 2557, จาก <http://www.scbfoundation.com>
- วิภาวี วงศ์อนันต์นนท์. (2552). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วีระชาติ ภาชีชา. (2550). การศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนบนเว็บด้วยวิธีเรียนรู้แบบโครงงานและการให้ผลป้อนกลับ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ คอ.บ. (คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2551). การเรียนรู้ขุมทรัพย์ในตน = **Learning: The Treasure Within**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2557).รวมงานวิจัย พม. ระหว่างปี พ.ศ. 2553-2556. กรุงเทพฯ: ธีรภัทรเพลท.
- สำนักส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชายสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2554). เอกสารวิชาการเรื่องรวมงานวิจัยพม.ปี 2553-2556. สืบค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2557, จาก http://www.m-society.go.th/ewt_news.php?nid=12781
- สุกัลยา อุบลรัตน์. (2554). ผลการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์แบบบูรณาการเชิงวิธีการ ซึ่งสอดคล้องกับความสามารถทางพหุปัญญาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล เรื่อง กำหนดการเชิงเส้น และความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2554). **สื่อโซเซียลมีเดียเพื่อการศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 18 กันยายน 2556, จาก <http://www.addkute3.com/>

- สุวรรณณี พูทธิศรี; และ ชัชวาลย์ศิลป์กิจ. (2541). การพัฒนาแบบสอบถาม The Five-Scale Test of Self-Esteem for Children ฉบับภาษาไทย. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*. 43(4):358-67
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2539). ภาวะซึมเศร้าในเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาต้นในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*. 41:162-74.
- . (2543). **EVEREST** พาลูกคนหาความนับถือตนเอง. กรุงเทพฯ: ชันดำการพิมพ์.
- Ardaiz-Villanueva, Oscar; et al. (2011). Evaluation of computer tools for idea generation and team formation in project-based learning. **Computer; & Education**. (56): 700-711.
- Arjan E.R. Bos; et al. (2006). Changingself-esteem in children and adolescents: a roadmap for future interventions. **Netherlands Journal of Psychology**. (62): 26-33.
- Barnabas E. Nwankwo. (2013, July-August). Relationship between Self-Esteem and Achievement Motivation among Undergraduates in South Eastern Nigeria. **IOSR Journal of Humanities and Social Science (IOSR-JHSS)**. 13(5): 102-106.
- Bergmann, Jonathan; & Aaron, Sams. (2012, January). **Flipped Learning: Gateway to Student Engagement**. United States of America.
- Branden, N. (1981). **The Psychological of Self-esteem**. 15th ed. New York: Bantoom Book.
- Brendefur, Jonathan L; & Foster, Sherian E. (2000). **Fargo, North Dakota-A Study of Teacher change**. Retrieved May 19, 2004, from [http://www.wcer.wisc.edu/ccvi/zz-pubs/newsletter/fall 2000](http://www.wcer.wisc.edu/ccvi/zz-pubs/newsletter/fall%2000)
- Bruno, Feand J. (1983). **Adjustment and Personal Growth: Seven Pathway**. 2nd ed. New York: John Wiley and Sons.
- Cooper, Smith S. (1967). **The Antecedents of Self-Esteem**. San Francisco: Freeman.
- . (1981). **SEI: Self-esteem Inventories**. California: Psychologist Press.
- Geoff, MacDonald. (n.d.). **Self-esteem: A human elaboration of prehuman belongingness motivation**. to appear in Sedikides; & s. spencer (Eds.) *The self in social psychology*. University of Toronto.
- Gerstein, Jackie. (2011). **The Flipped Classroom Model: A Full Picture**. Retrieved December 12, 2014, from <https://usergeneratededucation.wordpress.com/2011/06/13/the-flipped-classroom-model-a-full-picture/>
- Girdano, Danial; & Everly, George. (1979). **Controlling Strees Tension: A Holistic**. Engle Wood Cliffs: Prentice Mall. Ruth.
- Iqbal Ahmad. (2013). Relationship between Self-Esteem and Academic Achievements of Students: A Case of Government Secondary Schools in District Swabi, KPK, Pakistan. **International J. Soc. Sci. & Education** 2013. 3(2): 223-4934; & 2227-393.

- Heitin, Liana. (2012, April). Project-Based Learning Helps At-Risk students. **Education Week**. (25): 8-10.
- Leung, J.J.; & Sand, M.C. (1981). Self-Esteem and Emotional Maturity in College Students. **Journal of college Student personnel**. 22: 291-298.
- Lia, Peter. (2014). **Using Gibbs' Reflective Cycle**. Retrieved December 13, 2014, from <https://www.kcl.ac.uk/campuslife/services/disability/service/Using-Gibbs-Reflective-Cycle-in-Coursework.pdf>
- Maslow, A.H. (1970). **Motivation and Personality**. 2nd ed. New York: Harper; & Row.
- Orth, Ulrich; & Robins, Richard. (2014). The Development of Self-Esteem. **Journals Permissions**. 23(5): 381-387.
- Orth, Ulrich; et al. (2009). Low Self-Esteem Is a Risk Factor for Depressive Symptoms From Young Adulthood to Old Age. **Journal of Abnormal Psychology**. 118(3):472-478.
- Orth, Ulrich; Robins, Richard W.; & Widaman, Keith F. (2012). Life-Span Development of Self-Esteem and Its Effects on Important Life Outcomes. **Journal of Personality and Social Psychology**. 102(6): 1271-1288
- Orth, Ulrich; Trzesniewski, Kari H.; & Robins, Richard W. (2010). Self-Esteem Development From Young Adulthood to Old Age: A Cohort-Sequential Longitudinal Study. **Journal of Personality and Social Psychology**. 98(4): 645-658.
- Palladino, Connie D. (1994). **Developing Self-esteem: A Guide for Positive Success**. 2nd ed. California: Crisp.
- Podesta, Connie. (2001). **Self-esteem and the 6-Second Secret**. California: Corwin Press.
- Pope A.W.; Mchale S.M.; & Craighead W.E. (1988). **Self-esteem enhancement with children and adolescents**. New York: Pergamon Press.
- Robinson, Jill K. (2013). Project-based learning : improving student engagement and performance in the laboratory. **Anal Bioanal Chem**. 405:7-13.
- Sasse, C.R. (1978). **Person to Person**. Illinois: Bennep.
- Yasemin, Erol; & Ulrich, Orth. (2011). Self-Esteem Development From Age 14 to 30 Years: A Longitudinal Study. **Journal of Personality and Social Psychology**. 101(3): 607-619.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินรูปแบบและแผนการจัดการเรียนรู้

1. อาจารย์ ดร.ศิริพร พึ่งเพ็ชร
อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
2. ดร.ภิญญาพัชญ์ ปลายัดทอง
อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
3. ดร.เฉลิมพล สวัสดิ์พงษ์
อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีสะเกษ
4. ดร.ภมรพรรณ ยุระยาตร์
อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
5. ดร.ปิยาภรณ์ พุ่มแก้ว
อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินแบบประเมินเครื่องมือนิเทศ

1. ดร.เฉลิมพล สวัสดิ์พงษ์
อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีสะเกษ
2. ดร.ภมรพรรณ ยุระยาตร์
อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. ดร.ปิยาภรณ์ พุ่มแก้ว
อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
4. ดร.คงรัฐ นวลแบ่ง
อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
5. ผศ.ดร.มนตรี วงษ์สะพาน
อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ภาคผนวก ข
เครื่องมือสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

แบบประเมินคุณภาพของ
แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง

แผนผังการสร้างเครื่องมือวิจัย (table of specification) : แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง

องค์ประกอบที่วัด	มิติที่วัด	จำนวนข้อ	รวม
แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง			
เคารพตนเอง			
การตระหนักถึงคุณค่าและความสามารถของตนเอง	เห็นคุณค่าตนเอง	1	3
	เห็นความสำคัญของตนเองที่มีต่อคนรอบข้าง	1	
	รู้ความถนัดและความสามารถของตนเอง	1	
รักตนเอง	ปรารถนาดีต่อตนเอง	1	2
	หลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดีต่อตนเอง	1	
ให้เกียรติตนเองว่ามี ความเท่าเทียมกับ ผู้อื่น	มีการวางตัวเท่าเทียมกับทุกคน	1	2
	ให้เกียรติผู้อื่น เสมือนตนเอง	1	
เคารพผู้อื่น			
การเห็นคุณค่ายอมรับ ในความสามารถของ ผู้อื่น	เห็นคุณค่าของบุคคลรอบข้าง	1	2
	เห็นความสามารถของผู้อื่น	1	
ยอมรับความแตกต่าง อย่างเท่าเทียม	ยอมรับความแตกต่างของคนรอบข้าง	1	2
	ไม่สร้างความขัดแย้งกับผู้คิดต่าง	1	
ยอมรับความคิดเห็น และให้เกียรติผู้อื่น	สื่อสารกับผู้อื่นอย่างจริงใจ	1	3
	แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	1	
	วางตัวเหมาะสม และให้เกียรติผู้อื่น	1	
พัฒนาตนเอง			
รักการเรียนรู้	มีความสุขในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ	1	2
	ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ	1	
พัฒนาตัวเองอยู่เสมอ	มีการวางแผนการเรียนรู้	1	1
พยายามเรียนรู้ที่จะ ปรับปรุงและเพื่อให้ บรรลุสู่ความสำเร็จ	ปรับปรุงและพัฒนาข้อผิดพลาดของตนเอง	1	3
	สร้างภาพความสำเร็จของตนเอง	1	
	แสวงหาหนทางสู่ความสำเร็จ	1	
รวม		20	

แบบประเมินคุณภาพของแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง

คำชี้แจง ขอความกรุณาให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นต่อแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง โดยผู้เชี่ยวชาญโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เพื่อใช้ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		สอดคล้อง (+1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่ สอดคล้อง (-1)	
1.	ฉันมีคุณค่าเพียงพอ เป็นทรัพยากรบุคคลที่ดีของชาติ				
2.	ฉันสามารถใช้ความสามารถของฉันช่วยคนอื่นได้				
3.	ฉันรู้ว่าตัวเองชอบ ถนัด หรือมีความสามารถในเรื่องใด				
4.	ฉันรักตัวเอง และจะทำแต่สิ่งดี ๆ ให้ตัวเอง				
5.	ฉันจะหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดีต่อตนเอง				
6.	ฉันคิดว่าทุกคนมีความเท่าเทียมกัน				
7.	ฉันให้เกียรติคนอื่นพอๆ กับให้เกียรติตัวเอง				
8.	ฉันคิดว่าทุกคนมีคุณค่าของตัวเอง				
9.	ฉันมักจะรู้ว่าคนรอบข้างมีความสามารถใดและชื่นชมเขาด้วยความจริงใจ				
10.	ฉันยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล ฉันสามารถอยู่ร่วมกับคนที่มีความแตกต่างกับฉันได้				
11.	ฉันไม่ชอบความขัดแย้งแม้กับผู้ที่คิดต่างกับฉัน				
12.	ฉันสื่อสารกับผู้อื่นอย่างจริงใจ				
13.	ฉันจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล				
14.	ฉันให้เกียรติผู้อื่น เหมือนให้เกียรติตนเอง				
15.	ฉันชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ				
16.	ฉันมักแสวงหาความรู้ที่ฉันสนใจได้ด้วยตนเอง				

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		สอดคล้อง (+1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่ สอดคล้อง (-1)	
17.	ฉันมีการวางแผนการเรียนรู้ของตัวเอง				
18.	ฉันเรียนรู้จากความผิดพลาดและนำมาปรับปรุงตนเอง				
19.	ฉันรู้ว่าต้องการอะไร มีความฝันอะไรในชีวิต				
20.	ฉันแสวงหาหนทางที่จะทำให้ฝันของฉันเป็นจริง				

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

แบบประเมินคุณภาพของ
แบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น

แผนผังการสร้างเครื่องมือวิจัย (table of specification) : แบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น

องค์ประกอบที่วัด	มิติที่วัด	จำนวนข้อ	รวม
แบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น			
H – HOME			
สภาพแวดล้อม	แหล่งอบายมุข	1	2
ความเป็นอยู่	ความเป็นอยู่ของครอบครัว	1	
ความสัมพันธ์	ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	1	2
ภายในครอบครัว	ปัญหาครอบครัว	1	
สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	สถานะเศรษฐกิจของครอบครัว	1	1
E- Education			
ผลการเรียน	ผลการเรียน	1	2
	ปัญหาในการเรียน	1	
ความสัมพันธ์ในโรงเรียน	ความสัมพันธ์กับคนอื่นในโรงเรียน	1	2
	ทัศนคติต่อโรงเรียน	1	
การวางแผนอนาคต	เป้าหมายทางการศึกษา และอาชีพ	1	1
E - Eating			
โภชนาการ	การรับประทานอาหาร	1	2
	ภาวะขาดสารอาหาร	1	
รูปลักษณ์	การเจริญเติบโต	1	3
	การอดอาหาร	1	
	อาหารเสริมความงาม	1	
A - Activities			
กิจกรรมยามว่าง	ประเภทกิจกรรมยามว่าง	1	3
	การใช้เวลาว่าง	1	
	การใช้เทคโนโลยี	1	
การออกกำลังกาย	การออกกำลังกาย	1	2
	น้ำใจนักกีฬา	1	

องค์ประกอบที่วัด	มิติที่วัด	จำนวนข้อ	รวม
แบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น			
D- Drugs			
สารเสพติด	โทษของยาเสพติด	1	2
	สิ่งเร้า	1	
การใช้สารเสพติด	การทดลองใช้สารเสพติด	1	2
	การแก้ไขการติดสารเสพติด	1	
ทักษะการปฏิเสธ	ทักษะการปฏิเสธ	1	1
S- Sex			
เพศสัมพันธ์	ความเข้าใจในเรื่องเพศสัมพันธ์	1	3
	การมีเพศสัมพันธ์	1	
	การคบเพื่อนต่างเพศ	1	
การป้องกันในการมีเพศสัมพันธ์	การมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย	1	2
	โรคเพศสัมพันธ์	1	
S- Suicide			
อารมณ์	การแสดงออกทางอารมณ์	1	3
	การรู้เท่าทันอารมณ์ตนเอง	1	
	ภาวะซึมเศร้า	1	
การจัดการอารมณ์	การควบคุมอารมณ์	1	2
	ภาวะเครียด	1	
S - Safety			
อุบัติเหตุ	การป้องกันอุบัติเหตุ	1	2
	การใช้เครื่องป้องกันอุบัติเหตุ	1	
ความรุนแรง	การใช้ความรุนแรง	1	3
	ความรุนแรงในชุมชน	1	
	ความเสี่ยงต่อความปลอดภัย	1	
รวม		40	

แบบประเมินคุณภาพของแบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น

คำชี้แจง ขอความกรุณาให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นต่อแบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่นโดย
ผู้เชี่ยวชาญโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียน
ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เพื่อใช้ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		สอดคล้อง (+1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่ สอดคล้อง (-1)	
1.	บ้านของฉันอยู่ในชุมชนที่ดีห่างไกลแหล่งอบายมุข				
2.	ฉันรู้สึกสบายเมื่ออยู่ที่บ้าน				
3.	ฉันสามารถปรึกษาปัญหากับคนในครอบครัวได้				
4.	ครอบครัวของฉันรักกันดีไม่มีปัญหาทะเลาะเบาะแว้ง				
5.	ครอบครัวของฉันสามารถสนับสนุนการเงินให้ฉัน สามารถเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นได้โดยไม่มีปัญหา				
6.	ฉันพอใจผลการเรียนของฉัน				
7.	ฉันสามารถแก้ไขปัญหาในการเรียนได้				
8.	ฉันมีเพื่อน ครู รุ่นพี่ที่ไว้วางใจให้คำปรึกษาได้				
9.	ฉันชอบไปโรงเรียน และมีความสุขที่ได้ไปโรงเรียน				
10.	ฉันตั้งเป้าหมายทางการศึกษา การศึกษาต่อและอาชีพ				
11.	ฉันกินอาหารครบสามมื้อ เพียงพอกับความต้องการ				
12.	ฉันได้รับสารอาหารครบ 5 หมู่ ไม่มีภาวะขาดสารอาหาร				
13.	ฉันเติบโตแข็งแรงสมวัย				
14.	ฉันกังวลกับรูปร่าง จึงจำกัดอาหารการกิน				
15.	ฉันกินอาหารเสริมเพื่อความสวยงามของรูปร่างหน้าตา				
16.	ฉันชอบทำกิจกรรมยามว่าง ร่วมกับเพื่อนๆ				
17.	ฉันมีกิจกรรมที่ชอบทำยามว่าง อย่างเป็นประโยชน์				
18.	ฉันเล่นเกมและใช้โซเชียลเพื่อความสนุกสนานมากกว่า วันละ 2 ชม.				
19.	ฉันชอบออกกำลังกาย				
20.	ฉันรู้จักรู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย หลังเล่นเกม หรือกีฬา				
22.	เพื่อน และคนรู้จักของฉัน ดิตยาเสพติด ทำให้ฉันอยาก ทดลองบ้าง				

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		สอดคล้อง (+1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่ สอดคล้อง (-1)	
22.	เพื่อน และคนรู้จักของฉัน ดิตยาเสพติด ทำให้ฉันอยากทดลองบ้าง				
23.	ฉันเคยทดลองใช้สารเสพติด				
24.	ฉันติดสารเสพติดและกำลังพยายามที่จะเลิก				
25.	ฉันกล้าที่จะปฏิเสธเมื่อเพื่อน ทำหาย และขอให้ทดลองยาเสพติด				
26.	ฉันมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศสัมพันธ์				
27.	ฉันเคยคิดถึงการมีเพศสัมพันธ์กับคนรัก				
28.	ฉันมีคนรัก และไปเที่ยวกับคนรักแบบสองต่อสอง				
29.	ฉันเคยมีเพศสัมพันธ์กับคนรัก โดยไม่ได้ป้องกัน				
30.	ฉันเคยเป็นโรคเพศสัมพันธ์				
31.	ฉันแสดงออกทางอารมณ์ไม่เป็น				
32.	ฉันไม่ค่อยเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึกของตัวเอง				
33.	ฉันรู้สึก เหนง เปลาเปลี่ยน โดยไม่ทราบสาเหตุ				
34.	ฉันควบคุมอารมณ์ตัวเองไม่ค่อยได้				
35.	ฉันเคยเครียดจนคิดอยากจะทำตัวตาย				
36.	ฉันทำตามกฎจราจรเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ				
37.	ฉันใช้เครื่องป้องกันอุบัติเหตุ เช่น สวมหมวกกันน็อค คาดเข็มขัดนิรภัย				
38.	ฉันใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหา				
39.	ฉันพบเห็นการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ชุมชน อยู่เสมอ				
40.	ฉันมีความเสี่ยงต่อการโดนทารุณกรรมและถูกล่วงละเมิดทางเพศ				

ข้อเสนอแนะอื่น

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)

แบบประเมินความเหมาะสมของ
รูปแบบการจัดการเรียนรู้

**แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม
ความภาคภูมิใจในตนเอง สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น**

คำชี้แจง แบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินความเหมาะสม
ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญ
ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่เป็น
ประโยชน์ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป

รายการ	ระดับความเหมาะสม					ข้อ เสนอแนะ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้						
1. ทฤษฎี แนวคิดและหลักการที่นำมาใช้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนระดับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น						
2. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจนสามารถนำไปใช้ได้จริง						
วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้						
3. วัตถุประสงค์เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น						
4. วัตถุประสงค์มีความชัดเจน						
5. วัตถุประสงค์สามารถวัดประเมินผลได้						
6. วัตถุประสงค์มีประโยชน์ต่อการส่งเสริมความภาคภูมิใจให้แก่ผู้เรียน						
กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้						
7. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบแสดงถึงการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง						
8. กระบวนการเรียนการสอนมีความชัดเจนสามารถปฏิบัติได้จริง						
9. กระบวนการเรียนการสอนมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน						

รายการ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
10. กระบวนการเรียนการสอนมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ						
11. การเรียงลำดับกระบวนการเรียนการสอนมีความเหมาะสม						
การวัดประเมินผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้						
12. การวัดประเมินผลมีความชัดเจน						
13. การวัดประเมินผลสามารถปฏิบัติได้จริง						
14. การวัดประเมินผลใช้วิธีการที่หลากหลาย						

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

แบบประเมินความสอดคล้องของ
รูปแบบการจัดการเรียนรู้

**แบบประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม
ความภาคภูมิใจในตนเอง สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น**

คำชี้แจง แบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป

รายการ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1. ทฤษฎี แนวคิดและหลักการที่นำมาใช้กับสภาพปัญหา						
2. ทฤษฎี แนวคิดและหลักการที่นำมาใช้กับหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้						
3. ทฤษฎี แนวคิดและหลักการที่นำมาใช้กับ การจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น						
4. สภาพปัญหากับหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้						
5. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้						
6. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้						
7. ความสอดคล้องของกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้						
8. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับการวัดประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้						

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)

แบบประเมินความเหมาะสมของ
แผนการจัดการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้เรื่อง สารสนเทศในชีวิตประจำวัน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ท่องไปใน “โลกออนไลน์”
 ตารางวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	ความภาคภูมิใจในตนเอง		
	เคารพตนเอง	เคารพผู้อื่น	พัฒนาดตนเอง
1. จัดสภาพการเรียนรู้			✓
2. ชั้นเรียนด้วยตัวเอง	✓		
3. ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนกับเพื่อน	✓	✓	
4. ชั้นเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเชิงบวก	✓	✓	✓
5. ชั้นประเมินผลเชิงบวก		✓	✓

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 คำขวัญ “อนาคต”
 ตารางวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	ความภาคภูมิใจในตนเอง		
	เคารพตนเอง	เคารพผู้อื่น	พัฒนาดตนเอง
1. จัดสภาพการเรียนรู้	✓		✓
2. ชั้นเรียนด้วยตัวเอง	✓		✓
3. ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนกับเพื่อน		✓	✓
4. ชั้นเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเชิงบวก	✓	✓	✓
5. ชั้นประเมินผลเชิงบวก	✓		✓

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 บันทึก “ความสุข”
 ตารางวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	ความภาคภูมิใจในตนเอง		
	เคารพตนเอง	เคารพผู้อื่น	พัฒนาดตนเอง
1. จัดสภาพการเรียนรู้	✓	✓	✓
2. ชั้นเรียนด้วยตัวเอง	✓		✓
3. ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนกับเพื่อน	✓	✓	✓
4. ชั้นเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเชิงบวก	✓	✓	
5. ชั้นประเมินผลเชิงบวก		✓	✓

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 อวด“ดี”

ตารางวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	ความภาคภูมิใจในตนเอง		
	เคารพตนเอง	เคารพผู้อื่น	พัฒนาตนเอง
1. จัดสภาพการเรียนรู้		✓	✓
2. ชั้นเรียนด้วยตัวเอง	✓		✓
3. ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนกับเพื่อน	✓	✓	✓
4. ชั้นเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเชิงบวก	✓	✓	✓
5. ชั้นประเมินผลเชิงบวก	✓	✓	✓

แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

คำชี้แจง โปรดพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณา ปรับปรุงต่อไป

รายการ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความเป็นระบบ						
2. การระบุสาระสำคัญมีความถูกต้องและชัดเจน						
3. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้มีความครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ						
4. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเป็นระบบและส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง						
5. กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้						
6. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง						
7. สื่อการเรียนรู้มีความน่าสนใจและสามารถกระตุ้นการเรียนรู้						
8. การประเมินผลมีประสิทธิภาพตามจุดประสงค์การเรียนรู้						
9. การประเมินผลมุ่งเน้นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้						
10. การประเมินผลมีสารสนเทศมาพัฒนาผู้เรียนได้						

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)

แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

คำชี้แจง โปรดพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณา ปรับปรุงต่อไป

รายการ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความเป็นระบบ						
2. การระบุสาระสำคัญมีความถูกต้องและชัดเจน						
3. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้มีความครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ						
4. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเป็นระบบและส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง						
5. กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้						
6. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง						
7. สื่อการเรียนรู้มีความน่าสนใจและสามารถกระตุ้นการเรียนรู้						
8. การประเมินผลมีประสิทธิภาพตามจุดประสงค์การเรียนรู้						
9. การประเมินผลมุ่งเน้นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้						
10. การประเมินผลมีสารสนเทศมาพัฒนาผู้เรียนได้						

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)

แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

คำชี้แจง โปรดพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณา ปรับปรุงต่อไป

รายการ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความเป็นระบบ						
2. การระบุสาระสำคัญมีความถูกต้องและชัดเจน						
3. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้มีความครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ						
4. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเป็นระบบและส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง						
5. กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้						
6. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง						
7. สื่อการเรียนรู้มีความน่าสนใจและสามารถกระตุ้นการเรียนรู้						
8. การประเมินผลมีประสิทธิภาพตามจุดประสงค์การเรียนรู้						
9. การประเมินผลมุ่งเน้นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้						
10. การประเมินผลมีสารสนเทศมาพัฒนาผู้เรียนได้						

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)

แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

คำชี้แจง โปรดพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณา ปรับปรุงต่อไป

รายการ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความเป็นระบบ						
2. การระบุสาระสำคัญมีความถูกต้องและชัดเจน						
3. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้มีความครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ						
4. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเป็นระบบและส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง						
5. กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้						
6. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง						
7. สื่อการเรียนรู้มีความน่าสนใจและสามารถกระตุ้นการเรียนรู้						
8. การประเมินผลมีประสิทธิภาพตามจุดประสงค์การเรียนรู้						
9. การประเมินผลมุ่งเน้นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้						
10. การประเมินผลมีสารสนเทศมาพัฒนาผู้เรียนได้						

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)

ภาคผนวก ค
รูปแบบการจัดการเรียนรู้

คู่มือ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

นางสาวพัชณัฐิสา อภิกุลวราติษฐ์
นิสิตระดับดุขฎิบัถนทิต สาขาวิชา การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำนำ

เอกสารฉบับนี้เป็นเครื่องมือในการทำปริญญานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและพัฒนา หลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” โดยมี ศ.ดร.สิริวรรณ ศรีพล เป็นประธานควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ นอกจากนี้ยังมี ว่าที่ร้อยตรี ดร.มนัส บุญประกอบ และ ผศ.ดร.มารุฒ พัฒนา เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ อีกทั้ง ผศ.รท.ดร. ไพบุลย์ อ่อนมั่ง (รณ.) ได้ให้คำปรึกษาแนะนำในการพัฒนารูปแบบด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง

เนื้อหาในคู่มือเล่มนี้ประกอบด้วยแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานในการสร้างรูปแบบ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการประเมินการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยหวังว่าเอกสารฉบับนี้

จะเป็นแนวทางให้แก่ครู ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นแนวทางเพื่อใช้ในการส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่หาความสำเร็จรักตนเอง และลดพฤติกรรมเสี่ยงไปได้อีกทางหนึ่งด้วย

พัชณัฏฐิสา อภิกุลวรวิศิษฐ์
ผู้วิจัย

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ความเป็นมาและความสำคัญ

สังคมไทยในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปมาก จากการดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายสู่ยุคที่เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารผ่านเทคโนโลยีขั้นสูงทำให้ข้อมูลเข้าถึงง่ายทั้งข้อมูลทางบวกและทางลบ ตัวอย่างที่ดีและไม่เหมาะสมมีให้รับรู้อย่างกว้างขวาง การดำเนินชีวิตภายใต้สภาวะเช่นนี้ ทำให้มนุษย์เรามีแนวโน้มที่จะเกิดความเครียดและวิตกกังวลมากขึ้น สมองจะประทับใจและจดจำความคิดและประสบการณ์เชิงลบโดยที่เราไม่รู้ตัว ดังจะเห็นได้จากการที่มนุษย์มักจะจดจำและมีปฏิกิริยาต่อการถูกกลั่นแกล้งมากกว่าการได้รับรางวัล (Rick Hanson, 2010) ประสบการณ์ความเจ็บปวดจะอยู่ได้ยาวนานกว่าประสบการณ์ทางบวก ส่งผลให้เกิดความทุกข์ใจ เกิดปัญหาความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและบุคคลรอบข้าง ทำให้ไม่มีสมาธิในการทำงาน การดำเนินชีวิตไม่ราบรื่น ประสิทธิภาพในการคิด การทำงานและการแก้ไขปัญหาต่างๆ ลดลง ไม่มีความภาคภูมิใจในตนเอง จนเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เนื่องจากการแสดงพฤติกรรมมักจะขึ้นอยู่กับสิ่งที่เราคิด (นิภา แก้วศรีงาม, 2547: 76) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยรุ่นจะส่งผลให้เกิดปัญหาพฤติกรรมตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการหนีเรียน สิ่งเสพติด เพศสัมพันธ์ และเมื่อหาทางออกในการแก้ไขปัญหาไม่ได้ บางครั้งอาจเกิดความคิดที่ไม่ถูกต้องจนอาจถึงขั้นฆ่าตัวตาย ดังนั้นจึงควรพัฒนาวัยรุ่นให้รู้จักวิธีคิดที่ถูกต้องมองสิ่งต่างๆ อย่างเข้าใจ ยอมรับได้ในด้านลบ มองปัญหา ความทุกข์ ความไม่ราบรื่นเป็นเรื่องธรรมดา และปรับความคิดให้หลากหลายเพื่อเลือกใช้ประโยชน์จากด้านบวกที่แฝงอยู่จากสิ่งนั้นๆ แม้จะเกิดเหตุการณ์บางอย่างที่ไม่สามารถกำหนดได้ แต่หากเกิดขึ้นมาแล้ว การเลือกวิธีการสำหรับการจัดการปัญหาจึงขึ้นอยู่กับกระบวนการคิดและการตัดสินใจส่วนบุคคลว่าจะเลือกมองและรู้สึกอย่างไรต่อเหตุการณ์นั้นๆ อันจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมคนในทางบวก เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และนำไปสู่การพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

ศูนย์การเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคม (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2554) พบว่า อุปสรรคในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนในปัจจุบัน ก็คือความเครียด โดยข้อมูลที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนในวัยเรียน ในปี พ.ศ. 2553-2554 มีเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์มีความเครียดเกินกว่าร้อยละ 48 เด็กรู้สึกซึมเศร้า เบื่อหน่ายการเรียน เคยคิดฆ่าตัวตาย โดยมีสาเหตุมาจากการเรียนมากที่สุด สาเหตุที่นักเรียนเกิดจากการเบื่อการเรียน การบ้าน และเบื่อครู จนเด็กอยากลาออก หรือหยุดเรียนส่งผลให้เกิดปัญหาการติดสิ่งเสพติด มีค่านิยมทางเพศที่ผิดและเกิดการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นตามมา (สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์และเด็กกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, 2554) จากงานวิจัยของสำนักส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชายสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (2554) พบว่าพฤติกรรมดังกล่าวมีสาเหตุจากการขาดความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-Esteem) เนื่องจากวัยรุ่นต้องการการความสนใจ ยอมรับหรือยกย่องโดยขาดการไตร่ตรองที่ดี

รูปแบบการใช้ชีวิตของนักเรียนปัจจุบันซึ่งส่วนใหญ่เกิดในช่วง Generation Z คือเด็กรุ่นใหม่ที่เกิดในช่วงกลางทศวรรษที่ 1990 จนถึงปัจจุบัน หรือที่เรียกในชื่ออื่นๆ เช่น I - Generation หรือ Internet Generation ที่เกิดมาพร้อมกับสังคม internet โดยแท้จริง (วรการณ์ สามโกเศศ. 2556) มีสังคมออนไลน์ การติดต่อสื่อสารไร้สาย และคุ้นเคยกับการเข้าถึงสื่อบันเทิงอิเล็กทรอนิกส์อย่างยูทูป (YouTube) เลยได้ชื่อว่าเป็นชาวดิจิทัลโดยกำเนิด (Digital Native) เด็ก Gen Z เกิดมาในสังคมที่ความเท่าเทียมทางเพศมีความชัดเจนทั้งในที่ทำงานและที่บ้าน รวมทั้งมีความสามารถใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการงานที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลจำนวนมากได้ในเวลาเดียวกัน มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมออนไลน์มากขึ้น แต่จุดด้อยคือทำให้มีปฏิสัมพันธ์กับในครอบครัวและคนรอบข้างน้อยลง มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ ความต้องการความรักความสนใจ จึงโน้มเอียงไปหาสังคมออนไลน์ มีพฤติกรรม การถ่ายภาพตนเองที่เรียกว่า ภาพ “เซลฟี่” (Selfie) ลงในสื่อสังคมออนไลน์อย่าง Facebook นิยมใช้แอปพลิเคชันเพื่อเพิ่มความสวยงามของภาพ เช่น เพิ่มความขาว ลดขนาดต้นแขนให้ดูดี จนบางครั้งเลยเถิดถึงถ่ายภาพที่ไม่เหมาะสม อย่างภาพเปลือยกาย เพื่อให้ได้ยอดคนกด “Like” พฤติกรรมเช่นนี้อาจส่งผลกระทบต่อปัญหาสุขภาพจิตในอนาคตได้ (พรรณพิมล วิบุลากร. 2557) เนื่องจากพ่อแม่ ไม่มีเวลาดูแล การแสดงออกทางพฤติกรรม จึงเป็นไปในทาง ก้าวร้าว รุนแรง อารมณ์ไม่ดี หงุดหงิดง่าย หรือที่ในสังคมออนไลน์เรียกว่า “เกรียน” ความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ ทำให้มองโลกในแง่ร้าย (STOU. 2004: online)

การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนในยุคปัจจุบันจึงควรใช้สื่อเทคโนโลยีให้เกิดความสนุกสนานในการเรียน เป็นการค่อยๆ ซึมซับการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม หรือภาระงาน ผู้เรียนก็จะเกิดความเครียดในการเรียนลดลงทำให้สามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น และเมื่อปฏิบัติภาระงานสำเร็จก็จะเกิดความภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มขึ้น

การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยการจัดการเรียนรู้ สามารถช่วยเพิ่มความน่าสนใจและสนุกสนานไปกับการเรียนรู้ และรูปแบบที่ได้รับความสนใจในปัจจุบัน ได้แก่ การสอนในรูปแบบห้องเรียนกลับทาง (Flipped Classroom) ที่ปรับใช้กับสื่อ ICT หลากหลายประเภทที่มีศักยภาพค่อนข้างสูงในปัจจุบัน การจัดเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับทางนั้น จะมุ่งเน้นการสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้วยตัวผู้เรียนเองตามทักษะ ความรู้ความสามารถและสติปัญญาของเฝ้าบุคคล (Individualized Competency) เป็นการเรียนด้วยตนเอง (Self-Paced Learning) จากมวลประสบการณ์ที่ครูจัดให้ผ่านสื่อเทคโนโลยี ICT หลากหลายประเภท ผ่านวิธีการใช้ห้องเรียนที่สร้างสรรค์ให้เกิดคุณค่าสูงสุดแก่เด็กโดยใช้ฝึกประยุกต์ความรู้ในสถานการณ์ กิจกรรม ภาระงาน และการเรียนรู้ผ่านโครงงานต่างๆ (Project-Based Learning)

การจัดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาจึงควรส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองสำหรับผู้เรียน (Self-Esteem) เพราะก่อให้เกิดพลังสร้างสรรค์ต่างๆ ลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีความรับผิดชอบต่อผลจากการกระทำของตนเอง สามารถปรับตัวที่จะเผชิญกับสภาพปัญหาต่างๆ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีสุข อีกทั้งยังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย (Barnabas.2013) การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถพัฒนาได้โดยเริ่มต้นจากการคิดเชิงบวก ให้กำลังใจ การใช้ภาษาเชิงบวก การยอมรับคำยกย่องชมเชย และ

การฝึกพฤติกรรมการกล้าแสดงออก(Girdano; & Every. 1979: 146-149; McGuire; & McGuire. 1996; Mruk. 1995; Fiona Jane Davies. 2009) การจัดการเรียนรู้จึงไม่ควรส่งเสริมการท่องจำความรู้เพื่อการแข่งขันทางการเรียนมากเกินไป แต่ควรเน้นไปที่ความร่วมมือในการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ความคิดรวบยอด ให้กำลังใจมุ่งเน้นคุณภาพในเชิงบวกเพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีในการเรียน รู้สึกดีกับคนรอบข้าง และเชื่อมั่นในตนเอง ส่งผลให้สามารถปรับตัวเมื่อเผชิญอุปสรรคที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้ (สำนักส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชายสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. 2554)

จากปัญหาพฤติกรรมของผู้เรียนที่มีความภาคภูมิใจตนเองต่ำ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเครียดและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองให้กับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นวัยรุ่น เพื่อให้ผู้เรียนสนใจใฝ่เรียนมากขึ้น เป็นการสนับสนุนทักษะทางสังคม และความคิดเชิงบวกกับตนเอง โดยนำข้อดีของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทาง (Flipped - Classroom) ผสานกับหลักการในการพัฒนาห้องเรียนเชิงบวก (Positive Classroom) รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning) การสะท้อนคิด (Reflection) และการโค้ช (Coaching) เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เข้ากับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักเรียนในปัจจุบันและส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รูปแบบการเรียนรู้ที่ได้ จะช่วยเพิ่มความภาคภูมิใจในตนเอง ทำให้การเรียนไม่น่าเบื่อ ผู้เรียนรักการเรียนรู่มากขึ้น สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และช่วยให้ผู้เรียนเริ่มต้นในการมองสิ่งต่างๆ อย่างเข้าใจ โดยเริ่มที่ตนเองเป็นอันดับแรก

ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง

การเกิดขึ้นของสังคมเครือข่าย (Social Network) ที่อินเทอร์เน็ตได้เข้ามากำหนด และปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของผู้รับสารและผู้บริโภคเกือบสิ้นเชิง ทำให้เกิดช่องทางการสื่อสารรูปแบบใหม่ๆ เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรร่วมกัน แลกเปลี่ยนแบ่งปันทรัพยากร ข้อมูลข่าวสาร ฯลฯ แต่ปัจจุบันคำว่า (Social Network) จะหมายถึงระบบเครือข่ายบนโลกออนไลน์ หรือการติดต่อสื่อสารถึงกันผ่านอินเทอร์เน็ตนั่นเอง ผู้วิจัยจึงสนใจถึงบทบาทของสังคมเครือข่ายไปใช้ในการศึกษาเพื่อเพิ่มความน่าสนใจ และเข้ากับรูปแบบการใช้ชีวิตของผู้เรียนในปัจจุบัน และพบว่าสามารถนำไปปรับใช้ในชั้นเรียนได้อย่างหลากหลาย (ภาสกร. 2554; สรศักดิ์. 2556) ดังนี้

1. ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ ที่ผู้สอนสามารถ จัดหา จัดเตรียมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องในรายวิชาเพื่อให้ผู้เรียน สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา
2. ใช้เป็นช่องทางสื่อสารกับผู้เรียนเพื่อเพิ่มปฏิสัมพันธ์ เป็นช่องทางในการปรับทราบปัญหา ให้คำแนะนำทั้งด้านการเรียน และการปรับตัวในการดำเนินชีวิต
3. เพื่อเป็นช่องทางในการมอบหมายและส่งงาน
4. ใช้เพื่อวัดประเมินผล เช่น การทำแบบทดสอบออนไลน์
5. ใช้เพื่อความผ่อนคลาย เล่นเกมส์ ภาพเคลื่อนไหวประกอบการเรียนรู้ให้ไม่น่าเบื่อ ยกตัวอย่าง เช่น การใช้ Face book ในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากมีซอฟต์แวร์ประยุกต์ใช้หรือแอปพลิเคชัน (Applications) เพื่อสนับสนุนการศึกษาจำนวนมากที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สอนในการเตรียมเนื้อหาการสอนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ใหม่ๆ ยกตัวอย่างเช่น สามารถอัปโหลด “ไฟล์ส (Files)” ข้อมูลให้กับผู้เรียน “เมกอะควิซ (Make a Quiz)” สำหรับสร้างคำถามออนไลน์เพื่อทดสอบความรู้ของผู้เรียน “คาเลนเดอร์ (Calendar)” สำหรับสร้างปฏิทินแจ้งเตือนกำหนดการต่างๆ “คอร์ส (Course)” สำหรับจัดการเนื้อหาการเรียนการสอน นอกจากนี้ ยังมีแอปพลิเคชันที่จะช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนและแบ่งปันเรื่องราวร่วมแสดงความคิดเห็น หรือโพสต์เพื่อแบ่งปันผู้อื่นได้ซึ่งนับเป็นจุดแข็งในการแสวงหาความรู้ แต่ยังไม่เพียงพอต่อการปรับ แกไขพฤติกรรมที่พึงประสงค์อย่างเช่น การส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดในการผสมผสานกับหลักการของการจัดห้องเรียนเชิงบวก (Positive Classroom) ห้องเรียนกลับทาง (Flipped Classroom) รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ (Project-Based Learning) การสะท้อนคิด (Reflection) และการโค้ช (Coaching) เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เข้ากับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักเรียนในปัจจุบันและส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง โดยมีแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการจัดการพัฒนารูปแบบ แสดงเป็นกรอบแนวคิด ได้ดังนี้

**กรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจ
ในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น**

องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีองค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งได้ผ่านการดำเนินการสร้างอย่างเป็นระบบ ให้ความสำคัญสัมพันธ์และสอดคล้องกัน องค์ประกอบเหล่านี้ ได้แก่ หลักการ, วัตถุประสงค์, กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ และการประเมินผล โดยมีรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบดังต่อไปนี้

หลักการของรูปแบบ มีดังนี้

- 1) จัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสร้างสรรค์
- 2) เรียนได้ทุกที่ทุกเวลา เพิ่มเวลาปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน
- 3) เชื่อมโยงความรู้กับสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างผลผลิตจากการเรียนรู้
- 4) ให้ความหมาย คุณค่าการเรียนรู้ผ่านการสะท้อนคิด
- 5) สร้างแรงบันดาลใจ เน้นแนวทางพัฒนาผู้เรียนตามสภาพจริงผ่านการโค้ช

วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ได้แก่

- 1) เพื่อจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้เชิงบวกที่เหมาะสมในการส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง
- 2) เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองผ่านการทำโครงการที่สร้างสรรค์
- 3) เพื่อให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองและแสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสม

กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นจัดสภาพการเรียนรู้ เป็นการเตรียมสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนปกติและห้องเรียนออนไลน์ให้น่าดู น่าอยู่ นำเรียนกำหนดข้อตกลงพื้นฐานในการเรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ ภาระงาน พร้อมจัดแหล่งเรียนรู้ที่รวบรวม เนื้อหาความรู้ เครื่องมือแสวงหาความรู้ ช่องทางในการสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกให้แก่ผู้เรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นเรียนรู้ด้วยตัวเอง เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนทำความเข้าใจกับเนื้อหาข้อมูลความรู้ที่ครอบคลุมหมายให้ ผ่านสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ คู่มือ แบบเรียนสำเร็จรูป ที่สามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง ทบทวนได้ ทุกที่ทุกเวลา ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้จาก อินเทอร์เน็ต แม้จะเป็นเวลานอกเวลาเรียนเพื่อใช้เวลาให้เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนกับเพื่อน เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ จากข้อมูลที่แต่ละคน ได้ศึกษามาเพื่อร่วมกันสรุปความคิดรวบยอดจากการเรียนรู้ร่วมกัน ผ่านคำถามกระตุ้นให้เกิดการสะท้อนคิด หรือสถานการณ์สร้างสรรค์จากผู้สอนบันทึกการเรียนรู้ด้วยภาษาเชิงบวกให้ผู้เรียนได้แบ่งกลุ่ม ตามความถนัด ความสามารถและความสนใจ

ขั้นที่ 4 ขั้นเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเชิงบวก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอน กำหนดกิจกรรมหรือภารกิจ เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในเชิงบวก นำเสนอผลงานทำให้เกิดความหมายในการเรียนรู้และสร้างความภาคภูมิใจในความสำเร็จให้กับผู้เรียน

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลเชิงบวก เป็นการประเมินผลงานจากกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย โดยให้นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมิน ครูและผู้ปกครองเป็นผู้ประเมิน เพื่อสะท้อนความสำเร็จของกิจกรรมที่ได้ร่วมกันทำ ยอมรับในสิ่งที่ผิดพลาดเพื่อพัฒนาต่อไปในอนาคต และให้แรงเสริมทางบวกแก่ผู้เรียน

การประเมินผลของรูปแบบ

ประเมินผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้จากผลคะแนนความภาคภูมิใจในตนเอง ได้ดังนี้

4.1 ความภาคภูมิใจในตนเอง โดยพิจารณาจาก ค่าเฉลี่ยคะแนนความภาคภูมิใจในตนเองแต่ละช่วงของกลุ่มทดลอง ที่สูงขึ้นจากช่วงที่ 1-4 พิจารณาคะแนนที่ได้ จากแบบวัดที่ผู้วิจัย สังเคราะห์ขึ้นในการวิจัยในครั้งนี้ 3 ด้าน ได้แก่

1.1 **เคารพตนเอง** หมายถึง การตระหนักถึงความสามารถของตนเอง รักตนเอง เห็นคุณค่า ยอมรับนับถือให้เกียรติตนเองว่ามีความเท่าเทียมกับผู้อื่น

1.2 **เคารพผู้อื่น** หมายถึง การเห็นคุณค่ายอมรับ ในความสามารถ ความแตกต่างอย่างเท่าเทียม ยอมรับความคิดเห็น และให้เกียรติผู้อื่น

1.3 **พัฒนาตนเอง** คือ รักการเรียนรู้ พยายามเรียนรู้ที่จะปรับปรุงและพัฒนาตัวเองอยู่เสมอเพื่อให้บรรลุสู่ความสำเร็จ

โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบทดลองแบบ One –Way ANOVA Repeated Measure โดยพิจารณาจาก ค่าเฉลี่ยความภาคภูมิใจในตนเองในช่วงก่อนการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ระหว่างการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.2 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยพิจารณาเปรียบเทียบจากค่าเฉลี่ยคะแนนก่อน และหลังเรียนจากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้ สถิติ t-test

4.3 พฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน โดยพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเสี่ยง โดยใช้ สถิติ t-test

กลุ่มเป้าหมาย

ได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอายุระหว่าง 12-15 ปี

ข้อเสนอแนะการใช้รูปแบบเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ในการนำรูปแบบไปใช้ ควรปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาและทำความเข้าใจรูปแบบ ให้ชัดเจน
2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ เพื่อให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก
3. ผู้สอนต้องเตรียมสภาพการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง ได้ทุกที่ทุกเวลาตามเอกัตภาพของตน ให้อยู่ในบรรยากาศที่น่าดู น่าอยู่ น่าเรียน เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน
4. ให้ผลย้อนกลับเชิงบวกกับนักเรียน โดยใช้ภาษาเชิงบวก หลีกเลี่ยงการตำหนิและลงโทษที่รุนแรง
5. ครูต้องศึกษา และวางแผนให้การให้ภาระงานที่ไม่อยากจนเกินไป และเป็นงานที่เป็นประโยชน์ในเชิงบวก เพื่อสร้างความหมาย ความประทับใจในการทำงานเพื่อเป็นผู้ให้แก่นักเรียน

ภาคผนวก ง
เครื่องมือการวิจัย

แบบประเมินคุณภาพของ
แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง

แผนผังการสร้างเครื่องมือวิจัย (table of specification) : แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง

องค์ประกอบที่วัด	มิติที่วัด	จำนวนข้อ	รวม
แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง			
เคารพตนเอง			
การตระหนักถึงคุณค่าและความสามารถของ ตนเอง	เห็นคุณค่าตนเอง	1	3
	เห็นความสำคัญของตนเองที่มีต่อคนรอบข้าง	1	
	รู้ความถนัดและความสามารถของตนเอง	1	
รักตนเอง	ปรารถนาดีต่อตนเอง	1	2
	หลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดีต่อตนเอง	1	
ให้เกียรติตนเองว่ามี ความเท่าเทียมกับ ผู้อื่น	มีการวางตัวเท่าเทียมกับทุกคน	1	2
	ให้เกียรติผู้อื่น เสมือนตนเอง	1	
เคารพผู้อื่น			
การเห็นคุณค่ายอมรับ ในความสามารถของ ผู้อื่น	เห็นคุณค่าของบุคคลรอบข้าง	1	2
	เห็นความสามารถของคนอื่น	1	
ยอมรับความแตกต่าง อย่างเท่าเทียม	ยอมรับความแตกต่างของคนรอบข้าง	1	2
	ไม่สร้างความขัดแย้งกับผู้อื่น	1	
ยอมรับความคิดเห็น และให้เกียรติผู้อื่น	สื่อสารกับผู้อื่นอย่างจริงใจ	1	3
	แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	1	
	วางตัวเหมาะสม และให้เกียรติผู้อื่น	1	
พัฒนาตนเอง			
รักการเรียนรู้	มีความสุขในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ	1	2
	ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ	1	
พัฒนาตัวเองอยู่เสมอ	มีการวางแผนการเรียนรู้	1	1
พยายามเรียนรู้ที่จะ ปรับปรุงและเพื่อให้ บรรลุสู่ความสำเร็จ	ปรับปรุงและพัฒนาข้อผิดพลาดของตนเอง	1	3
	สร้างภาพความสำเร็จของตนเอง	1	
	แสวงหาหนทางสู่ความสำเร็จ	1	
รวม		20	

แบบประเมินคุณภาพของแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง

คำชี้แจง ขอความกรุณาให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นต่อแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง โดยผู้เชี่ยวชาญโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เพื่อใช้ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		สอดคล้อง (+1)	ไม่ แน่ใจ (0)	ไม่ สอดคล้อง (-1)	
1.	ฉันมีคุณค่าเพียงพอ เป็นทรัพยากรบุคคลที่ดีของชาติ				
2.	ฉันสามารถใช้ความสามารถของฉันช่วยคนอื่นได้				
3.	ฉันรู้ว่าตัวเองชอบ ถนัด หรือมีความสามารถในเรื่องใด				
4.	ฉันรักตัวเอง และจะทำแต่สิ่งดี ๆ ให้ตัวเอง				
5.	ฉันจะหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดีต่อตนเอง				
6.	ฉันคิดว่าทุกคนมีความเท่าเทียมกัน				
7.	ฉันให้เกียรติคนอื่นพอๆ กับให้เกียรติตัวเอง				
8.	ฉันคิดว่าทุกคนมีคุณค่าของตัวเอง				
9.	ฉันมักจะรู้ว่าคนรอบข้างมีความสามารถใดและชื่นชมเขาด้วยความจริงใจ				
10.	ฉันยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล ฉันสามารถอยู่ร่วมกับคนที่มีความแตกต่างกับฉันได้				
11.	ฉันไม่ชอบความขัดแย้งแม้กับผู้คิดต่างกับฉัน				
12.	ฉันสื่อสารกับผู้อื่นอย่างจริงใจ				
13.	ฉันจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล				
14.	ฉันให้เกียรติผู้อื่น เหมือนให้เกียรติตนเอง				
15.	ฉันชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ				
16.	ฉันมักแสวงหาความรู้ที่ฉันสนใจได้ด้วยตนเอง				
17.	ฉันมีการวางแผนการเรียนรู้ของตัวเอง				

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		สอดคล้อง (+1)	ไม่ แน่ใจ (0)	ไม่ สอดคล้อง (-1)	
18.	ฉันเรียนรู้จากความผิดพลาดและนำมาปรับปรุงตนเอง				
19.	ฉันรู้ว่าการทำอะไร มีความผิดอะไรในชีวิต				
20.	ฉันแสวงหาหนทางที่จะทำให้ฝันของฉันเป็นจริง				

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

รหัส BH.....

แบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น

- คำชี้แจง** 1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อวัดพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่นของนักเรียน ซึ่งไม่มี ข้อถูกหรือผิด เป็นเพียงการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนเท่านั้น จึงขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริง
2. แบบสอบถามนี้เป็นแบบตัวเลือก ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับตนเองมากที่สุด โดยพิจารณาว่าตัวเลือกใดตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด โดยแต่ละระดับมีความหมายดังนี้
- 5 หมายถึง เป็นประจำ สำหรับนักเรียน
 - 4 หมายถึง ค่อนข้างบ่อย สำหรับนักเรียน
 - 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ สำหรับนักเรียน
 - 2 หมายถึง ค่อนข้างน้อย สำหรับนักเรียน
 - 1 หมายถึง ไม่มีเลย สำหรับนักเรียน

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
		จริงมากที่สุด	จริงมาก	ไม่แน่ใจ	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริงเลย	
1.	บ้านของฉันอยู่ในชุมชนที่ดีห่างไกลแหล่งอบายมุข						
2.	ฉันรู้สึกสบายเมื่ออยู่ที่บ้าน						
3.	ฉันสามารถปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับคนในครอบครัวได้						
4.	ครอบครัวของฉันรักกันดีไม่มีปัญหาทะเลาะเบาะแว้ง						
5.	ครอบครัวของฉันสามารถสนับสนุนการเงินให้ฉันสามารถเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นได้โดยไม่มีปัญหา						
6.	ฉันพอใจผลการเรียนของฉัน						
7.	ฉันสามารถแก้ไขปัญหาในการเรียนได้						
8.	ฉันมีเพื่อน ครู รุ่นพี่ที่ไว้วางใจให้คำปรึกษาได้						
9.	ฉันชอบไปโรงเรียน และมีความสุขที่ได้ไปโรงเรียน						
10.	ฉันตั้งเป้าหมายทางการศึกษา การศึกษาต่อและอาชีพ						
11.	ฉันกินอาหารครบสามมื้อ เพียงพอกับความต้องการ						
12.	ฉันได้รับสารอาหารครบ 5 หมู่ ไม่มีภาวะขาดสารอาหาร						
13.	ฉันเติบโตแข็งแรงสมวัย						
14.	ฉันกังวลกับรูปร่าง จึงจำกัดอาหารการกิน						
15.	ฉันกินอาหารเสริมเพื่อความสวยงามของรูปร่างหน้าตา						

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
		จริงมากที่สุด	จริงมาก	ไม่แน่ใจ	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริงเลย	
16.	ฉันชอบทำกิจกรรมยามว่าง ร่วมกับเพื่อนๆ						
17.	ฉันมีกิจกรรมที่ชอบทำยามว่าง อย่างเป็นประโยชน์						
18.	ฉันเล่นเกมและใช้โซเชียลเพื่อความสนุกสนานมากกว่าวันละ 2 ชม.						
19.	ฉันชอบออกกำลังกาย						
20.	ฉันรู้จักรู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย หลังเล่นเกม หรือกีฬา						
21.	ฉันเข้าใจถึงโทษของยาเสพติด						
22.	เพื่อน และคนรู้จักของฉัน ติดยาเสพติด ทำให้ฉันอยากทดลองบ้าง						
23.	ฉันเคยทดลองใช้สารเสพติด						
24.	ฉันติดสารเสพติดและกำลังพยายามที่จะเลิก						
25.	ฉันกลัวที่จะปฏิเสธเมื่อเพื่อน ทำหาย และขอให้ทดลองยาเสพติด						
26.	ฉันมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศสัมพันธ์						
27.	ฉันเคยคิดถึงการมีเพศสัมพันธ์กับคนรัก						
28.	ฉันมีคนรัก และไปเกี่ยวกับคนรักแบบสองต่อสอง						
29.	ฉันเคยมีเพศสัมพันธ์กับคนรัก โดยไม่ได้ป้องกัน						
30.	ฉันเคยเป็นโรคเพศสัมพันธ์						
31.	ฉันแสดงออกทางอารมณ์ไม่เป็น						
32.	ฉันไม่ค่อยเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึกของตัวเอง						
33.	ฉันรู้สึก เหนงา เปล่าเปลี่ยว โดยไม่ทราบสาเหตุ						
34.	ฉันควบคุมอารมณ์ตัวเองไม่ค่อยได้						
35.	ฉันเคยเครียดจนคิดอยากฆ่าตัวตาย						
36.	ฉันทำตามกฎจราจรเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ						
37.	ฉันใช้เครื่องป้องกันอุบัติเหตุ เช่น สวมหมวกกันน็อค คาดเข็มขัดนิรภัย						
38.	ฉันใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหา						
39.	ฉันพบเห็นการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ชุมชน อยู่เสมอ						
40.	ฉันมีความเสี่ยงต่อการโดนทารุณกรรมและถูกล่วงละเมิดทางเพศ						

ภาคผนวก จ
ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

	โรงเรียนเด็ววิทยาคาร	
	กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1
	วิชา ง 21102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี 2	ห้องไปใน “โลกออนไลน์” (4 ชม.)
	หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 สารสนเทศในชีวิตประจำวัน	
	ม.1/2 วันพุธ คาบ 1-2 เวลา 08.30 – 10.10 น. ม.1/1 วันศุกร์ คาบ 5-6 เวลา 13.00 – 14.40 น.	จำนวน 2 คาบ / สัปดาห์ จำนวน 1 หน่วยกิต
ผู้สอน	นางสาวพัญชิสรา อภิกุลวรวิษฐ์	ห้องเรียน ICT 2

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ง 3.1 เข้าใจ เห็นคุณค่า และใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล การเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหา การทำงาน และอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีคุณธรรม

2. สาระสำคัญ

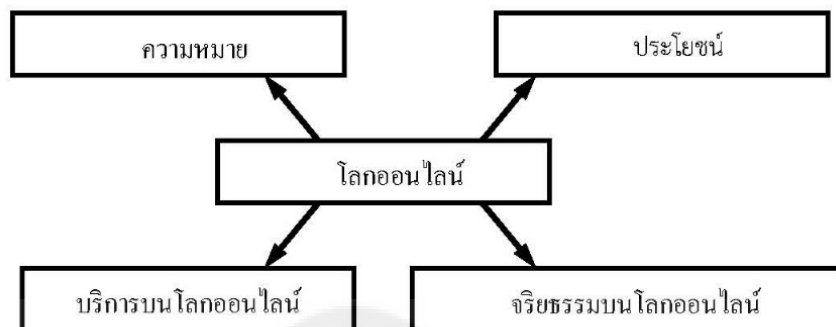
อินเทอร์เน็ตได้กลายเป็นแหล่งแห่งการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ใหญ่ที่สุดในโลก ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสื่อสารจากยุคการสื่อสารแบบดั้งเดิม ในโลกแห่งความจริงสู่การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในยุคดิจิทัลแห่งโลกเสมือนจริง (Virtual World) ทำให้คนจำนวนมากทั่วโลกมีการดำเนินชีวิตทั้งในสังคมของโลกแห่งความเป็นจริงและสังคมแห่งโลกออนไลน์ เกิดเป็น “สังคมออนไลน์” (Online Community) หรือ “สังคมเสมือน” (Virtual Community) หรือ “เครือข่ายสังคมออนไลน์” (Social Network) โดยเครือข่ายสังคมออนไลน์นี้เป็นพื้นที่สาธารณะที่สมาชิกซึ่งก็คือคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกเชื้อชาติ และศาสนา ทุกระดับการศึกษา ทุกสาขาอาชีพและทุกกลุ่มสังคมย่อยจากทั่วโลกเป็นผู้สื่อสารหรือเขียนเล่าเนื้อหาเรื่องราว ประสบการณ์ บทความ รูปภาพ และวิดีโอ ที่สมาชิกเขียนและทำขึ้นเองหรือพบเจอจากสื่ออื่นๆ แล้วนำมาแบ่งปันให้กับผู้อื่นที่อยู่ในเครือข่ายของตนผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เครือข่ายสังคมออนไลน์เติบโตอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง และได้รับการควบคุม ดังนั้นจึงควรปลูกฝังจริยธรรมในการใช้งานในโลกออนไลน์เพื่อรักษาสีธรรมของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่น

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตและบริการบนอินเทอร์เน็ตได้ (K)
2. นักเรียนสามารถอธิบายประโยชน์ของคอมพิวเตอร์ในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (K)
3. นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลเพื่อหาความรู้ได้ด้วยตนเองในอินเทอร์เน็ตได้ (P)
4. นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้งานจากบริการบนอินเทอร์เน็ตได้อย่างสร้างสรรค์ (P)
5. นักเรียนมีเจตคติที่ดีมีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีคุณธรรมจริยธรรมในการใช้คอมพิวเตอร์และ

อินเทอร์เน็ต (A)

4. สารการเรียนรู้

โลกออนไลน์ เป็นหมายถึง คำแสดง พื้นที่เสมือนอิเล็กทรอนิกส์ บนเครือข่าย อินเทอร์เน็ต (Internet) ซึ่งเป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่มากที่เชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทั่วโลกเข้าด้วยกัน เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ไซเบอร์สเปซ (Cyberspace)

ประโยชน์ของโลกออนไลน์

- การใช้เป็นระบบสื่อสารส่วนบุคคล
- ติดตามระบบข่าวสารได้รวดเร็ว
- การใช้เพื่อสืบค้นข้อมูลข่าวสารต่างๆ
- ส่งถ่ายข้อมูลข่าวสารถึงผู้รับได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น
- สามารถใช้ทรัพยากรที่ห่างไกลกัน

จริยธรรมในการใช้คอมพิวเตอร์ หมายถึง หลักศีลธรรมจรรยาที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ หรือควบคุมการใช้ ระบบคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ การกระทำที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าเป็นการกระทำที่ผิดจริยธรรม เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ทำร้ายผู้อื่นให้เกิดความเสียหาย หรือก่อให้เกิดความรำคาญ การขโมยข้อมูล การเข้าถึงข้อมูลหรือคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตและการละเมิดลิขสิทธิ์ เป็นต้น

บริการบนโลกออนไลน์

- เวิลด์ ไวด์ เว็บ WWW
- social network
- อีเล็กทรอนิกส์เมล (e-mail)
- FTP (File transfer Protocol)
- Telnet
- Newsgroups
- Chat Rooms

5. กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง

รูปแบบการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	ความภาคภูมิใจในตนเองที่มุ่งเน้น	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	ผลงานของผู้เรียน
ขั้นที่ 1 ขั้นจัดสภาพการเรียนรู้ (1 ชม.)	1. ครูปฐมนิเทศ ให้นักเรียนทำแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง ครั้งที่ 1 2. ครูตักนักเรียนเข้า กลุ่มลับใน Facebook ที่ครูจัดเตรียมไว้เพื่อใช้เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารในการเรียน และให้นักเรียนศึกษาถึงความสำคัญของความภาคภูมิใจในตนเองให้นักเรียนทราบ เพื่อให้ผู้เรียนตระหนัก และต้องการพัฒนาตนเองมีความภาคภูมิใจในตนเองจากการเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ครูจัดให้ 3. ครูแจกคู่มือการเข้าใช้งาน ห้องเรียนออนไลน์ ใน EDmodo ให้แก่นักเรียน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง 4. กระตุ้นด้วยคำถามนักเรียนสนใจนำความรู้ที่ได้ในวิชานี้ไปสร้างประโยชน์แก่บุคคลอื่นได้อย่างไร อยากให้ครูจัดเตรียมเนื้อหา อุปกรณ์ใดเพิ่มเติม ในการเรียนรู้หรือไม่	- พัฒนาตนเอง	- คู่มือการใช้ห้องเรียนออนไลน์ - ความรู้เกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเอง	- สรุปความรู้หลังการเรียนรู้ (LEARNING LOG)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	ความภาคภูมิใจในตนเองที่มุ่งเน้น	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	ผลงานของผู้เรียน
ขั้นที่ 2 ขั้นเรียนด้วยตัวเอง (30 นาที)	5. ครูให้นักเรียนสมัครเข้าชั้นเรียน ใน Edmodo ด้วยตนเองตามคู่มือ 6. ครูให้นักเรียนศึกษาหน่วยการเรียนรู้เรื่อง “ห้องโลกออนไลน์” และบันทึกการเรียนรู้ลงใน Learning Log	<i>เคารพตนเอง</i>	- คู่มือการใช้งานห้องเรียนออนไลน์ - ความรู้เรื่อง “ห้องโลกออนไลน์” ใน Edmodo	- บัญชีผู้ใช้งาน Edmodo - สรุปความรู้หลังการเรียนรู้ (LEARNING LOG)
ขั้นที่ 3 : ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนกับเพื่อน (30 นาที)	7. ครูและนักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในหัวข้อ - ปัญหาอุปสรรคที่เจอในการเรียนด้วยตนเองในครั้งนี้คืออะไร นักเรียนมีวิธีการแก้ไขอย่างไรบ้าง - ประเด็นความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ครั้งนี้คืออะไร - นักเรียนสามารถนำความรู้ในเรื่องนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อคนรอบข้างได้อย่างไร 8. ครูช่วยสรุปความรู้ที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน และสรุปมติหัวข้อกิจกรรมในชั่วโมงถัดไปว่านักเรียนจะสร้างผลผลิตอะไรจากการเรียนรู้ในครั้งนี้	- เคารพตนเอง - เคารพผู้อื่น	- สรุปความรู้หลังการเรียนรู้ (LEARNING LOG) ของเพื่อนๆ	- สรุปความรู้หลังการเรียนรู้ (LEARNING LOG) - หัวข้อ ในการสร้างผลผลิตจากการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	ความภาคภูมิใจในตนเองที่มุ่งเน้น	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	ผลงานของผู้เรียน
ขั้นที่ 4 : ขั้นเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเชิงบวก (1 ช.ม. 30 นาที)	9. นักเรียนผลิตผลงาน ตามที่ได้วางแผนไว้ 10. นักเรียนนำเสนอ ผลงานตนเองตามหัวข้อ - ชื่อผลงาน - ทำเพื่อใคร เพราะเหตุใด - ใช้ความรู้ที่เรียนเรื่อง “ห้องโลกออนไลน์” มาใช้ในงานอย่างไรบ้าง - ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ	- เคารพตนเอง - เคารพผู้อื่น - พัฒนาตนเอง		- สรุปความรู้หลังการเรียนรู้ (LEARNING LOG) - ผลผลิตจากการเรียนรู้ของนักเรียน
ขั้นที่ 5 : ขั้นประเมินผลเชิงบวก (30 นาที)	11. แต่ละผลงาน ครูสุ่มนักเรียน 1 คนกล่าวชื่นชมผลงานของเพื่อน และให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลงานต่อไป 12. ครูแจกกระดาษให้นักเรียนโหวตสุดยอดผลิตภัณฑ์ พร้อมเขียนเหตุผลที่โหวตให้ผลิตภัณฑ์นั้นเป็นผู้ชนะ 13. ครูประกาศผลผู้ชนะและกล่าวชมเชย พร้อมสุ่มอ่านตัวอย่างข้อความเหตุผลที่เพื่อนโหวตให้เป็นผู้ชนะ	- เคารพผู้อื่น - พัฒนาตนเอง		- สรุปความรู้หลังการเรียนรู้ (LEARNING LOG)

6. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

- คู่มือการใช้ห้องเรียนออนไลน์ใน Edmodo
- ใบความรู้เรื่อง “ห้องโลกออนไลน์” ใน Edmodo
- ใบสรุปความรู้หลังการเรียนรู้ (LEARNING LOG)
- เครื่องคอมพิวเตอร์
- อินเทอร์เน็ต/เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง
 - ม. 1/1 <https://www.facebook.com/groups/1629518160704021/>
 - ม. 1/2 <https://www.facebook.com/groups/1775743455992652/>
<https://www.novabizz.com/NovaAce/SelfEsteem.htm>

7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	เครื่องมือ/แบบประเมิน	วิธีการวัดและประเมินผล	เกณฑ์การประเมิน
1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตและบริการบนอินเทอร์เน็ตได้ (K)	- การสังเกต - การซักถามจากครู - ใบสรุปความรู้หลังการเรียนรู้ (LEARNING LOG)	- การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียน - ตรวจบันทึกสรุปความรู้หลังการเรียนรู้ (LEARNING LOG)	อธิบายความเป็นมาของอินเทอร์เน็ตและบริการบนอินเทอร์เน็ตได้ 80% สรุปว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน
2. นักเรียนสามารถอธิบายประโยชน์ของคอมพิวเตอร์ในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (K)	- ใบสรุปความรู้หลังการเรียนรู้ (LEARNING LOG)	- การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียน - ตรวจบันทึกสรุปความรู้หลังการเรียนรู้ (LEARNING LOG)	บอกประโยชน์ของคอมพิวเตอร์ในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ 80% สรุปว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน
3. นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลเพื่อหาความรู้ได้ด้วยตนเองในอินเทอร์เน็ตได้ (P)	- การสังเกต - การซักถามจากครู - ใบสรุปความรู้หลังการเรียนรู้ (LEARNING LOG)	- การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียน - ดูจากการตอบคำถามในการร่วมกิจกรรม - ตรวจบันทึกสรุปความรู้หลังการเรียนรู้ (LEARNING LOG)	สืบค้นข้อมูลเพื่อหาความรู้ได้ด้วยตนเองในอินเทอร์เน็ตได้ 80% สรุปว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน
4. นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้งานจากบริการบนอินเทอร์เน็ตได้อย่างสร้างสรรค์ (P)	- การตอบคำถาม - ใบสรุปความรู้หลังการเรียนรู้ (LEARNING LOG) - ผลผลิตจากการเรียนรู้	- ตรวจผลงานนักเรียน - ตรวจบันทึกสรุปความรู้หลังการเรียนรู้ (LEARNING LOG)	ประยุกต์ ใช้งานจากบริการบนอินเทอร์เน็ตเพื่อสร้างผลผลิตจากการเรียนรู้ได้ 80% สรุปว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน
5. นักเรียนมีเจตคติที่ดีมีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีคุณธรรมจริยธรรมในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต (A)	- การสังเกต - การซักถามจากครู - ใบสรุปความรู้หลังการเรียนรู้ (LEARNING LOG)	- การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียน - ตรวจบันทึกสรุปความรู้หลังการเรียนรู้ (LEARNING LOG)	นักเรียนมีเจตคติที่ดีมีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีคุณธรรมจริยธรรมในการใช้คอมพิวเตอร์ 80% สรุปว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

บันทึกผลหลังการสอน
ผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

ด้านความรู้ (K)

.....

.....

.....

.....

ด้านทักษะกระบวนการ (P)

.....

.....

.....

.....

ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (A)

.....

.....

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางสาวพัชณีย์ อภิกุลวราดิษฐ์)

ครูชำนาญการ

แบบประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
เรื่อง คอมพิวเตอร์เบื้องต้น

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
จำนวน 4 ชั่วโมง

กลุ่ม ชื่อ - สกุล		รายการประเมินผลการปฏิบัติงาน				หมายเหตุ
		การมีส่วนร่วม ร่วมตอบ คำถามใน ชั้นเรียน	กระบวน การทำงาน เป็นกลุ่ม	ความ ถูกต้อง ของ ผลงาน	ความตรง ต่อเวลา ของการ ส่งงาน	
กลุ่ม						
1						
2						
3						
4						
5						
6						
กลุ่ม						
1						
2						
3						
4						
5						
กลุ่ม						
1						
2						
3						
4						
5						
กลุ่ม						
1						
2						
3						
4						
5						

กลุ่ม ชื่อ - สกุล	รายการประเมินผลการปฏิบัติงาน				หมายเหตุ
	การมีส่วนร่วม ตอบ คำถามใน ชั้นเรียน	กระบวน การทำงาน เป็นกลุ่ม	ความ ถูกต้อง ของ ผลงาน	ความตรง ต่อเวลา ของการ ส่งงาน	
กลุ่ม					
1					
2					
3					
4					
5					
6					

เกณฑ์การประเมิน แบ่งออกเป็น 4 ระดับคือ

- 3 คะแนน หมายถึง ดีเยี่ยม
- 2 คะแนน หมายถึง ดี
- 1 คะแนน หมายถึง ผ่าน
- 0 คะแนน หมายถึง ไม่ผ่าน

ใบสรุปความรู้หลังการเรียนรู้ (LEARNING LOG)

เรื่อง			
วันที่	เวลา	สถานที่	
ผู้บันทึก		ชั้น	เลขที่
สรุปความรู้หลังการเรียนรู้			
สามารถนำความรู้ในเรื่องนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อคนรอบข้างได้อย่างไร			
ปัญหา อุปสรรค / ข้อสงสัยในการเรียนรู้			

ใบความรู้ เรื่อง ความภาคภูมิใจในตนเอง

ความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-Esteem) หมายถึง ความรู้สึก ที่มีต่อตนเอง ในการประเมินตนเองตาม ความรู้สึกของตนทั้งทางบวกและทางลบ ยอมรับความรู้ความสามารถของตนสามารถเผชิญทั้งความสำเร็จ ความ ล้มเหลวอย่างเข้าใจ ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น รักตัวเองและมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองไปสู่ความสำเร็จ

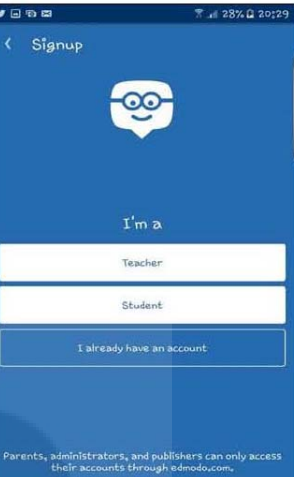
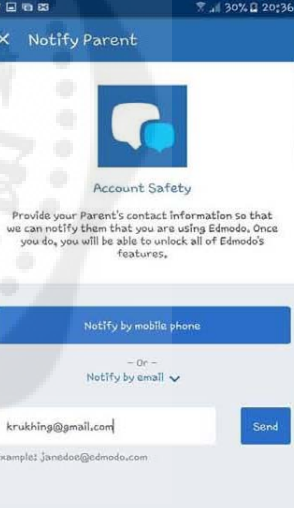
ตารางแสดงคุณลักษณะของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงและต่ำ

บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง สูง (High Self - Esteem)	บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง ต่ำ (Low Self - Esteem)
เชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง	ไม่เชื่อมั่นในตนเอง
ช่วยเหลือตัวเอง ดูแลตัวเองได้	มีบุคลิกเพ่งพิง
ยอมรับความจริง ทั้งความสำเร็จและล้มเหลว	ใช้กลไกป้องกันตนเอง อยู่เฉยๆ คนเดียว
รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	ไม่ยืดหยุ่น วิพากษ์วิจารณ์
กล้าแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกอย่างตรงไปตรงมา	ไม่กล้าแสดงความรู้สึก
มีมนุษยสัมพันธ์ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเสมอภาค	ยอมอยู่ใต้อำนาจควบคุม มีพฤติกรรมเอาใจผู้อื่น
มองโลกในแง่ดี คิดในทางที่ดี มีอารมณ์ขัน	เห็นอดีต อารมณ์ขันน้อย
พัฒนาตัวเอง และปรับตัวได้ ยากรู้อย่างใหม่ๆ	ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง

สถาบันจิตวิทยาสุขภาพกล่าวว่า ความเกี่ยวข้องอันหนึ่งของการมีค่าเห็นคุณค่าในตนเองที่สูง คือ การพิจารณาประโยชน์ของทั้งความพึงพอใจส่วนตัวและการทำหน้าที่ของตนเองต่อผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ ในทางกลับกันการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะเกี่ยวข้องกับการมีปัญหาทางจิตวิทยา ความเจ็บป่วยทางจิตใจ และยังผลต่อความเจ็บป่วยทางด้านร่างกายที่สืบเนื่องกัน การเห็นคุณค่าในตนเองจึงเป็นสิ่งที่บุคคลพึงฝึกฝนให้มีและพัฒนาขึ้นตามประสบการณ์ และวุฒิภาวะของบุคคลความภาคภูมิใจในตนเองมีส่วนอย่างยิ่งกับการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ ในสังคม ดังนั้นควรได้รับการส่งเสริมให้เกิดในเยาวชนอย่างถูกต้อง เนื่องจากเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางว่าบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะรู้จักรักตัวเอง พกตัวเองให้ห่างไกลจากการใช้ยาเสพติด การประพฤติผิดกฎหมาย ผิดระเบียบรวมไปถึงมีความสัมพันธ์ทางเพศที่เหมาะสม ยอมรับความสำเร็จและล้มเหลวทางการเรียน ไม่เครียด และมีสัมพันธภาพที่ดีในกลุ่มเพื่อนทำให้ประสบความสำเร็จและใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

นักเรียนอยากเป็นคนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงหรือต่ำ?

คู่มือการเข้าใช้ Edmodo 1 การสมัคร

 Edmodo Edmodo, Inc. 3+ ดาวน์โหลด 5 ดาวโหลด 164,248 รีวิว Edmodo: ที่ไหนครูและนักเรียนในการเชื่อมต่อและทำงานร่วมกัน - ทุกที่ทุกเวลา มีอะไรใหม่! - Various bug and crash fixes	 Welcome to Edmodo Create Free Account Login	 Signup I'm a Teacher Student I already have an account Parents, administrators, and publishers can only access their accounts through edmodo.com.
1. เข้า play store สำหรับแอนดรอยด์ หรือ apple store สำหรับ I -Phone ค้นหาโปรแกรม edmodo	2. กดปุ่มสีเขียว เพื่อสร้างบัญชีผู้ใช้ (create free account)	3. เลือก student เพราะเข้าใช้ในนาม นักเรียน
 Signup archana12901 Next	 Signup พัญชีสา อภิลลวราธิษฐ์ By tapping Next, you agree to the Terms of Service & Privacy Policy Done	 Notify Parent Account Safety Provide your Parent's contact information so that we can notify them that you are using Edmodo. Once you do, you will be able to unlock all of Edmodo's features. Notify by mobile phone Or Notify by email krukking@gmail.com Send Example: janedoe@edmodo.com
4. กรอก group code : a67eiz บรรทัดที่สอง ตั้งชื่อผู้ใช้ ในตัวอย่างตั้งชื่อว่า archana12901 บรรทัดสุดท้ายตั้งรหัสผ่านเข้าโปรแกรม 6 ตัวขึ้นไป	5. ใส่ชื่อ นามสกุล	6. ใส่ e mail ผู้ปกครอง ถ้าผู้ปกครองไม่มี Email ใส่อีเมลล์ครูก็ได้ค่ะ krukking@gmail.com

คู่มือการเข้าใช้ Edmodo 2 การตอบคำถาม

1. เมื่อมีคำถาม เวลาตอบคำถามให้คลิก turn in ปุ่มสีน้ำเงิน เพื่อเข้าไปตอบในระบบ

2. ถ้าครูยังไม่ตรวจให้คะแนน จะขึ้นว่า Not Graded

ใบความรู้เรื่อง “ท่องโลกออนไลน์”

ประวัติความเป็นมาของอินเทอร์เน็ต

อินเทอร์เน็ต มีพัฒนาการมาจาก อาร์พาเน็ต (Arp Anet เรียกสั้น ๆ ว่า อาร์พา) ที่ตั้งขึ้นในปี 2512 เป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของกระทรวงกลาโหม สหรัฐอเมริกา ที่ใช้ในงานวิจัยด้านทหาร (ARP : Advanced Research Project Agency)

มาถึงปี 2515 หลังจากที่เครือข่ายทดลองอาร์พาประสบความสำเร็จอย่างสูง และได้มีการปรับปรุงหน่วยงานจากอาร์พามาเป็นดาร์พา (Defense Advanced Research Project Agency: DARPA) และในที่สุดปี 2518 อาร์พาเน็ตก็ขึ้นตรงกับหน่วยการสื่อสารของกองทัพ (Defense Communication Agency)

ในปี 2526 อาร์พาเน็ตก็ได้แบ่งเป็น 2 เครือข่ายด้านงานวิจัย ใช้ชื่ออาร์พาเน็ตเหมือนเดิม ส่วนเครือข่ายของกองทัพใช้ชื่อว่า มิลเน็ต (MILNET : Military Network) ซึ่งมีการเชื่อมต่อโดยใช้ โพรโทคอล TCP/IP (Transmission Control Protocol/Internet) เป็นครั้งแรก

สำหรับประเทศไทยนั้น อินเทอร์เน็ตเริ่มมีบทบาทอย่างมากในช่วงปี 2530-2535 โดยเริ่มจากการเป็นเครือข่ายในระบบคอมพิวเตอร์ระดับมหาวิทยาลัย (Campus Network) แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าสู่อินเทอร์เน็ตอย่างสมบูรณ์เมื่อเดือนสิงหาคม 2535 และ ในปี 2538 ก็มี การเปิดให้บริการอินเทอร์เน็ตในเชิงพาณิชย์ (รายแรก คือ อินเทอร์เน็ตเคเอสซี) ซึ่งขณะนั้น เวิร์ลด์ไวด์เว็บกำลังได้รับความนิยมอย่างมากในอเมริกา

อย่างไรก็ตาม อินเทอร์เน็ต บางครั้งก็มีการเรียกย่อเป็น เน็ต (Net) หรือ The Net ด้วยเช่นเดียวกัน อีกคำหนึ่ง ที่หมายถึงอินเทอร์เน็ตก็คือ เว็บ (Web) และ เวิร์ลด์ไวด์เว็บ (World – Wide Web) (จริง ๆ แล้ว เว็บเป็นเพียงบริการหนึ่งของอินเทอร์เน็ตเท่านั้น แต่บริการนี้ ถือว่าเป็นบริการที่มีผู้นิยมใช้มากที่สุด ปัจจุบันมีผู้นิยมใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้น เนื่องจากการเกิดของสังคมออนไลน์ (Social media) เช่น Facebook Twitter Instagram อินเทอร์เน็ตจึงเป็นเหมือนโลกอีกสถานที่หนึ่งที่เป็นโลกเสมือน ให้ผู้คนได้ค้นหาข้อมูล รวมกลุ่ม สื่อสาร เรียกว่าเป็น เป็นโลกออนไลน์ ก็ว่าได้

ประโยชน์ของอินเทอร์เน็ต

- เป็นแหล่งข้อมูลที่ลึก และกว้าง เพราะข้อมูลถูกสร้างได้ง่าย แม้นักเรียน หรือผู้สูงอายุก็สร้างได้
- เป็นแหล่งรับ หรือส่งข่าวสาร ได้หลายรูปแบบ เช่น mail, board, social network web เป็นต้น
- เป็นแหล่งให้ความบันเทิง เช่น เกม ภาพยนตร์ ข่าว หรือห้องสะสมภาพ เป็นต้น
- เป็นช่องทางสำหรับทำธุรกิจ สะดวกทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย เช่น e-commerce หรือบริการโอนเงิน เป็นต้น
- ใช้แทน หรือเสริมสื่อที่ใช้ติดต่อสื่อสาร ในปัจจุบัน โดยเสียค่าใช้จ่าย และเวลาที่ลดลง
- เป็นช่องทางสำหรับประชาสัมพันธ์สินค้า บริการ หรือองค์กร

ตัวอย่างบริการต่างๆบนอินเทอร์เน็ต

- เวิลด์ ไวด์ เว็บ WWW หรือ เว็บไซต์ ในการให้บริการข้อมูลข่าวสาร
- social network หรือ สังคมออนไลน์ ใช้เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสาร
- อีเล็คตรอนิกส์เมล (e-mail) หรือ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ใช้แทนการส่งจดหมายธรรมดา เพราะรวดเร็วกว่า และเป็นการรักษาสัญญะสัญญา เพราะไม่เปลี่ยนแปลง
- FTP (File transfer Protocol) เป็นโปรโตคอลในการส่ง ส่งไฟล์ ประเภทต่างๆ
- Telnet เป็นการขอเข้าใช้เครื่องคอมพิวเตอร์จากระยะไกล ทำให้ไม่เสียเวลาในการเดินทาง
- Newsgroups เป็นบริการที่ช่วยให้ท่านเข้าสู่ข่าวสารข้อมูลของกลุ่มสนทนาแลกเปลี่ยนปัญหาข้อสงสัย ข่าวสารต่าง ๆ กลุ่มเหล่านี้จะมีสารพัดกลุ่มตามความสนใจ
- Chat Rooms ห้องสนทนาออนไลน์

การสืบค้นข้อมูลผ่านโลกออนไลน์

เว็บไซต์ที่ใช้ในการสืบค้นข้อมูลผ่าน Internet เรียกว่า search engine นั้นหากมีเทคนิคในการสืบค้นข้อมูลก็จะสามารถทำให้เราสืบค้นข้อมูลได้ถูกต้อง รวดเร็วขึ้น และประหยัดเวลาในการค้นหา เว็บไซต์ที่มีชื่อเสียงมากในการสืบค้นข้อมูลในโลกออนไลน์ ได้แก่ เว็บไซต์ที่ชื่อว่า Google (www.google.com)

การสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บ search engine "Google"

Google เป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการในการค้นหาข้อมูลในโลกออนไลน์ โดยการค้นหาข้อมูลจากข้อความหรือตัวอักษรที่พิมพ์เข้าไปแล้ว ทำการค้นหาข้อมูล รูปภาพ หรือเว็บไซต์ที่มีคำคำนั้น เกี่ยวข้องนำมาแสดงผล

Google Search คืออะไร ?

Google Search เป็นเครื่องมือที่ให้บริการค้นหาข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต (Search Engine) ของเว็บไซต์ Google.com ที่โด่งดังที่สุดในปัจจุบัน ผู้ใช้งานเพียงเข้า เว็บไซต์ www.Google.com จากนั้นพิมพ์คำหรือข้อความ (Keyword) ที่เกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการค้นหา เพียงชั่วอึดใจหลังกดปุ่ม Enter Google Search ก็จะแสดงเว็บไซต์ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับ Keyword เหล่านั้นทันที ไม่เฉพาะแต่เพียงการค้นหาข้อมูลในรูปของเว็บไซต์ เท่านั้น Google Search ยังสามารถ ค้นหาข้อมูลที่เป็นไฟล์รูปภาพ (Images) , กลุ่มข่าว (News Groups) และ สารบบเว็บ (Web Directory)

หลักการใช้คำในการค้นหาข้อมูล

การสืบค้นแบบใช้คีย์เวิร์ด เช่น ถ้าต้องการจะสืบค้นเกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของเครื่องคอมพิวเตอร์ การค้นหาจึงต้องการเนื้อหาที่เจาะลึก การสร้างคำ คีย์เวิร์ด ต้องใช้คำที่เจาะลึกลงไปเพื่อให้ได้ข้อมูลโดยเฉพาะคำมากยิ่งขึ้น

1. การใช้คำที่คิดว่าจะมีในเว็บที่ต้องการจะค้นหา เช่น ต้องการจะหาข้อมูลเกี่ยวกับ นักมวย ที่ชื่อว่า บัวขาว ถ้าเราพิมพ์ข้อมูลที่ช่อง Search ว่า บัวขาว แล้วทำการค้นข้อมูล Search Engine จะทำการค้นหาคำ โดยจะค้นหารวมทั้งคำว่า ดอกบัวขาว บัวสีขาว ซึ่งเราจะเจอข้อมูลจำนวนมาก ดังนั้นการใช้คำในการค้นหาข้อมูลจึงต้องใช้คำเฉพาะเพื่อให้ได้ข้อมูลที่น้อยลง เช่น อาจจะมีคำว่า บัวขาว+นักมวย ซึ่งข้อมูลจะมีจำนวนที่น้อยลง

2. ใช้เครื่องหมาย คำพูด (“ ”) เพื่อกำหนดให้เป็นกลุ่มคำ เช่น จะค้นหาคำ ชื่อหนังสือที่ชื่อว่า โปรแกรม Photoshop สังเกตว่าคำที่จะค้นหา จะเป็นคำที่ต้องเว้นวรรค ระบบจะค้นหาคำแบ่งเป็นสองคำ คือคำว่า โปรแกรม และคำว่า Photoshop จึงทำให้ข้อมูลที่ได้มีผิดพลาด ดังนั้นควรใช้คำว่า “โปรแกรม Photoshop” ในการค้นหาแทน

3. ใช้เครื่องหมาย ลบ (-) ไว้หน้าคำที่ไม่ต้องการจะให้ปรากฏอยู่ในรายการแสดงผลของการค้นหา เช่น ต้องการหาชื่อโรงเรียน แต่ทราบแล้วว่าโรงเรียนที่จะค้นหาไม่ใช่โรงเรียนอนุบาล จึงต้องยกเลิกคำว่าอนุบาล โดยพิมพ์คำว่า โรงเรียน -อนุบาล

ลองทำดูหนูทำได้

- นักเรียนลองเข้าเว็บไซต์ www.Google.com ใช้ข้อความ (Keyword) เทคนิคการสืบค้นข้อมูล+ GOOGLE แล้วลองสรุปเป็นเทคนิคไว้ใช้ในการค้นหาข้อมูลของตนเองนะค่ะ
- นักเรียนสามารถสืบค้นวิธีการทำอะไร เพื่อใคร สืบค้นเลยแล้วมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในห้องนะค่ะ

อ้างอิงจาก

<http://www.comnetsite.com/network-tip-1.php>

http://www.bua-yai.ac.th/buayai/buayai_web/html_web/unit_6/internet_history.html

<https://sites.google.com/site/unit4internet53/kar-chi-ngan-xintheexrnet/kar-khnha-khxmul>

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	พัชญ์ชิสรา อภิกุลวรราชิษฐ์
วันเดือนปีเกิด	24 กุมภาพันธ์ 2522
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	8 หมู่ 2 ตำบลบ้านเดื่อ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครูชำนาญการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเดื่อวิทยาคาร ตำบลบ้านเดื่อ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2538	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จาก โรงเรียนท่าบ่อ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย
พ.ศ. 2540	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนท่าบ่อ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย
พ.ศ. 2544	ระดับปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ จาก สถาบันราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2545	ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพครู (ป.บัณฑิต) จาก สถาบันราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2551	ระดับปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา จาก มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
พ.ศ. 2560	ระดับปริญญาเอก ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ